

Program stability Slovenskeje republike na roky 2014 až 2017

april 2014

OBSAH

Zhrnutie	5
I.1. Fiškálna politika	8
I.2. Menová politika	8
I.3. Štrukturálne politiky	9
I.4. Odpočet plnenia odporúčaní Rady EÚ pre procedúru nadmerného deficitu	9
II. EKONOMICKÝ VÝHLAD A PREDPOKLADY	11
II.1. Ekonomický vývoj na Slovensku v roku 2013	13
II.2. Strednodobá prognóza vývoja ekonomiky	16
II.3. Cyklický vývoj ekonomiky	18
II.4. Vplyv konsolidácie verejných financií v rokoch 2013-2017 na ekonomiku	21
II.5. Porovnanie prognóz MF SR s prognózami ostatných inštitúcií	22
III. POZÍCIA VEREJNÝCH FINANCIÍ	23
III.1. Vývoj salda verejnej správy v roku 2013 a vplyv na rozpočet v roku 2014	27
III.2.1. Saldo verejnej správy v roku 2013	27
III.2.2. Opatrenia prijaté v roku 2013	29
III.2.3. Aktuálny vývoj v roku 2014	32
III.3. Strednodobý rozpočtový výhľad	33
III.3.1. Scenár za predpokladu nezmenených politík	34
III.3.2. Popis a kvantifikácia opatrení na dosiahnutie fiškálnych cieľov	36
III.4. Štrukturálna bilancia a fiškálna pozícia verejných financií	38
III.5. Úroveň a vývoj verejného dlhu	43
IV. ANALÝZY SENZITIVITY A POROVNANIE S PREDCHÁDZAJÚCOU AKTUALIZÁCIOU	50
IV.1. Rizikové scenáre vývoja	50
IV.2. Porovnanie s predchádzajúcou aktualizáciou	51
V. UDRŽATEĽNOSŤ VEREJNÝCH FINANCIÍ	53
V.1. Stratégia politiky	53
V.2. Dlhodobé rozpočtové výhľady v kontexte starnutia obyvateľstva	54
VI. KVALITA VEREJNÝCH FINANCIÍ	57
VI.1. Vývoj na strane príjmov	57
VI.2. Vývoj na strane výdavkov	60
VII. INŠTITUCIONÁLNE ASPEKTY VEREJNÝCH FINANCIÍ	67
PRÍLOHY	69

ZOZNAM BOXOV

BOX 1 - Nízke rasty nominálnych veličín neprajú znižovaniu verejného dlhu.....	18
BOX 2 - Metodické rozdiely pri výpočte potenciálneho produktu EK vs. MF SR	20
BOX 3 - Uplatnenie ustanovení zákona o rozpočtovej zodpovednosti.....	26
BOX 4 - Konsolidačné úsilie podľa preventívnej časti Paktu stability a rastu.....	40
BOX 5 - Čistý dlh.....	44
BOX 6 - Hotovostná rezerva štátu.....	48
BOX 7 - Indikátory udržateľnosti v metodike EK	55
BOX 8 - Medzera DPH.....	59

ZOZNAM TABULIEK

TAB 1 - Reakcia vlády na odporúčania Rady EÚ pre procedúru nadmerného deficitu.....	9
TAB 2 - Predpoklady vonkajšieho prostredia pre aktuálnu prognózu	11
TAB 3 - Prognóza vybraných indikátorov vývoja ekonomiky SR pre východiská rozpočtu pre rok 2015 - 2017	16
TAB 4 - Príspevky výrobných faktorov k rastu potenciálneho produktu – prístup EK	19
TAB 5 - Vývoj produkčnej medzery – prístup EK	19
TAB 6 - Príspevky výrobných faktorov k rastu potenciálneho produktu – prístup MF SR.....	20
TAB 7 - Vývoj produkčnej medzery - prístup MF SR.....	20
TAB 8 - Porovnanie prognóz MF SR a ostatných inštitúcií	22
TAB 9 - Základné fiškálne ukazovatele v rokoch 2013 až 2017.....	24
TAB 10 - Celková potreba opatrení na dosiahnutie fiškálnych cieľov voči NPC	24
TAB 11 - Viazanie výdavkov štátneho rozpočtu v roku 2014	26
TAB 12 - Zachovanie výdavkov VS a samospráv na úrovni schváleného rozpočtu na 2014	26
TAB 13 - Zmena daňových príjmov štátneho rozpočtu oproti rozpočtu v roku 2013.....	27
TAB 14 - Saldo verejnej správy v roku 2013.....	28
TAB 15 - Zoznam opatrení v roku 2013	30
TAB 16 - Vývoj v roku 2014.....	32
TAB 17 - Zmena fiškálnych cieľov verejnej správy	34
TAB 18 - Bilancia príjmov a výdavkov verejnej správy - scenár nezmenených politík.....	34
TAB 19 - Celková potreba opatrení na dosiahnutie fiškálnych cieľov voči NPC	35
TAB 20 - Bilancia verejnej správy – Východiská rozpočtu VS 2015 – 2017 a NPC.....	36
TAB 21 - Opatrenia zapracované do návrhu východísk rozpočtu VS 2015 – 2017	37
TAB 22 - Konsolidačné úsilie	38
TAB 23 - Plnenie kritérií investičnej výnimky Paktu stability a rastu pre SR	41
TAB 24 - Agregát výdavkov očistený o príjmové opatrenia.....	42
TAB 25 - Vývoj dlhu verejnej správy v rokoch 2012 až 2017	43
TAB 26 - Faktory prispievajúce k zmene dlhu v roku 2013.....	45
TAB 27 - Vplyv na zmenu hrubého dlhu verejnej správy	46
TAB 28 - Zosúladenie dlhu a deficitu	47
TAB 29 - Scenár 1-Spomalenie rastu zahraničného dopytu o 1 p. b. v roku 2014	50
TAB 30 - Scenár 2– Pokles rastu zahraničných cien o 1 p.b. v roku 2014	51
TAB 31 - Scenár 3 – Pokles nominálnej spotreby vlády o 1 p.b. v roku 2014.....	51
TAB 32 - Porovnanie predchádzajúcej a aktualizovanej prognózy	52
TAB 33 - Zmena príjmov a výdavkov verejnej správy vplyvom demografických zmien	54
TAB 34 - Predpoklady pre výpočet indikátorov	55
TAB 35 - Ukazovatele udržateľnosti S1 a S2.....	56
TAB 36 - Výdavky verejnej správy	60
TAB 37 - Výdavky na rastové oblasti	61
TAB 38 - Medziročné nominálne úspory na prevádzkových výdavkoch ministerstiev	62
TAB 39 - Vplyv reorganizácie 23 podriadených organizácií na ich výdavky v roku 2014	64
TAB 40 - Návrh alokácie EÚ zdrojov na operačné programy a tematické ciele.....	65

ZOZNAM GRAFOV

GRAF 1 - Porovnanie dosahovania rôznych cieľov v hlavných oblastiach NPR.....	9
GRAF 2 – Výnosy dlhopisov vybraných krajín od roku 2010	12
GRAF 3 - Ropa BRENT (USD/bl) a vývoj kurzu eura	13
GRAF 4 - Medziročné rasty cien v eurozóne, cieľ ECB a vývoj očakávanej priemernej inflácie v roku 2014	13
GRAF 5 - HDP, očistený o sezónne a jednorazové efekty.....	14
GRAF 6 - Príspevky k rastu HDP v rokoch 2012-2017	14

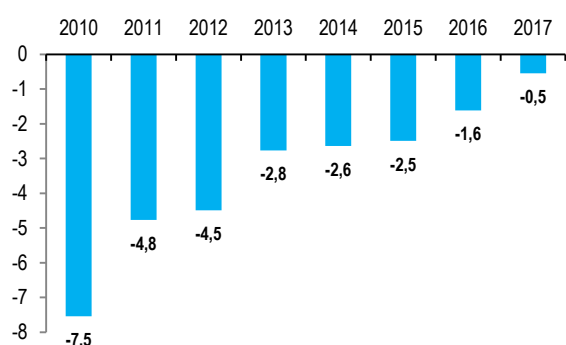
GRAF 7 - Úvery v ekonomike a úvery podnikom	14
GRAF 8 - Medziročný rast zamestnanosti v privátnom sektore a HDP	14
GRAF 9 - Príspevky vybraných sektorov k zmene zamestnanosti	15
GRAF 10 - Medziročný rast priemernej mzdy	15
GRAF 11 - Externé nerovnováhy – zložky salda BÚ PB	15
GRAF 12 - Externé nerovnováhy – zložky salda BÚ PB	17
GRAF 13 - Štruktúra spotrebiteľskej inflácie – medziročné príspevky zložiek CPI	17
GRAF 14 - Medziročný rast nominálneho HDP a úroková sadzba hrubého dlhu	18
GRAF 15 - Príspevky výrobných faktorov k rastu potenciálneho produktu – prístup EK	19
GRAF 16 - Vývoj produkčnej medzery – prístup EK	19
GRAF 17 - Príspevky výrobných faktorov k rastu potenciálneho produktu – prístup MF SR	20
GRAF 18 - Vývoj produkčnej medzery - prístup MF SR	20
GRAF 19 – Vplyv konsolidácie na HDP	22
GRAF 20 – Fiškálne multiplikátory	22
GRAF 21 - Potreba opatrení voči scenáru nezmenených politík	35
GRAF 22 – Najvyššie konsolidačné usilia od vstupu do EÚ	41
GRAF 23 - Rôzne pohľady na čistý dlh	44
GRAF 24 - Príspevky faktorov k zmene hrubého dlhu verejnej správy	47
GRAF 25 - Hotovostná rezerva (počet mesiacov výdavkov štátu pokrytých z rezervy)	48
GRAF 26 - Úspešnosť výberu DPH (EDS) sa zlepšovala aj v druhej polovici 2013	58
GRAF 27 - Medzera DPH ako % potenciálnej DPH	59
GRAF 28 - Medzera DPH podľa sektorov NACE2	59
GRAF 29 - Výdavky verejnej správy	61
GRAF 30- Úspory vo VS	62
GRAF 31 - Úspory v ŠR	62

Zhrnutie

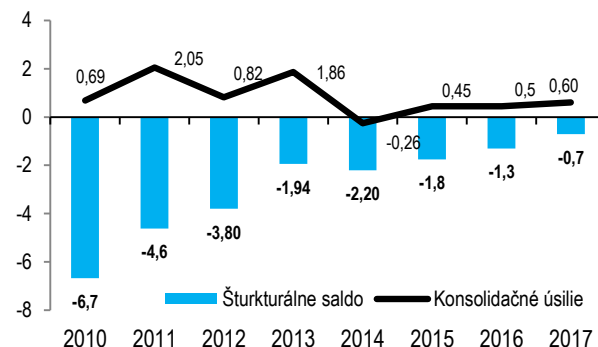
Zdravé verejné financie tvoria základný predpoklad udržateľného hospodárskeho rozvoja a dlhodobého blahobytu. Najväčšou výzvou hospodárskej politiky Slovenska je nájdenie hospodárskopolitického mixu, ktorý zosúladí konsolidačné ciele vyplývajúce z európskych a národných fiškálnych pravidiel s cieľmi rastu, zamestnanosti a kvality života. Strednodobý výhľad fiškálnej politiky, ktorý je obsahom tohto programu, transparentne a zrozumiteľne prezentuje fiškálnu stratégiu slovenskej vlády a s ňou súvisiace politiky v najbližších troch rokoch.

Od krízového roku 2009 sa Slovensko, spolu s ďalšími v súčasnosti 17 členskými krajinami EÚ, nachádza v procedúre nadmerného deficitu. Základným predpokladom pre jej ukončenie bolo znížiť deficit verejnej správy do roku 2013 pod 3 % HDP, udržateľným spôsobom. **Deficit verejnej správy v roku 2013 dosiahol 2,77 % HDP, pod úrovňou rozpočtovaného cieľa vo výške 2,94 % HDP. Konsolidačné úsilie vo výške 1,9 % HDP bolo jedno z najvyšších od vstupu do EÚ. Veľkosť opatrení oproti scenáru nezmených politik (NPC) dosiahla 2,2 % HDP.**

Nominálne saldo VS (% HDP)

Štrukturálne saldo VS a konsolidačné úsilie (% HDP)

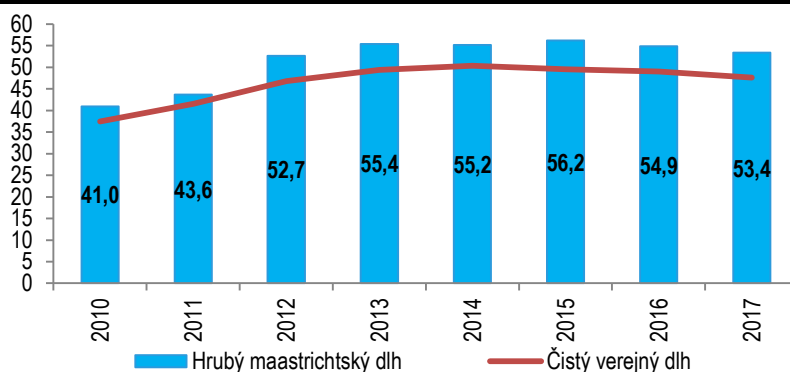
Zdroj: ŠU SR, MFSR

Tento výsledok sa podarilo dosiahnuť najmä vďaka úspešnej konsolidácii verejných financií v súlade s plánom vlády načrtnutým v predchádzajúcich programoch stability. **Verejný dlh dosiahol na konci roka 2013 úroveň 55,4 % HDP**, čo povedie k aktivácii dodatočných korekčných mechanizmov vyplývajúcich z ustanovení zákona o rozpočtovej zodpovednosti.

Stratégia rozpočtovej politiky na najbližšie roky je zameraná na ďalšie zlepšovanie rozpočtovej pozície verejnej správy, aby bola zaručená udržateľnosť korekcie deficitu pod úroveň 3 % aj v rokoch 2014 a 2015. Vláda bude pokračovať v konsolidácii verejných financií tak, aby **Slovensko smerovalo k svojmu strednodobému rozpočtovému cieľu, štrukturálnemu deficitu okolo 0,5 % HDP v roku 2017.**

V nasledujúcich rokoch sa predpokladá pokračovanie znižovania deficitu v súlade s ustanoveniami Paktu stability a rastu a Fiškálneho kompaktu pri rešpektovaní obmedzení daných národnými rozpočtovými pravidlami (najmä ústavným zákonom o rozpočtovej zodpovednosti). **Cieľová hodnota deficitu v roku 2015 je stanovená na 2,49 % HDP, v roku 2016 na 1,61 % HDP a v roku 2017 na 0,54 % HDP.** Dosiahnutie týchto cieľov zastaví pokrizový nárast podielu verejného dlhu na HDP s cieľom neprekročiť hranicu 57 % HDP, a umožní od roku 2016 jeho postupné znižovanie. Od roku 2015 sa plánuje prvýkrát dosiahnutie primárneho prebytku, verejné rozpočty by po odpočítaní nákladov starého dlhu mali znižovať dlh.

Vývoj hrubého a čistého dlhu od roku 2010 (% HDP)

Zdroj: MF SR

Veľkosť konsolidačných opatrení potrebných na splnenie cieľov oproti NPC dosahuje 1,2 % HDP v roku 2015, 1,7 % HDP v roku 2016 a 2,5 % HDP v roku 2017. Časť opatrení je zahrnutá už v návrhu východísk rozpočtu verejnej správy na roky 2015 až 2017. Ostatné opatrenia budú špecifikované v priebehu prípravy návrhu rozpočtu.

V tomto programe prezentované opatrenia na príjmovej strane, ktoré obsahujú aj východiská rozpočtu verejnej správy, zlepšia saldo verejnej správy v rokoch 2015 až 2017 o 0,4% až 0,5 % HDP. V návrhu východísk sú už zapracované aj zmeny oproti NPC na výdavkovej strane v celkovom objeme 0,5 % HDP v roku 2015 až 1,3 % HDP v roku 2017, vrátane dodatočných úspor výdavkov v rámci reformy ESO. Na dosiahnutie cieľových schodkov na roky 2015-17 budú potrebné aj ďalšie opatrenia vo výške 0,3 % HDP v roku 2015 až 0,7 % HDP v roku 2017, ktoré budú špecifikované počas prípravy rozpočtu. Povinnosť nezvyšovať výdavky verejnej správy nad úroveň predchádzajúceho schváleného rozpočtu vyplývajúca z ústavného zákona pri úrovniach hrubého dlhu nad hranicou 55 % HDP indikuje, že dodatočné opatrenia nad rámec návrhu východísk rozpočtu budú na strane verejných výdavkov. V rokoch 2015-2017 preto prebehne konsolidácia oproti NPC prevažne na výdavkovej strane rozpočtu.

Za predpokladu dosiahnutia cieľových deficitov by konsolidácia stlmila rast HDP o 0,4 p. b. v roku 2015, 0,2 p. b. v roku 2016 a 0,3 p. b. v roku 2017. Fiškálny multiplikátor v roku 2015 je odhadnutý vo výške 0,3 a v ďalších rokoch dosahuje zhodne 0,4, čo zodpovedá štruktúre konsolidácie s prevažujúcimi výdavkovými opatreniami. Aj preto budú v rozpočte uprednostňované výdavky podporujúce hospodársky rast a zamestnanosť, a vláda bude klásť dôraz na zefektívnenie verejných výdavkov. Medzi okamžité výdavkové priority patrí najmä odmeňovanie učiteľov a zamestnancov úradov práce, sociálnych vecí a rodiny a budovanie kapacít predškolského vzdelávania.

Program stability je založený na rozpočte verejnej správy na roky 2014 – 2016 prerokovanom v Národnej rade SR v decembri 2013 a aktuálnom odhade fiškálnej pozície v roku 2014. V rokoch 2015 až 2017 vychádza z návrhu východísk rozpočtu verejnej správy. Program stability schvaľuje vláda a je predkladaný na rokovanie Národnej rady SR.

Príprava Programu stability je požiadavkou Paktu stability a rastu. Program stability prezentuje vývoj fiškálnej pozície, predpokladaný vývoj ekonomiky a popis opatrení rozpočtovej politiky na dosiahnutie stanovených cieľov v strednodobom horizonte. Predkladá sa Európskej komisii v rámci európskeho semestra, ktorého cieľom je lepšia koordinácia rozpočtovej politiky a štrukturálnych politik, zohľadňujúc pravidlá Paktu stability a rastu a stratégie Európa 2020. Tohtoročný proces začal publikovaním Ročného prieskumu rastu na rok 2014, v ktorom Európska komisia načrtla päť hlavných priorít. Prvou z nich je diferencovaná fiškálna konsolidácia s minimalizáciou negatívnych vplyvov na ekonomický rast. Odporúčaniami v prioritných oblastiach by sa mali členské krajiny riadiť pri tvorbe programov stability a národných programov reforiem.

Obsah a formálna stránka dokumentu v plnej miere vychádzajú z usmernení Európskej komisie. Základom usmernení sú dokumenty „Špecifikácia implementácie Paktu stability a rastu“ a „Smernica o formáte a obsahu

programov stability a konvergenčných programov“. Program stability zohľadňuje poslednú revíziu týchto dokumentov zo septembra 2012.

Ciele hospodárskej politiky vlády SR pružne reagujú na aktuálnu hospodársku situáciu, pričom prioritou je zabezpečenie dlhodobu udržateľného rastu ekonomiky, ktorý je podmienkou pre rýchly rast životnej úrovne a dobiehanie rozvinutých členských štátov EÚ. Členstvo v eurozóne a integrácia menovej politiky zvýšili význam zodpovednej fiškálnej politiky zameranej na zdravé a udržateľné verejné financie a štrukturálnych politik zameraných na zvyšovanie potenciálneho rastu ekonomiky.

I.1. Fiškálna politika

Po vstupe do eurozóny a integrácii menovej politiky sa rozpočtová politika stala spolu so štrukturálnymi politikami hlavným nástrojom na vyrovnávanie vplyvu vnútorných a vonkajších šokov na slovenskú ekonomiku. Globálna hospodárska kríza v rokoch 2008 – 2009 viedla k prudkému zhoršeniu fiškálnej pozície Slovenska, preto bolo potrebné pristúpiť k rozsiahlej rozpočtovej konsolidácii. Kredibilný strednodobý plán konsolidácie bol a zostáva základným predpokladom pre stabilizáciu dlhu verejnej správy a trvalé zníženie deficitov.

Cieľom fiškálnej politiky Slovenska je dosiahnuť takú rozpočtovú pozíciu, ktorá vytvorí podmienky pre dlhodobú udržateľnosť verejných financií. Nevyhnutným krokom k naplneniu tohto cieľa je udržať deficit verejnej správy pod 3 % HDP aj v rokoch 2014 a 2015, čo je aj podmienkou pre ukončenie procedúry nadmerného deficitu.

V ďalšom období bude vláda konsolidovať verejné financie tak, aby Slovensko splnilo svoj strednodobý rozpočtový cieľ v podobe štrukturálneho deficitu vo výške okolo 0,5 % HDP do roku 2017 pri rešpektovaní ustanovení Paktu stability a rastu (ďalej len Pakt) a zároveň zohľadnení národných rozpočtových pravidiel. Okrem plnenia fiškálnych pravidiel je prioritou minimalizovať aj riziká negatívneho vplyvu konsolidácie rozpočtu verejnej správy na hospodársky rast.

Vzhľadom na nevyhnutne reštriktívny charakter fiškálnej politiky v minulých rokoch bude dôležité zosúladiť potrebu prijať kroky na zabezpečenie klesajúceho deficitu verejnej správy, a zároveň pokračovať v štrukturálnych reformách podporujúcich rast. Dôležitým impulzom pre ekonomiku je využívanie prostriedkov z fondov EÚ, ktoré by malo byť vzhľadom na dobiehajúce druhé a začínajúce tretie programové obdobie vyššie. Daňová politika sa po prvých úspechoch zaznamenaných v roku 2013 bude naďalej orientovať na zvyšovanie úspešnosti výberu daní a obmedzovanie daňových únikov. Na strane výdavkov bude prioritou vyššia efektívnosť výdavkov rozpočtu vďaka zameraniu na výsledky politik a kvalitu verejných služieb, a preferovanie výdavkov podporujúcich hospodársky rast a zamestnanosť, čo môže pomôcť zmierniť negatívne vplyvy konsolidácie verejných financií na životnú úroveň obyvateľstva.

Vzhľadom na budúci demografický vývoj je popri zlepšení fiškálnej disciplíny potrebné ďalej reformovať aj oblasti citlivé na starnutie obyvateľstva, najmä dôchodkový systém a zdravotníctvo. Aj z tohto dôvodu bola v roku 2012 prijatá dôchodková reforma a v roku 2013 reforma dôchodkov ozbrojených zborov, ktoré významným spôsobom zlepšujú dlhodobú udržateľnosť verejných financií.

I.2. Menová politika

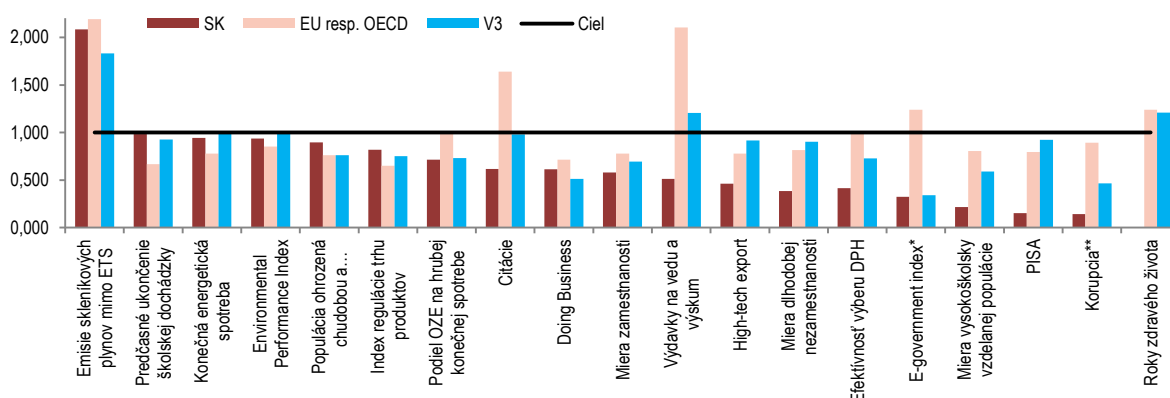
Po vstupe Slovenska do eurozóny zostáva hlavným cieľom v menovej oblasti naďalej cenová stabilita. Európska centrálna banka definuje cenovú stabilitu ako medziročný nárast harmonizovaného indexu spotrebiteľských cien (HICP) eurozóny pod, ale blízko úrovne 2 %. V súčasnosti je inflácia omnoho nižšia. Napriek výrazne oslabeným inflačným tlakom v krátkodobom horizonte je však zrejme, že v prípade pokračovania reálnej a nominálnej konvergencie Slovenska možno v dôsledku absencie kurzového kanála očakávať v strednodobom horizonte mierne vyššiu mieru inflácie. Z dlhodobého hľadiska bude pre zabezpečenie cenovej stability na Slovensku kľúčová predovšetkým zodpovedná fiškálna politika a štrukturálne politiky zamerané na zlepšenie fungovania trhu práce a trhov tovarov a služieb, najmä ich vysokej miery konkurencie, pružnosti, inteligentnej regulácie a nízkych informačných asymetrií.

Už niekoľko rokov pretrvávajúca náročná situácia na finančných trhoch kladie centrálnu banku do novej pozície. ECB v boji s nízkou infláciou a s cieľom dodania potrebnej likvidity na trhy znížila úrokové sadzby na historické minimá. Taktiež musela viackrát slovne intervenovať a niekoľko mesiacov nakupovala štátne dlhopisy na sekundárnom trhu. V oblasti menovej politiky má ECB po znížení základnej sadzby na 0,25% ešte niekoľko možností ako uvoľniť menovú politiku, vrátane menej ortodoxných. ECB môže uvažovať o ďalšom znížení depozitnej sadzby do záporných hodnôt alebo realizovať kvantitatívne uvoľňovanie prostredníctvom nákupu dlhopisov, podobne ako to už niekoľko rokov robí americký FED.

I.3. Štrukturálne politiky

Zmeny v štrukturálnych politikách sa sústreďia na dosiahnutie trvalo udržateľného hospodárskeho rastu, tvorbu nových pracovných miest a zlepšenie kvality života. Vytvorí sa tak podmienky, ktoré umožnia Slovensku dlhodobo napredovať a dobiehať vyspelé ekonomiky západnej Európy

GRAF 1 - Porovnanie dosahovania rôznych cieľov v hlavných oblastiach NPR (1= cieľ SK pre rok 2020)

Poznámka: väčšina indikátorov je aktuálna pre posledný dostupný rok (2013, 2012) okrem *(2010) a **(2011) MFSR

Zdroj:

Po doterajšej úspešnej konsolidácii je najväčšou výzvou riešenie problémov zamestnanosti. Hlavné zmeny na trhu práce sa sústreďia na aktívne politiky podpory zamestnanosti a na zlepšenie úradov práce. Odpustenie odvodov v rámci sociálneho poistenia a ich dotovanie na strane výdavkov prostredníctvom nástrojov aktívnych politik trhu práce znížia cenu práce, a tým aj zvýšia motivácie pracovať pre dlhodobo nezamestnaných a neaktívnych občanov. Po vyhodnotení efektívnosti sa zvažuje ich pokračovanie a prípadné rozšírenie do budúcnosti, rovnako ako zavedenie súbehu dávky v hmotnej núdzi a mzdy.

V zdravotníctve sa úsilie zameriava na zastavenie zadlžovania nemocníc a zavedenie platby za diagnostickú skupinu (DRG). Vláda bude naďalej pokračovať v zefektívňovaní alokácie výdavkov. Medzi výdavkové priority patria najmä platy učiteľov, zamestnancov úradov práce, sociálnych vecí a rodiny a budovanie kapacít predškolského vzdelávania.

Opatrenia vo vede a výskume sa zamerajú na stabilizáciu verejných zdrojov a podporu súkromného financovania vedy a výskumu. Tretia etapa reformy ESO prinesie ďalšiu integráciu miestnych orgánov a otvorenie nových klientskych centier na kontakt občanov s verejnou správou. Reformy štrukturálnych politik približuje Národný program reforiem SR.

I.4. Odpočet plnenia odporúčaní Rady EÚ pre procedúru nadmerného deficitu

Rada EÚ v decembri 2009 v súlade s čl. 126 (6) Zmluvy o fungovaní Európskej únie (ZFEÚ) prijala rozhodnutie, že na Slovensku existuje nadmerný deficit verejnej správy, čím bolo Slovensko zaradené do procedúry nadmerného deficitu. Súčasne v súlade s čl. 126 (7) ZFEÚ boli zo strany Rady EÚ schválené odporúčania pre Slovensko, ktoré sú uvedené spolu s reakciou vlády v nasledovnej tabuľke:

TAB 1 - Reakcia vlády na odporúčania Rady EÚ pre procedúru nadmerného deficitu

Odporúčanie	Reakcia
Nadmerný deficit by mal byť odstránený do roku 2013, udržateľným spôsobom.	Slovensko znížilo deficit verejnej správy v roku 2013 na úroveň 2,77 % HDP. Pod úrovňou 3 % HDP by mal deficit zostať v celom období 2014 až 2017.

V roku 2010 by mali byť uskutočnené opatrenia na zníženie deficitu v súlade s rozpočtom verejnej správy na roky 2010 až 2012.	Prvý balík konsolidačných opatrení bol prijatý s účinnosťou od roku 2011. Ďalšia konsolidácia prebehla v roku 2012, a veľmi výrazná v roku 2013, kedy konsolidačné úsilie dosiahlo 1,9 % HDP.
Priemerné ročné konsolidačné úsilie v období rokov 2010 až 2013 by malo dosiahnuť 1 % HDP.	Za obdobie 2010 až 2013 dosiahlo priemerné ročné konsolidačné úsilie 1,4 % HDP, výrazne vyššie ako 1 % HDP odporúčané Radou EÚ pri otvorení procedúry nadmerného deficitu. Jedno z najvyšších konsolidačných úsilí od vstupu do EÚ vo výške 1,9 % HDP dosiahla vláda v roku 2013.
Vláda SR by mala špecifikovať opatrenia potrebné na odstránenie nadmerného deficitu do roku 2013 a v prípade lepšieho ako očakávaného makroekonomického vývoja zrýchliť tempo konsolidácie.	Opatrenia na odstránenie nadmerného deficitu boli špecifikované v schválenom rozpočte verejnej správy na roky 2013-2015 a opätovne v Programe stability 2013-2016. Vláda prijala dodatočné opatrenia na naplnenie rozpočtového cieľa a v roku 2013 dosiahla deficit o 0,2 % HDP nižší ako stanovený cieľ. Úroveň makroekonomických základní je v súčasnosti výrazne nižšia, než boli predpoklady v roku 2009.
Za účelom zníženia rizík vyplývajúcich z konsolidácie by sa mala posilniť záväznosť strednodobého rozpočtového rámca a zlepšiť monitorovanie plnenia rozpočtu v priebehu rozpočtového roku, aby sa zabránilo prekročeniu výdavkov.	V roku 2011 bol širokým parlamentným konsenzom prijatý ústavný zákon o rozpočtovej zodpovednosti. SR v roku 2013 transponovala do národnej legislatívy ustanovenia Zmluvy o stabilite, koordinácii a správe v Hospodárskej a menovej únii (tzv. fiškálny kompakt) vrátane pravidiel vyrovnaného štrukturálneho rozpočtu a korekčného mechanizmu (podrobnejšie v časti VII). Od roku 2014 nadobudli účinnosť ustanovenia implementujúce smernicu Rady 2011/85/EÚ o požiadavkách na rozpočtové rámce členských štátov.

Podľa údajov notifikovaných Eurostatom za roky 2010 až 2013 splnilo Slovensko odporúčanie Rady pre procedúru nadmerného deficitu. Deficit klesol z 8,0 % HDP v roku 2009 na 2,8 % HDP v roku 2013. Pri splnení cieľov má štrukturálny deficit ďalej klesnúť z 1,9 % HDP v roku 2013 až na 0,7 % HDP v roku 2017 a zabezpečiť tak dosiahnutie strednodobého rozpočtového cieľa (ang. Medium Term Objective, MTO)¹ pre Slovensko. Priemerné ročné konsolidačné úsilie za roky 2010-2013 dosiahlo 1,4 % HDP, a výrazne presiahlo 1 % HDP podľa odporúčania Rady EÚ. Európska komisia (EK) ako aj Rada EÚ posúdia plnenie odporúčania na základe údajov o deficite a dlhu notifikovaných Eurostatom v apríli 2014 a jarnej ekonomickej prognózy EK, ktorá bude zverejnená v máji 2014.

V júni 2013 Rada EÚ na základe zhodnotenia Programu stability SR na roky 2013 – 2016 a Národného programu reforiem SR 2013 schválila špecifické odporúčania pre Slovensko. Znenie a podrobné vyhodnotenie ich plnenia je obsiahnuté v Národnom programe reforiem SR 2014.

¹ Za dosiahnutie MTO sa podľa Paktu považuje, ak je vzdialenosť štrukturálneho salda od strednodobého rozpočtového cieľa menšia ako 0,25 p.b. HDP.

II. EKONOMICKÝ VÝHLAD A PREDPOKLADY

Rok 2013 priniesol pre slovenskú ekonomiku spomalenie hospodárskeho rastu tesne pod jedno percento, z 1,8% v roku 2012. Pod spomalenie sa podpísala najmä recesia v eurozóne, ako aj dlhodobý útlm domáceho dopytu. Nedostatočný dopyt viedol k poklesu zamestnanosti a investícií, domáca spotreba pokračovala v poklese. Koniec roka priniesol oživenie ekonomického rastu, ktorý by mal pokračovať aj v roku 2014 pod vplyvom rastu našich obchodných partnerov a mierneho dočasného uvoľnenia konsolidácie. Ekonomika sa oživuje, hoci sa dlhodobá nachádza pod svojím potenciálom, ktorý by aj pri rýchlejšom raste mala dosiahnuť až v roku 2017.

Vonkajšie prostredie

Vývoj slovenskej ekonomiky bol nepriaznivo ovplyvnený problémami v krajinách eurozóny. Dovozy našich obchodných partnerov rástli len veľmi mierne. Napriek postupnému oživeniu v druhej polovici roka zaznamenala ekonomika eurozóny v minulom roku pokles ekonomickej aktivity. Celkovo bol vývoj v jednotlivých členských krajinách nerovnomerný. Ekonomika Nemecka vzrástla, keď predovšetkým od druhého kvartálu profitovala z oživenia domáceho dopytu. Na druhej strane zaznamenali periférne krajiny eurozóny v roku 2013 ešte výrazný pokles ekonomickej aktivity (napríklad ekonomiky Grécka a Portugalska poklesli o 3,7 % resp. 1,6 %). Druhá polovica minulého roka však už naznačuje, že kríza postupne opúšťa aj krajiny periférie. Aj tie zaznamenali v poslednom štvrtroku medzikvartálny rast. Ekonomika USA v roku 2013 rástla o niečo pomalšie ako v predchádzajúcom roku a to o 1,9 % (oproti rastu o 2,8 % v roku 2012). No obavy z výrazne negatívneho vplyvu odstávky federálnej vlády na jeseň 2013 na rast HDP a hrozba dlhového stropu boli odvrátené a tak ekonomika USA v druhej polovici roka rástla rýchlejšim tempom ako ekonomika eurozóny.

Celkový pozitívny vývoj z konca minulého roka sa premietol aj do prvých mesiacov roka 2014. Na základe predstihových indikátorov (PMI) a indikátorov ekonomického sentimentu sa v prvom kvartáli roka 2014 očakáva mierne zrýchlenie ekonomického rastu v krajinách eurozóny. Navyše vplyv fiškálnej konsolidácie v krajinách eurozóny by už nemal výraznejšie brzdiť ekonomický rast. No vysoká nezamestnanosť a hrozba deflácie v eurozóne, ako aj pomalší rast rozvíjajúcich sa krajín, pôsobia proti rýchlejšiemu oživeniu u našich obchodných partnerov.

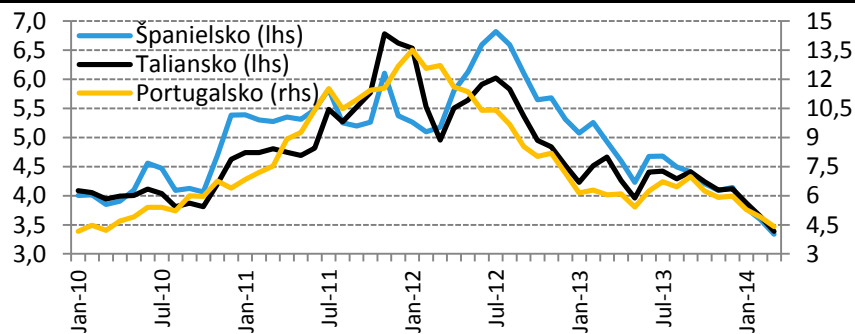
EK mierne zlepšila vo svojej zimnej prognóze z februára 2014 očakávania rastu krajín eurozóny aj EÚ pre rok 2014. Eurozóna by mala podľa prognózy v roku 2014 dosiahnuť nezanedbateľný rast (1,2 %). Zlepšenie odhadu sa týkalo aj Nemecka, kde očakávaný rast zvýšila na 1,8 %. Aj napriek istému zlepšeniu výhľadu sú predpoklady zo zimnej prognózy EK v súlade s predpokladmi vývoja externého prostredia použitými v aktuálnej prognóze MF SR, s len zanedbateľnými odchýlkami. Stupňujúci sa konflikt na Ukrajine však prináša ďalšie riziká v podobe možného znížovania exportu alebo v krajnom prípade stopnutia dodávok plynu prúdiacich z Ruska.

TAB 2 - Predpoklady vonkajšieho prostredia pre aktuálnu prognózu

	MF SR			EK		
	2013	2014	2015	2013*	2014*	2015*
<i>Ekonomický rast</i>						
EÚ	0,1	1,4	1,8	0,1	1,5	2,0
Eurozóna	-0,5	1,0	1,3	-0,5	1,2	1,8
Nemecko	0,4	1,6	1,8	0,4	1,8	2,0
USA	1,9	2,9	3,2	1,9	2,9	3,2
Čína	7,7	7,4	7,4	7,7	7,4	7,4
<i>Dovozy obchodných partnerov Slovenska</i>						
	1,1	3,7	4,5	1,1	4,4	6,0
<i>Dlhodobé úrokové miery (10r.)</i>						
Eurozóna	1,6	2,1	2,5	1,6	1,8	2,1
Základná sadzba ECB	0,5	0,3	0,3	-	-	-
Kurz (USD/EUR)	1,33	1,29	1,23	1,33	1,36	1,36
Cena ropy (Brent, USD/barel)	108,8	109,6	112,0	108,8	104,1	99,6
Cena ropy (Brent, EUR/barel)	81,9	85,1	90,8	81,9	76,5	73,2

Zdroj: MF SR február 2014 *EK Winter Forecast február 2014

Situácia na finančných trhoch bola v roku 2013 pokojná. Na trhu bol cítiť prebytok likvidity dodaný predovšetkým dvoma trojročnými repotendrami zo strany ECB ešte z prelomu rokov 2011 a 2012 (LTRO) a najmä upokojenie verbálnymi intervenciami ECB z druhej polovice roka 2012. ECB vyhlásila, že v prípade potreby spustí program nákupu štátnych dlhopisov na sekundárnom trhu (tzv. OMT). Pripravenosť spustiť v prípade potreby OMT bola pre trhy jasným signálom, výnosy na dlhopisoch výrazne klesli a dopyt zo strany investorov na primárnom trhu prudko vzrástol. Viaceré akciové indexy prekonal v roku 2013 svoje historické maximá. Euro relatívne stabilne posilňovalo voči doláru ako aj väčšine ostatných mien. Kurz EUR/USD sa dostal z úrovne 1,3 na začiatku 2013 až tesne ku 1,4 v decembri. Výnosy dlhopisov Španielska a Talianska, ktoré vzhľadom na svoju veľkosť predstavovali najväčšie riziká pre osud eurozóny, pokračovali až na krátkodobé výkyvy v prudkom poklese a dostali sa dlhodobo pod 4%. V apríli 2014 sa Grécku predajom 5-ročných dlhopisov podaril návrat na finančné trhy, čím kleslo riziko potreby tretieho záchranného balíčka pomoci od európskych partnerov a MMF.

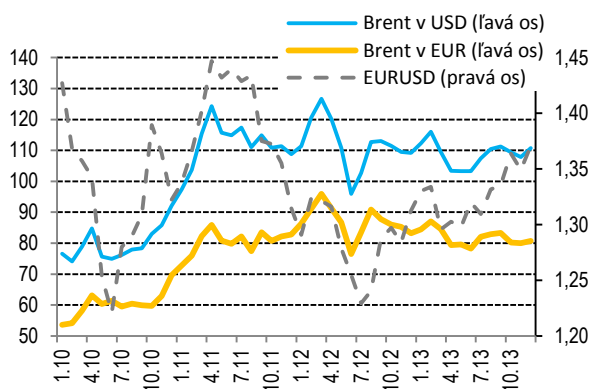
GRAF 2 – Výnosy dlhopisov vybraných krajín od roku 2010

Zdroj: MF SR

V roku 2013 bol vývoj cien ropy relatívne stabilný v pásme 100 až 120 USD/bl (ropa Brent), s niekoľkými krátkodobými výkyvmi. Cena ropy vzrástla vo februári 2013 na 117 USD/bl, tento rast bol následne vystriedaný prudkým poklesom krátkodobo až pod 100 USD/bl v apríli 2013. Odtiaľ sa ropa vrátila k hranici 110 USD/bl, kde sa už bez výraznejších výkyvov držala druhú polovicu roka. Jej vplyv na infláciu bol v roku 2013 viac-menej neutrálny. Na krajiny eurozóny má však okrem rastu cien ropy v dolároch vplyv aj pohyb kurzu EUR/USD. Na rozdiel od roku 2011, kedy dolár voči euru trvalejšie posilnil, bola situácia v roku 2013 opačná. Posilňovalo euro, čo ropu v eurovom vyjadrení dodatočne zlacňovalo.

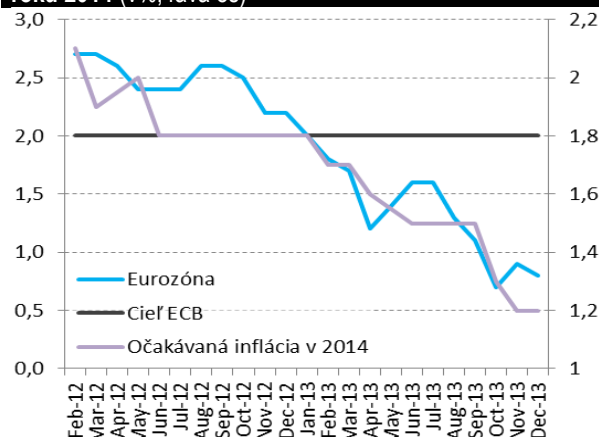
Počas roka 2013 sme pozorovali všeobecné spomalenie rastu cien. Inflácia spomaľovala vo všetkých krajinách a niektoré štáty zaznamenali dokonca negatívny rast cien – defláciu. Spomalenie rastu cien bolo spôsobené vývojom na energetických a komoditných trhoch spolu s doznievajúcim efektom fiškálnej konsolidácie z minulých rokov. Priemerné tempo rastu cien v eurozóne bolo v minulom roku na úrovni 1,4%. V januári tohto roka sme zaznamenali rast len na úrovni 0,8%. Aktuálny rast aj krátkodobé projekcie ukazujú, že inflácia sa bude v tomto aj budúcom roku pohybovať hlboko pod menovopolitickým cieľom ECB. Nulová hranica úrokových sadzieb obmedzuje možnosti ECB ovplyvniť dynamiku cenovej hladiny prostredníctvom zníženia úrokov. Je preto možné, že ECB pristúpi k určitým neštandardným krokom s cieľom povzbudiť ekonomický rast a zvýšiť očakávaný rast cien. ECB môže uvažovať o ďalšom znížení deponitnej sadzby do záporných hodnôt, ako to v minulosti realizovalo Dánsko alebo spustiť kvantitatívne uvoľňovanie prostredníctvom nákupu dlhopisov, podobne ako to už niekoľko rokov robí americký FED.

GRAF 3 - Ropa BRENT (USD/bl) a vývoj kurzu eura

Zdroj: MF SR, ECB

GRAF 4 - Medziročné rasty cien v eurozóne, cieľ ECB (v%, pravá os) a vývoj očakávanej priemernej inflácie v roku 2014 (v%, ľavá os)

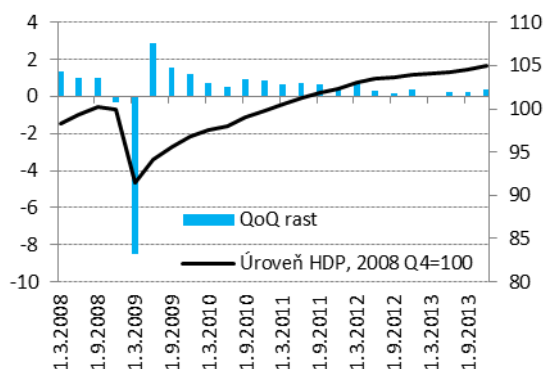
Zdroj: MFSR, ECB

Menová politika väčšiny hlavných centrálnych bánk bola v roku 2013 naďalej silno expanzívna s udržiavaním základných sadzieb na rekordných minimách. Kľúčová centrálna banka, americký FED, ponechala úrokové sadzby na rekordne nízkych úrovniach bez zmeny počas celého roku 2013. Základná úroková sadzba FEDu sa tak nezmenila od decembra 2008 a zotrvala na úrovni 0,25 %. Na jeseň 2013 sa očakávalo postupné znižovanie intenzity kvantitatívneho uvoľňovania (QE3²), ktoré FED ohlásil a začal realizovať koncom roka 2012. Na rozdiel od FEDu, ktorého základná sadzba je prakticky na nule, ECB mala v znižovaní sadzieb ešte malý priestor. Ten sa v roku 2013 rozhodla využiť a pristúpila k zníženiu sadzby na aktuálnu úroveň 0,25 %, ktorá predstavuje jej historické minimum. ECB viacnásobne zvažovala zníženie depozitnej sadzby, ktorá je aktuálne na 0%, na zápornú hodnotu. Mohla by sa tým výraznejšie podporiť úverová aktivita zo strany bánk. V roku 2013 však k takémuto kroku ECB nepristúpila.

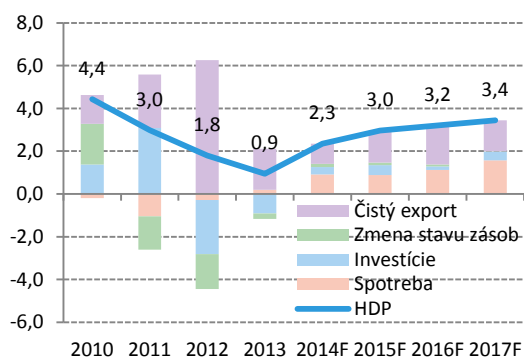
II.1. Ekonomický vývoj na Slovensku v roku 2013

Hospodársky rast sa v roku 2013 na Slovensku spomalil na 0,9% najmä pod vplyvom horšieho vývoja vonkajšieho prostredia. Recesia v eurozóne v prvej polovici 2013 znamenala pomalší rast vývozov a zhoršujúcu sa situáciu na trhu práce. Mierny pokles zamestnanosti v prvom polroku viedol k ďalšiemu poklesu domácej spotreby, kým prebytočné kapacity a nedostatočný dopyt znížili investície. Slabé dopytové tlaky spolu s poklesom cien komodít spomalili rast cien, ktorý sa na konci roka začal blížiť k nule a začiatkom roka 2014 došlo dokonca ku krátkodobej deflácií. Už ku koncu minulého roka sa však prejavili znaky obratu na trhu práce, keď zamestnanosť začala stúpať, a došlo aj k nárastu spotreby a investícií.

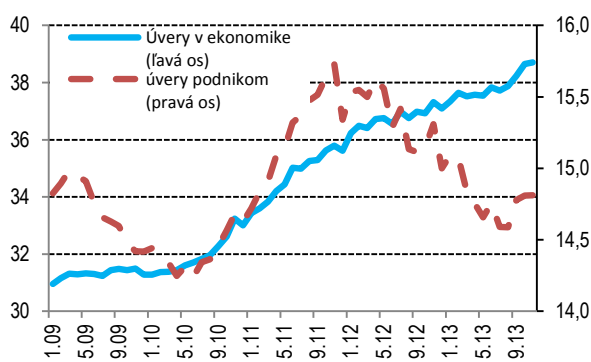
² Predpokladá sa, že FED bude každý mesiac znižovať celkovú hodnotu nakúpených dlhopisov na sekundárnom trhu o 10 mld. USD mesačne. Znižuje sa tak tempo dodávania novej dolárovej likvidity na finančný trh.

GRAF 5 - HDP, očistený o sezónne a jednorazové efekty*

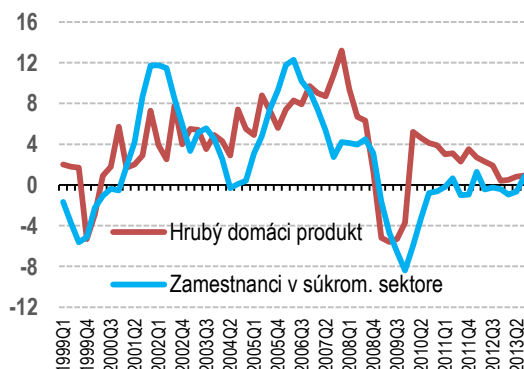
*HDP očistené o vplyv predzásobenia cigaretami a jednorazové platby DPH po odovzdaní úsekov rýchlostnej cesty R1 do používania
Zdroj: ŠÚ SR, prepočet MF SR

GRAF 6 - Príspevky k rastu HDP v rokoch 2012-2017

Zdroj: ŠÚ SR

GRAF 7 - Úvery v ekonomike a úvery podnikom (stav ku koncu mesiaca, mld. eur)

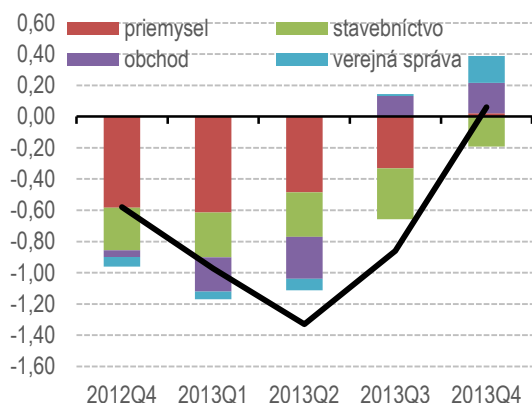
Zdroj: NBS

GRAF 8 - Medziročný rast zamestnanosti v súkromnom sektore a HDP (v %)

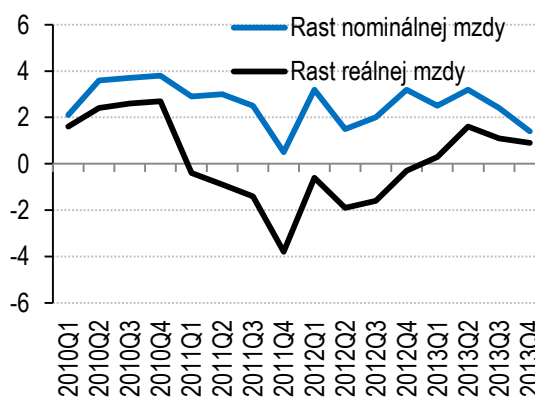
Zdroj: MF SR

Spomalenie hospodárskeho rastu zasiahlo v roku 2013 aj trh práce. Priemerná zamestnanosť podľa metodiky ESA95 dosiahla v roku 2013 približne 2,19 mil. osôb, čo je o 0,8% menej ako v roku 2012. Hoci za celý rok 2013 klesla zamestnanosť o 17 tisíc osôb, v priebehu roka sa vývoj na trhu práce postupne stabilizoval a koncom roka zamestnanosť vzrástla. V celom pokrizovom období však rast produkcie hospodárstva značne predbieha rast zamestnanosti.

Klesajúca zamestnanosť a demografický vývoj spôsobili v roku 2013 rast miery nezamestnanosti (podľa metodiky VZPS) na 14,2 %. Naďalej pretrvával problém dlhodobej nezamestnanosti, keď približne dvaja z troch nezamestnaných sú bez práce viac ako jeden rok.

GRAF 9 - Príspevky vybraných sektorov k zmene zamestnanosti (medziročné zmeny v p.b.)

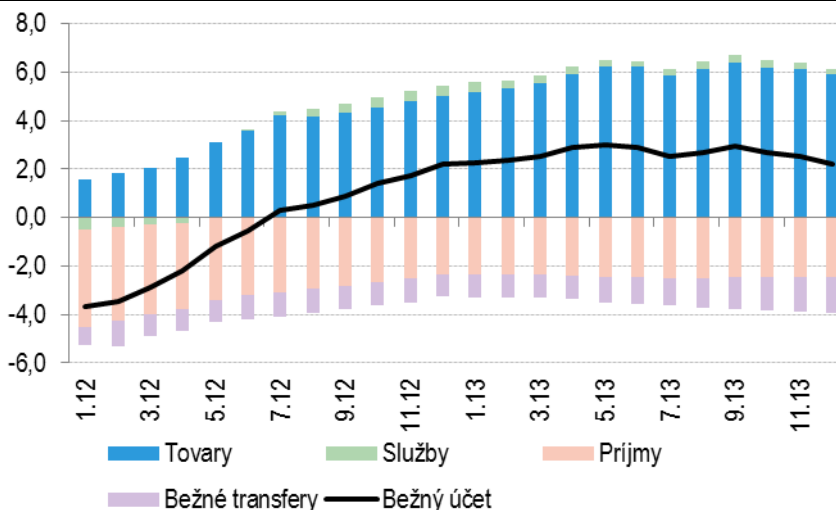
Zdroj: ŠÚ SR

GRAF 10 - Medziročný rast priemernej mzdy (%)

Zdroj: ŠÚ SR

Priemerná nominálna mesačná mzda zamestnanca v hospodárstve dosiahla v roku 2013 hodnotu 824 eur. Medziročne sa zvýšila o 2,4 %, čo predstavuje rovnaký rast ako v predchádzajúcom roku. Mzdy rástli najrýchlejšie v sektore vzdelávania, priemyslu a zdravotníctva. Reálna mzda vzrástla o 1%.

Aj keď spomalenie externého dopytu viedlo k nižšiemu rastu exportu, pokles investícií a spotreby domácností znamenal, že import tovarov klesol výraznejšie, a obchod s tovarmi tak skončil v historicky najvyššom prebytku (5,9 % HDP). Vyšší prebytok bilancie tovarov bol kompenzovaný zhoršením ostatných zložiek bežného účtu. Saldo platobnej bilancie tak zostalo oproti roku 2012 (2,2 % HDP) nezmenené, aj keď sa zmenila jeho štruktúra.

GRAF 11 - Externé nerovnováhy – zložky salda BÚ PB (% HDP posledných 12 mesiacov)

Zdroj: NBS, MF SR

V roku 2013 inflácia na Slovensku výrazne spomalila a v súčasnosti je nižšia než priemer krajín eurozóny. Priemerné medziročné tempo rastu cien pokleslo z 3,7% v roku 2012 na 1,5% v roku 2013. Pomalší rast cien bol vyvolaný súhrou domácich a zahraničných faktorov. Stabilizácia cien energetických komodít na svetových trhoch sa premietla do nízkeho rastu regulovaných cien. Nadpriemerná domáca a zahraničná úroda postupne skrotila dynamicky rastúce ceny potravín. Medziročné rasty cien potravín preto počas minulého roka kontinuálne klesali. Medzi domáce faktory pôsobiace na spomalenie inflácie patrí najmä pretrvávajúci slabý domáci dopyt a nízka úroveň spotrebiteľskej dôvery. Tieto faktory okliešťujú potenciálny prenos dopytových faktorov do rastu domácich cien. Slabé dopytové tlaky sa prejavili na dynamike čistej inflácie, ktorej medziročný rast poklesol o 1,7 p.b.

II.2. Strednodobá prognóza vývoja ekonomiky

Aktuálna oficiálna prognóza MF SR z februára 2014 predpokladá v roku 2014 rast ekonomiky na úrovni 2,3%. Postupné oživovanie ekonomiky eurozóny a ostatných obchodných partnerov povedie k zrýchleniu rastu exportu a k tvorbe nových pracovných miest. S vyššou zamestnanosťou porastie aj súkromná spotreba, ktorú bude navyše podporovať aj nízky rast cien. Domáci dopyt tak začne opäť prispievať k rastu HDP. Investície síce porastú vďaka výstavbe diaľnic a ohláseným projektom v automobilovom priemysle, nadbytok výrobných kapacít však znamená, že súkromné investície začnú významnejšie rásť až v nasledujúcich rokoch. Po dočasnom miernom uvoľnení v roku 2014 povedie konsolidácia verejných financií od roku 2015 opäť k poklesu verejnej spotreby, to by však nemalo brzdiť hospodársky rast v strednodobom horizonte. Ekonomika sa začne približovať k svojmu potenciálu, ktorý by mala dosiahnuť do roku 2017.

TAB 3 - Prognóza vybraných indikátorov vývoja ekonomiky SR pre východiská rozpočtu pre rok 2015 - 2017

P.č.	Ukazovateľ	m.j.	Skutočnosť			Prognóza		
			2012	2013	2014	2015	2016	2017
1	HDP, bežné ceny	mld. eur	71,1	72,1	74,5	77,8	81,7	86,2
2	HDP, stále ceny	%	1,8	0,9	2,3	3,0	3,2	3,4
3	Konečná spotreba domácností a NISD ³	%	-0,2	-0,1	1,2	2,2	2,4	2,9
4	Konečná spotreba verejnej správy	%	-1,1	1,4	1,9	-1,4	-0,4	0,9
5	Tvorba hrubého fixného kapitálu	%	-10,5	-4,3	1,8	2,4	0,8	2,1
6	Export tovarov a služieb	%	9,9	4,5	4,0	4,5	4,8	4,8
7	Import tovarov a služieb	%	3,3	2,9	3,6	3,6	3,7	4,1
8	Produkčná medzera (podiel na potenciálnom produkte)	%	-0,5	-1,3	-1,0	-0,7	-0,4	0,2
9	Priem. mesačná mzda za hospodárstvo (nominálny rast)	%	2,4	2,4	2,5	3,5	4,1	4,5
10	Priemerný rast zamestnanosti, podľa VZPS	%	0,6	0,0	0,3	0,9	1,0	1,1
11	Priemerný rast zamestnanosti, podľa ESA95	%	0,1	-0,8	0,3	0,6	0,7	0,9
12	Priemerná miera nezamestnanosti, podľa VZPS	%	14,0	14,2	14,0	13,2	12,3	11,3
13	Priemerná evidovaná miera nezamestnanosti	%	13,6	14,1	13,7	13,0	12,0	11,0
14	Harmonizovaný index spotrebiteľských cien (HICP)	%	3,7	1,5	2,4	2,5	2,5	2,3
15	Bilancia bežného účtu (podiel na HDP)	%	2,2	2,2	4,5	5,3	6,1	6,9

Zdroj: MF SR

Postupné oživenie domáceho dopytu sa bude pozitívne prejavovať aj na trhu práce. Za celý rok 2014 sa očakáva rast zamestnanosti na úrovni 0,3%, ktorý by mal v ďalších rokoch postupne akcelerovať smerom k 0,9% a približovať tak zamestnanosť k predkrízovým úrovniam. Počet pracujúcich sa zvýši najmä v službách, po dlhom období sa očakáva aj mierny rast zamestnanosti v stavebníctve. Oživenie trhu práce sa premietne aj do poklesu miery nezamestnanosti, ktorá by sa podľa metodiky VZPS mala v roku 2014 znížiť na priemerných 14% a do roku 2017 klesnúť na 11,3%.

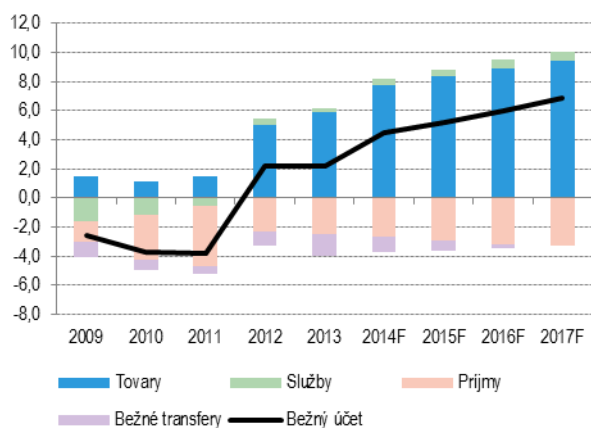
Očakávaný rast nominálnych miezd v roku 2014 by mal byť podobný predchádzajúcemu roku. Bude sa pohybovať na úrovni 2,5 %. Za relatívne nízkym rastom miezd v pokrízovom období je pretrvávajúci slabý rast agregátneho dopytu v eurozóne a veľmi nízka inflácia. Postupné oživenie ekonomiky eurozóny by však v ďalších rokoch malo priniesť rast miezd okolo úrovne 4%. Vďaka výrazne pomalšiemu rastu cien by reálna mzda v roku 2014 mala vzrásť o 1,7%. V ďalších rokoch by sa na vyššom raste miezd v súkromnom sektore mal postupne čoraz viac prejavovať rast produktivity práce a reálna mzda by sa mala zvyšovať rýchlejšim tempom.

Ceny v tomto roku porastú ešte pomalšie než v minulom roku. Očakávaný medziročný rast spotrebiteľských cien je na úrovni 0,8%. Najnižší rast cien okolo nuly sme pozorovali v prvom kvartáli. V priebehu roka sa bude tempo

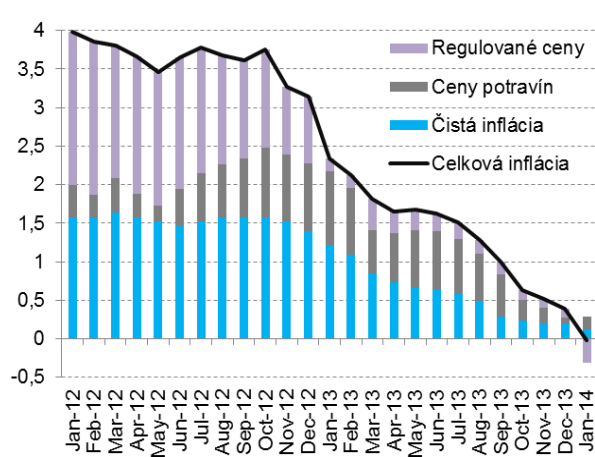
³ V nasledujúcom texte budeme pod spotrebou domácností rozumiť spotrebu domácností a neziskových inštitúcií slúžiacim domácnostiam (ozn. NISD).

rastu cien postupne zvyšovať. Synergický efekt domácich a zahraničných faktorov, ktorý znižoval tempo inflácie v minulom roku bude pôsobiť na rast cien aj v aktuálnom roku. V tomto roku dôjde k poklesu cien energií, domácnosti usporia najmä na výdavkoch za elektrinu, ktorej cena výrazne poklesla. Pretrvávajúca priaznivá situácia na trhu s poľnohospodárskymi komoditami sa premietne do nízkych rastov cien potravín aj v tomto roku. Pokles cien energií a nízke ceny ostatných vstupov vyjadrených dynamikou indexu cien výrobcov eliminujú riziko nárastu cien kvôli vyšším výrobným nákladom. Čistá inflácia sa udrží v prvom polroku na nízkych úrovniach. Riziko dopytovej inflácie je malé vzhľadom k pretrvávajúcemu pomalému rastu súkromnej spotreby a nominálnych miezd. V rokoch 2015-2017 by sa mala dynamika inflácie postupne zrýchliť k úrovni okolo 2%.

Export tovarov bude pokračovať v raste nasledujúc oživenie zahraničného dopytu. Utlmené investície a verejná spotreba, ako aj pomaly sa oživujúca spotreba domácností povedú k miernejšiemu rastu dovozu. Prebytok obchodnej bilancie by sa tak mal naďalej zvyšovať. Vývoj ostatných zložiek bežného účtu platobnej bilancie nebude dostatočný na to, aby tento vývoj vykompenzoval, a saldo bežného účtu tak bude rásť spolu s obchodnou bilanciou.

**GRAF 12 - Externé nerovnováhy – zložky salda BÚ PB
(% HDP)**

Zdroj: NBS, MF SR

**GRAF 13 - Štruktúra spotrebiteľskej inflácie –
medziročné príspevky zložiek CPI (v p. b.)**

Zdroj: ŠÚ SR, MF SR

Hlavné riziká prognózy⁴

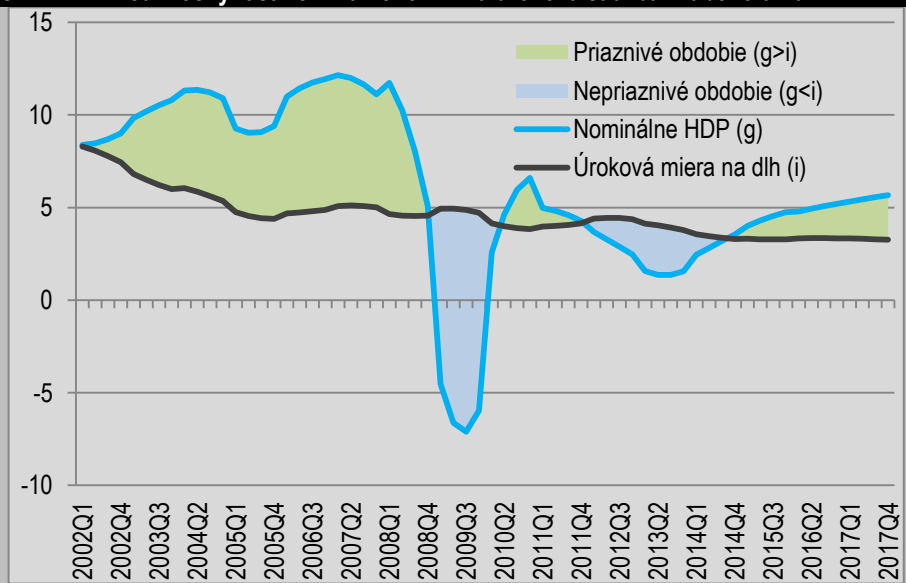
Riziká prognózy sú vyvážené na obe strany a odvíjajú sa od vývoja vonkajšieho prostredia. Pozitívne riziká súvisia s možným uvoľňovaním menovej politiky zo strany ECB a s rýchlejšim rastom zahraničia, na ktoré poukazujú predstihové ukazovatele. Na negatívnej strane hrozí deflácia v krajinách eurozóny a spomalenie rastu rozvíjajúcich sa krajín, ktoré by viedli k nižšiemu rastu našich obchodných partnerov a tým aj Slovenska. Stupňujúci sa konflikt na Ukrajine prináša ďalšie riziká v podobe možného znižovania exportu alebo v krajnom prípade stopnutia dodávok plynu prúdiacich z Ruska.

⁴ Niektoré rizikové scenáre obsahuje časť IV.

BOX 1 - Nízke rasty nominálnych veličín neprajú znižovaniu verejného dlhu

Súčasný nízky rast spotrebiteľských cien má nepriaznivý vplyv na vývoj verejných financií. V dôsledku nízkeho rastu cien sa totiž znižuje aj nominálny rast ekonomiky. Problémy sa zväzňujú pri poklese nominálneho rastu pod úroveň úrokovej sadzby platenej na obsluhu verejného dlhu. Ak je nominálny rast ekonomiky nižší než táto sadzba, pomer verejného dlhu k HDP by rástol aj pri aktuálne vyrovnanom rozpočte (nulový primárny deficit)^a. V prípade pozitívneho rozdielu medzi rastom HDP a úrokovými sadzbami je možné mať nižšie príjmy než výdavky a napriek tomu znižovať podiel dlhu na HDP. V opačnom prípade bude pomer dlhu k HDP rásť aj pri vyrovnanom primárnom deficite.

Graf ukazuje, že počnúc rokom 2012 sa stále nachádzame v „nepriaznivom období“ pre znižovanie verejného dlhu. Zlom by mal nastať na začiatku roka 2015, kedy by očakávaný nominálny rast ekonomiky mal prekonať úrokovú mieru verejného dlhu.

GRAF 14 - Medziročný rast nominálneho HDP a úroková sadzba hrubého dlhu^b

Zdroj: IFP

a) Vyrovnaný pomer príjmov a výdavkov štátneho rozpočtu bez zahrnutia nákladov na financovanie verejného dlhu. Rozdiel medzi príjmami a výdavkami bez úrokových nákladov nazývame primárny deficit.

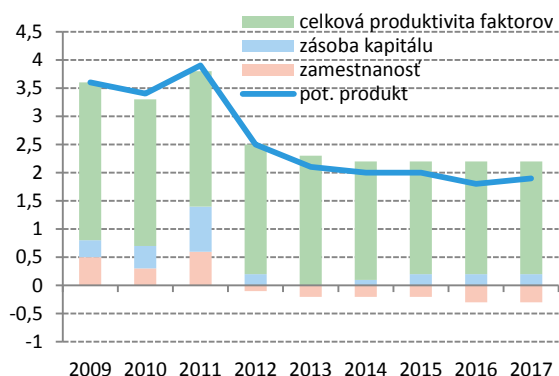
b) Ide o implicitnú úrokovú sadzbu, ktorá je definovaná pomerom úrokových nákladov k hrubému dlhu z minulého roku.

II.3. Cyklický vývoj ekonomiky

Podľa metodiky EK a na základe údajov prognózy MF SR dosiahol rast potenciálneho produktu v roku 2013 2,1% a v ďalších rokoch bude mierne spomaľovať. Smerom nadol bude na potenciálny rast pôsobiť príspevok práce, naopak pozitívne bude prispievať tvorba kapitálu. Celková produktivita faktorov (TFP) bude počas prognózovaného obdobia stagnovať.

GRAF 15 - Príspevky výrobných faktorov k rastu potenciálneho produktu (p. b.) – prístup EK

TAB 4 - Príspevky výrobných faktorov k rastu potenciálneho produktu – prístup EK

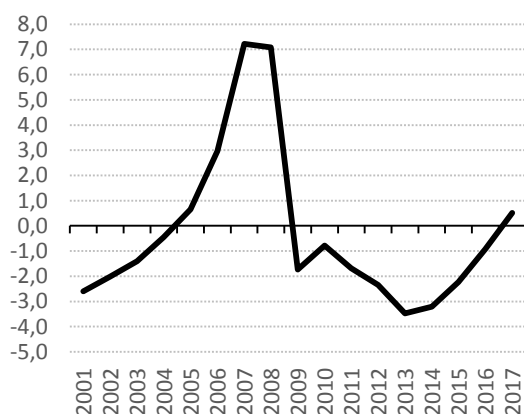
	Pot. HDP (rast, %)	TFP*	Zásoba kapitálu	Práca
2009	3,6	2,8	0,3	0,5
2010	3,4	2,6	0,4	0,3
2011	3,9	2,4	0,8	0,6
2012	2,5	2,3	0,2	-0,1
2013	2,1	2,3	0,0	-0,2
2014F	2,0	2,1	0,1	-0,2
2015F	2,0	2,0	0,2	-0,2
2016F	1,8	2,0	0,2	-0,3
2017F	1,9	2,0	0,2	-0,3

* celková produktivita výrobných faktorov

Zdroj: MF SR

Produkčná medzera podľa metodiky EK v roku 2013 dosiahla -3,5% potenciálneho produktu. Vzhľadom na pomalý rast potenciálu sa však produkčná medzera zavrie obdobne ako pri odhade MF SR koncom roku 2016. Rýchlosť zatvárania produkčnej medzery však bude nerovnomerná. V roku 2014 sa odhad pohybuje stále na úrovni -3,2% potenciálneho produktu a až následné oživenie rastu HDP významne zúži produkčnú medzeru.

GRAF 16 - Vývoj produkčnej medzery (% potenciálneho HDP) – prístup EK

TAB 5 - Vývoj produkčnej medzery – prístup EK

	HDP*) (reálny rast, %)	Potenciálny HDP (rast, %)	Produkčná medzera (% pot. HDP)
2009	-4,9	3,6	-1,7
2010	4,4	3,0	-0,8
2011	3,0	3,9	-1,7
2012	1,8	2,5	-2,3
2013	0,9	2,1	-3,5
2014F	2,3	2,0	-3,2
2015F	3,0	2,0	-2,2
2016F	3,2	1,8	-0,9
2017F	3,4	1,9	0,5

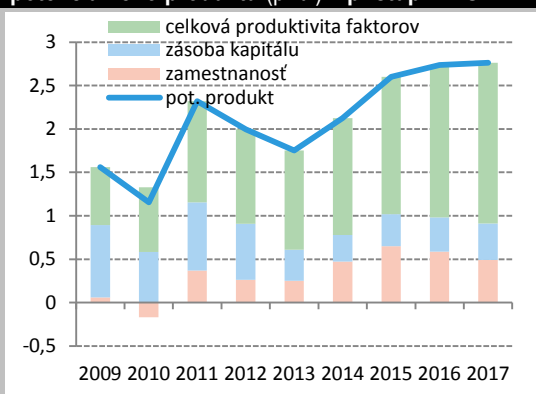
*) Produkčná medzera sa počíta vzhľadom na HDP očistený od vplyvu predzásobenia cigaretami a iné jednorazové efekty.

Zdroj: MF SR

BOX 2 - Metodické rozdiely pri výpočte potenciálneho produktu EK vs. MF SR

Odhad potenciálu ekonomiky a produkčnej medzery MF SR sa metodicky odlišuje od odhadov EK. Smerodajný pri hodnotení štrukturálnej bilancie pre účely európskych fiškálnych pravidiel je odhad EK. MF SR zverejňuje vlastnú metodiku v rámci Výboru pre Makroekonomické prognózy.

Podľa odhadov MF SR sa rast potenciálu ekonomiky v roku 2013 oproti roku 2012 mierne spomalil na 1,8%, najmä pre klesajúce investície v ekonomike, ktoré viedli k spomaleniu akumulácie kapitálu. Už v priebehu minulého roka však bola pozorovaná zmena tohto trendu a v budúcnosti očakávame zrýchlenie rastu potenciálu ekonomiky.

GRAF 17 - Príspevky výrobných faktorov k rastu potenciálneho produktu (p. b.) – prístup MF SR

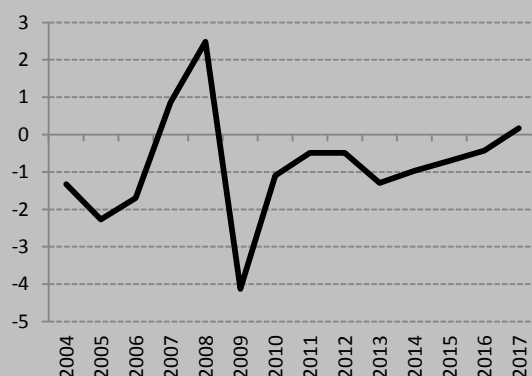
* celková produktivita výrobných faktorov

TAB 6 - Príspevky výrobných faktorov k rastu potenciálneho produktu – prístup MF SR

	Pot. HDP (rast, %)	TFP*	Zásoba kapitálu	Rovnováž. zamestnan.
2009	1,6	0,7	0,8	0,1
2010	1,2	0,7	0,6	-0,2
2011	2,3	1,2	0,8	0,4
2012	2,0	1,1	0,6	0,3
2013	1,8	1,1	0,4	0,3
2014F	2,1	1,3	0,3	0,5
2015F	2,6	1,6	0,4	0,7
2016F	2,7	1,8	0,4	0,6
2017F	2,8	1,9	0,4	0,5

Zdroj: MF SR

Rast reálneho HDP v roku 2013 spomalil na 0,9%, čo viedlo k ďalšiemu prehĺbeniu produkčnej medzery na -1,3% potenciálneho produktu. V nasledujúcich rokoch však očakávame, že rast HDP prevýši rast potenciálu ekonomiky a produkčná medzera sa postupne uzavrie ku koncu roku 2016.

GRAF 18 - Vývoj produkčnej medzery (% potenciálneho HDP) - prístup MF SR

TAB 7 - Vývoj produkčnej medzery - prístup MF SR

	HDP*) (reálny rast, %)	Potenciálny HDP (rast, %)	Produkčná medzera (% pot. HDP)
2009	-4,9	1,6	-4,1
2010	4,4	1,2	-1,1
2011	3,0	2,3	-0,5
2012	1,8	2,0	-0,5
2013	0,9	1,8	-1,3
2014F	2,3	2,1	-1,0
2015F	3,0	2,6	-0,7
2016F	3,2	2,7	-0,4
2017F	3,4	2,8	0,2

*) Produkčná medzera sa počíta vzhľadom na HDP očistený od vplyvu predzásobenia cigaretami a iné jednorazové efekty.

Zdroj: MF SR

Rozdiely v metodikách MF SR a EK sa týkajú takmer všetkých zložiek výpočtu, aj keď základná metóda je totožná. Obe inštitúcie počítajú potenciálny produkt pomocou Cobb-Douglasovej produkčnej funkcie. No kým MF SR počíta potenciálny produkt zo štvrtročných údajov, EK používa ročné dáta.

Ďalší rozdiel vyplýva z rôznych podielov výrobných faktorov. EK používa spoločné podiely pre všetky nové členské krajiny – 0,63 pre elasticitu práce a 0,37 pre elasticitu kapitálu. Na druhej strane MF SR odvodzuje

podieľ faktorov z národných účtov - práca ako podiel kompenzácií zamestnancov (bez živnostníkov) na HDP na úrovni 0,43 a kapitál analogicky na úrovni 0,57 (priemerné hodnoty za roky 1995-2010).

Pri zásobe kapitálu spočíva hlavný rozdiel v pôvodnej hodnote a v miere odpisov. EK pre všetky nové členské krajiny (s výnimkou ČR) odhadla zásobu kapitálu v roku 1995 ako dvojnásobok HDP a používa spoločnú mieru depreciácie na úrovni 5 %. MF SR používa skutočný odhad zásoby kapitálu z roku 1999 od Štatistického úradu a miera odpisov je získaná z ročných národných účtov.

Odhad rovnovážnej zamestnanosti obe inštitúcie získavajú z obyvateľstva v pracovnom veku použitím trendu miery participácie, NAIRU a trendu odpracovaných hodín. Rozdiel však nastáva pri vstupe – MF používa obyvateľstvo vo veku 15 rokov a vyššie, kým EK obyvateľstvo vo veku 15 až 64 rokov.

Rozdiel pri produktivite faktorov (TFP) spočíva najmä v historických dátach. MF SR zvyšuje potenciálny produkt v rokoch 2005-2008, aby tak odrážal štrukturálne zmeny v ekonomike, ktoré spoločná metóda EK nedokáže zachytiť. Nadmerne vysokú produkčnú medzeru v rokoch 2007-2008, ktorá vyplýva z metódy EK, pritom nepotvrďujú iné ukazovatele nerovnováhy. Ak by metodika EK v týchto rokoch zodpovedala realite, prejavovalo by a to aj na pozorovateľných ukazovateľoch ekonomického vývoja. Napríklad na salde bežného účtu platobnej bilancie, čistej inflácii, či na jednotkových nákladoch práce.

II.4. Vplyv konsolidácie verejných financií v rokoch 2013-2017 na ekonomiku⁵

Konsolidácia v roku 2013 znížila rast HDP len o 0,2 p. b. Balíček obsahoval opatrenia vo výške 2,2% HDP, no priamy vplyv na ekonomiku mala iba jeho časť vo veľkosti 0,7 % HDP. V rámci balíčka s priamym vplyvom na rast prevažovali príjmové opatrenia zamerané na zvýšenie progresivity daní z príjmov a zvýšenie odvodov. Na výdavkovej strane rozpočtu došlo k zvýšeniu výdavkov v medzispotrebe, investíciách ako aj na mzdových prostriedkoch verejného sektora⁶.

V roku 2014 predpokladáme vplyv konsolidácie na rast HDP vo výške 0,4 p. b. Celková výška potrebných opatrení na dosiahnutie fiškálneho cieľa má veľkosť 1,0 % HDP, kým jej priamy vplyv na ekonomiku je vo veľkosti 1,1 % HDP⁷. Miernu prevažujúce výdavkové opatrenia vo výške 445 mil. eur zahŕňajú úspory v medzispotrebe verejnej správy, ako aj mzdových prostriedkoch verejného sektora. Príjmové konsolidačné opatrenia očakávame vo výške 342 mil. eur. Najväčší vplyv má pokračovanie odvodu z regulovaných odvetví v roku 2014 navýšené o jednorazovú platbu a zavedenie daňových licencií.

Pre roky 2015 až v 2017 sa pozeráme na dva scenáre. V prvom scenári sú zahrnuté opatrenia obsiahnuté vo východiskách rozpočtu verejnej správy (RVS), ako aj výdavkové opatrenia nad rámec východísk RVS zohľadňujúce naplnenie rozpočtových cieľov. Celková veľkosť potrebných opatrení postupne narastá z 1,2 % HDP v roku 2015, 1,7 % HDP v roku 2016 až na 2,5 % HDP v roku 2017. **Predpokladaná konsolidácia zníži rast HDP o 0,4 p. b. v roku 2015, 0,2 p. b. v roku 2016 a 0,3 p. b. v roku 2017.** Druhý scenár predpokladá iba realizáciu konsolidačných opatrení podľa východísk RVS. Celková výška opatrení v druhom scenári dosahuje 0,9 % HDP v roku 2015, 1,3 % HDP v roku 2016 až na 1,7 % HDP v roku 2017. **Konsolidácia na základe východísk RVS ovplyvní HDP vo výške o 0,2 p. b. v každom z rokov 2015 až 2017.** Pre porovnanie, veľkosť konsolidácie meraná NPC scenárom v roku 2011 vrátane prevzatých záväzkov nemocníc za minulé roky dosiahla 2,5 % HDP.⁸

Fiškálny multiplikátor v roku 2013 je odhadnutý vo výške 0,2. Tieto výsledky sú v súlade s ekonomickou literatúrou, podľa ktorej konsolidácia prostredníctvom príjmových opatrení má menší krátkodobý dopad na rast HDP ako konsolidácia s ťažiskom na výdavkovej strane⁹. **Odhadnutý multiplikátor balíčka v roku 2014 vo**

⁵ Viac o vplyvoch konsolidácie v rokoch 2013-2017 v Prílohe 2.

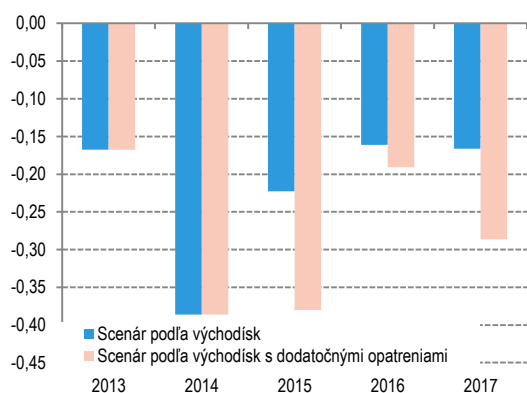
⁶ Podrobnejšie informácie o vývoji mzdových výdavkov verejnej správy v roku 2013 v kapitole III.2.2 na strane 32.

⁷ Do opatrení bez vplyvu na HDP v celkovej výške 0,1% patrí hlavne pokles v grantoch a transferoch, keďže sa predpokladá, že sa jedná hlavne o príjmy zo zahraničia.

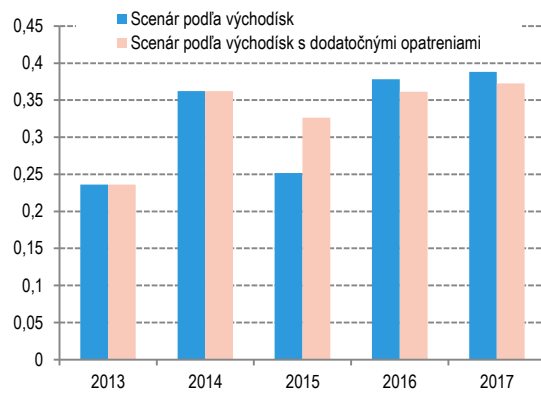
⁸ Podrobnejšie informácie sú zverejnené v komentári IFP 2012/22 na <http://www.finance.gov.sk/Default.aspx?CatID=8748>. Porovnanie veľkosti konsolidácie na základe NPC 2011 nie je porovnateľné s novšími údajmi za roky 2013 až 2017, pretože a) došlo k revízií údajov za minulé roky, b) ŽSR boli preradené do VS a c) rok 2011 vychádzal z predošlého roku zatiaľ čo 2015-2017 majú bázický rok 2014.

⁹ OECD Economic Outlook (2009): Interim Report March

výške 0,4 zodpovedá štruktúre konsolidačných opatrení s veľmi mierne prevažujúcimi výdavkovými opatreniami. **Pre roky 2015 až 2017 dosahujú multiplikátory** v oboch scenároch hodnoty v intervale 0,3 až 0,4 a sú len zanedbateľne vyššie v prvom scenári.

GRAF 19 – Vplyv konsolidácie na HDP (% HDP)

Zdroj: IFP

GRAF 20 – Fiškálne multiplikátory

Zdroj: IFP

II.5. Porovnanie prognóz MF SR s prognózami ostatných inštitúcií

Oproti prognóze vydanej vo štvrtom kvartáli 2013 (OECD) predpovedajú prognózy publikované v tomto roku (IFP, EK, NBS, MMF) mierne rýchlejšiu rast HDP SR v rokoch 2014-2015. Hlavným dôvodom je mierne pozitívnejší pohľad na vývoj externého prostredia (oproti predpokladom z jesene 2013), ktorý by mal pozitívne ovplyvniť investície a exportnú výkonnosť ekonomiky SR. Prognóza MF SR je v súlade so zimnou prognózou EK z februára 2014.

TAB 8 - Porovnanie prognóz MF SR a ostatných inštitúcií

	Rok 2014	Rok 2015	Rok 2016
Reálny rast HDP (%)			
MF SR	2,3	3,0	3,2
Makrovýbor (medián)	2,2	3	3,2
NBS	2,3	3,3	-
EK	2,3	3,2	-
OECD	1,9	2,9	-
MMF	2,3	3,0	-
HICP (%)			
MF SR	0,8	2,1	2,3
Makrovýbor (medián)	0,7	2,1	2,3
NBS	0,6	1,9	-
EK	0,7	1,6	-
OECD	2,0	2,1	-
MMF	0,7	1,6	-
Bežný účet (% HDP)			
MF SR	4,5	5,3	6,1
Makrovýbor (medián)	3,1	3,2	2,8
NBS	2,7	3,5	-
EK	1,9	2,3	-
OECD	4,5	5,5	-
MMF	2,7	2,9	-

Zdroj: MF SR (február 2014), Výbor pre makroekonomické prognózy (február 2014), NBS (január 2014), EK (február 2014), OECD (november 2013) a MMF (apríl 2014)

III. POZÍCIA VEREJNÝCH FINANCIÍ

Stratégia rozpočtovej politiky vychádza zo základného cieľa, ktorým je zabezpečenie efektívnych a dlhodobo udržateľných verejných financií, podporujúcich udržateľný hospodársky rozvoj a zvyšovanie kvality života, v kontexte starnutia obyvateľstva a pri zohľadnení podmienených záväzkov. Tento cieľ je zakotvený aj v ústavnom zákone o rozpočtovej zodpovednosti¹⁰.

Po lepšom než plánovanom výsledku deficitu vo výške 2,77 % HDP a dosiahnutom výraznom konsolidačnom úsilí vo výške 1,9 % HDP v roku 2013, ktoré bolo jedno z najvyšších od vstupu Slovenska do EÚ¹¹, je **hlavným krátkodobým cieľom** dosiahnuť deficit na úrovni 2,64 % HDP v roku 2014 a udržať tak deficit pod úrovňou 3 % HDP. V roku 2014 dochádza k dočasnému miernemu uvoľneniu štrukturálnej konsolidácie. Aj bez využitia investičnej výnimky by nemalo dôjsť k výraznej odchýlke v zmysle pravidiel preventívnej časti Paktu stability a rastu, ktorá by si vyžadovala aktiváciu korekčného mechanizmu Fiškálneho kompaktu.

Pre dosiahnutie dlhodobej udržateľnosti verejných financií bude vláda ďalej **pokračovať v konsolidácii verejných financií aj po roku 2013** v súlade s ustanoveniami Paktu a pri rešpektovaní obmedzení daných národnými rozpočtovými pravidlami. **Cieľová hodnota deficitu v roku 2015 bola preto stanovená na 2,49 % HDP, v roku 2016 na 1,61 % HDP a v roku 2017 na 0,54 % HDP.**

Navrhnuté ciele na roky 2015 až 2017 rešpektujú národné rozpočtové pravidlá a ústavným zákonom definované limity dlhu verejnej správy. Naplnenie fiškálnych cieľov povedie ku kulminácii verejného dlhu na úrovni 56,2 % HDP v roku 2015 a jeho následnému poklesu od roku 2016. Nemala by sa teda prekročiť úroveň 57 % HDP, ktorá by znamenala povinnosť zostaviť vyrovnaný rozpočet v roku 2017 spojený s ďalšou výraznou fiškálnou reštrikciou.

Pokračovaním znižovania deficitu bude Slovensko smerovať k svojmu **strednodobému rozpočtovému cieľu v podobe štrukturálneho deficitu vo výške okolo 0,5 % HDP**, ktorý pri splnení fiškálnych cieľov dosiahne¹² v roku 2017. V rokoch 2015 a 2016 by malo dôjsť k zlepšeniu štrukturálnej bilancie o približne 0,5 % HDP a v roku 2017 o 0,6 % HDP. Zároveň vláda predpokladá rast verejných výdavkov v období rokov 2013 až 2017 v súlade s referenčnou hodnotou výdavkového pravidla.

Ciele salda verejnej správy na roky 2015 a 2016 sa v porovnaní s predchádzajúcim programom stability mierne zmenili. Podľa novej interpretácie pravidiel Paktu môže byť konsolidačné úsilie požadované od krajín v podobnej hospodárskej a rozpočtovej situácii ako Slovensko v roku 2015 nižšie ako 0,5 % HDP, vzhľadom na výraznú negatívnu produkčnú medzeru, relatívne nízky deficit a dlh, a stredné riziko dlhodobej udržateľnosti (podrobnejšie v Boxe 4). No vzhľadom na uvoľnenie rozpočtovej politiky v roku 2014 je **pre dosiahnutie strednodobého rozpočtového cieľa v súlade s odporúčaniami Rady EÚ z júna 2013 a požiadavkami Fiškálneho kompaktu v roku 2015 potrebné dosiahnuť vyššie konsolidačné úsilia**, než by umožňovala nová interpretácia pravidiel.

¹⁰ Ústavný zákon č. 493/2011 Z. z. o rozpočtovej zodpovednosti

¹¹ Konsolidačné úsilie v roku 2013 dosiahlo 1,86 % HDP a v roku 2011 dosiahlo 2,05 % HDP. Najväčšie konsolidačné úsilie vo výške 3,3 % HDP dosiahlo Slovensko v roku 2003.

¹² Za dosiahnutie MTO sa podľa Paktu považuje, ak je vzdialenosť štrukturálneho salda od strednodobého rozpočtového cieľa menšia ako 0,25 p.b. HDP.

TAB 9 - Základné fiškálne ukazovatele v rokoch 2013 až 2017 (ESA95, % HDP)

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
1. Saldo verejnej správy	-7,54	-4,76	-4,48	-2,77	-2,64	-2,49	-1,61	-0,54
2. Cyklická zložka	-0,3	-0,6	-0,8	-1,2	-1,1	-0,7	-0,3	0,2
3. Jednorazové efekty	-0,6	0,4	0,1	0,3	0,6	0,0	0,0	0,0
4. Cyklicky upr. saldo bez jednoraz. efektov (1-2-3)	-6,7	-4,6	-3,8	-1,9	-2,2	-1,8	-1,3	-0,7
5. Konsolidačné úsilie (medziročná zmena 4)*	-	2,0	0,8	1,9	-0,3	0,4	0,5	0,6
6. Rast výdavkového agregátu očisteného o zmeny v príjmoch (%)	-	-	-	-2,9	-3,6	-0,9	-0,5	-0,6
7. Referenčná hodnota rastu výdavkov pre SR (%)	-	-	-	1,8	2,4	2,4	1,3	1,3
8. Odchýlka od výdavkového benchmarku (6-7) *	-	-	-	-4,8	-6,0	-3,3	-1,8	-1,9
9. Hrubý dlh verejnej správy	41,0	43,6	52,7	55,4	55,2	56,2	54,9	53,4

* Negatívne číslo predstavuje plnenie výdavkového agregátu ; (+) reštrikcia, (-) expanzia;

Zdroj: MF SR

Súlad s výdavkovým pravidlom hodnotí EK pre Slovensko iba po prechode do preventívnej časti Paktu po roku 2013.

Konsolidácia verejných financií prebieha v súlade s plánmi vlády. Deficit verejnej správy dosiahol v roku 2013 hodnotu 2,77 % HDP, čo je v porovnaní s rozpočtovaným deficitom vo výške 2,94 % HDP zlepšenie o 0,17 p.b. Hlavné negatívne faktory, najmä výpadky niektorých daňových a nedaňových príjmov, boli kompenzované úsporami na výdavkoch, lepším hospodárením samospráv a ďalších subjektov verejnej správy. Na saldo verejných financií mala pozitívny vplyv aj nižšia potreba spolufinancovania spojená s nižším využívaním EÚ fondov. Hrubý dlh verejnej správy dosiahol na konci roku 2013 úroveň 55,4 % HDP.

Podľa aktuálneho odhadu by mal schodok verejných financií v roku 2014 dosiahnuť úroveň 2,84 % HDP. Aktuálny odhad indikuje oproti cielenému schodku 2,64 % HDP riziká vo výške 0,2 % HDP, ktoré budú v prípade ich pretrvania pokryté dodatočnými opatreniami. Riziká v aktuálnom vývoji oproti fiškálnemu cieľu možno pripísať viacerým faktorom, z ktorých najvýznamnejšie sú výpadok predpokladaných príjmov z dividend a nižší výnos z predaja voľných frekvenčných pásiem telekomunikačným operátorom. Pozitívne riziko predstavuje naďalej boj proti daňovým únikom.

Za predpokladu, že by vláda neprijala žiadne dodatočné opatrenia a na saldo verejnej správy by mal vplyv len makroekonomický vývoj (predpoklad NPC), deficit verejnej správy by v roku 2015 dosiahol úroveň 3,7 % HDP. V ďalších rokoch sa predpokladá vďaka priaznivejším makroekonomickým predpokladom mierny pokles salda za predpokladu NPC, pričom v roku 2017 by bol na úrovni 3,0 % HDP.

Na základe toho je možné konštatovať, že bude potrebné prijať opatrenia na zlepšenie primárneho salda verejnej správy celkovo o 904 mil. eur (1,2 % HDP) v roku 2015, o 1 385 mil. eur (1,7 % HDP) v roku 2016 a o 2 134 mil. eur (2,5 % HDP) v roku 2017. Ide o zobrazenie kumulatívnej sumy opatrení voči scenáru nezmenených politík, čo znamená, že v prípade prijatia trvalých (štrukturálnych) opatrení sa potreba dodatočných opatrení v nasledujúcich obdobiach znižuje o objem už prijatých opatrení. **Za predpokladu trvalých opatrení by celková potreba opatrení dosiahla 904 mil. eur (1,2 % HDP) v roku 2015, 482 mil. eur (0,5 % HDP) v roku 2016 a 748 mil. eur (0,8 % HDP) v roku 2017.**

TAB 10 - Celková potreba opatrení na dosiahnutie fiškálnych cieľov voči NPC (ESA95, % HDP)

	2015	2016	2017
1. Primárne saldo VS - fiškálne ciele	-0,7	0,2	1,2
2. Primárne saldo VS - návrhu východísk VS vrátane opatrení	-1,0	-0,2	0,5
3. Primárne saldo VS - scenár nezmenených politík (NPC)	-1,9	-1,5	-1,3
4. Celková potreba opatrení (1-3)	1,2	1,7	2,5
- medziročná zmena (potreba dodatočných opatrení)	1,2	0,5	0,8
- celková potreba opatrení (1-3), v mil. eur	904	1 385	2 134
- medziročná zmena (potreba dodatočných opatrení)	904	482	748

Objem opatrení nad rámec východísk potrebný na dosiahnutie cieľa (1-2)	218	313	626
- v % HDP	0,3	0,4	0,7
<i>p.m. Saldo VS - fiškálne ciele</i>	-2,5	-1,6	-0,5

Zdroj: MF SR

Časť z potrebných opatrení je zapracovaná už v návrhu východísk rozpočtu verejnej správy na roky 2015 – 2017. Ide najmä o zachovanie výnosu a zlepšenie úspešnosti výberu DPH, úspory v rámci reformy ESO a opatrenia súvisiace s bojom proti daňovým únikom (napríklad povinné registračné pokladnice pre lekárov, hotely a odborné, vedecké a technické služby, zdokumentovanie platieb pri oficiálnych potvrdeniach a zrážkové dane na benefity od farmaceutických firiem pre lekárov a na kovošrot). Celkový balík opatrení dosahuje 0,5 % HDP v roku 2015 s postupným zvýšením na 0,6 % HDP v nasledujúcich rokoch (Tabuľka 21).

Zároveň sú súčasťou návrhu východísk rozpočtu verejnej správy oproti NPC scenáru zmeny prevažne na výdavkovej strane v celkovom objeme 0,4 % HDP v 2015 až 1,2 % HDP v 2017. Nad rámec návrhu východísk rozpočtu sú na dosiahnutie cieľových deficitov potrebné opatrenia v objeme 0,3 % HDP v 2015 až 0,7 % v 2017. Ustanovenia ústavného zákona pri úrovniach hrubého dlhu nad 55 % HDP už dnes indikujú, že tieto opatrenia budú na výdavkovej strane.

Naplnenie rozpočtových cieľov je základným predpokladom pre stabilizáciu podielu dlhu verejnej správy na HDP. Hrubý dlh verejnej správy dosiahol na konci roka 2013 úroveň 55,4 % HDP. Po naplnení rozpočtového cieľa a zmenách v Agentúre pre núdzové zásoby ropy a ropných výrobkov (ropnej agentúre), aby neprispievala k dlhu verejných financií, sa podiel dlhu na HDP v roku 2014 zníži na 55,2 % HDP. Dlhu bude v prognózovanom období kulminovať ku koncu roka 2015 vo výške 56,2 % HDP, aj vďaka predaju menšinového podielu štátu v Slovak Telekom. Následne dôjde k jeho poklesu pod 55 % HDP. Napriek doznievajúcemu miernemu nárastu dlhu po kríze zostane počas celého obdobia **dlh verejnej správy pod úrovňou referenčnej hodnoty stanovenej Paktom stability a rastu, ako aj pod sankčným limitom 57 % HDP vyplývajúcim z dlhovej brzdy. Takýto vývoj povedie k spusteniu niektorých mechanizmov ústavného zákona o rozpočtovej zodpovednosti** (bližšie popísané v Boxe 3).

Program stability je založený na makroekonomických a daňových prognózach do roku 2017 z februára 2014. Makroekonomický scenár ako aj prognózované daňové príjmy podliehajú predbežnej diskusii, schváleniu a kontrole zo strany odbornej verejnosti prostredníctvom výborov, ktorých členmi sú národní experti z verejného a súkromného sektora. Termíny na zverejňovanie prognóz aj princípy činnosti výborov sú zakotvené v zákone o rozpočtovej zodpovednosti.

BOX 3 - Uplatnenie ustanovení zákona o rozpočtovej zodpovednosti

Hrubý dlh verejnej správy dosiahol na konci roka 2013 úroveň 55,4 % HDP. Po potvrdení a zverejnení skutočnej výšky dlhu Eurostatom 23. apríla 2014 vyplýva zo zákona o rozpočtovej zodpovednosti niekoľko korekčných opatrení:

- Ministerstvo financií od 16. mája¹³ viaže 3 % z celkových výdavkov štátneho rozpočtu znížených o výdavky na obsluhu štátneho dlhu, prostriedky EU a spolufinancovanie, odvody do rozpočtu EU, transfery Sociálnej poisťovni a výdavky na likvidáciu škôd spôsobených živelnými pohromami. Objem výdavkov, ktoré bude potrebné viazať a ktoré tak nebude možné použiť, predstavuje 305 mil. eur (prepočty v Tabuľke 11). Viazanie rozpočtových prostriedkov sa vykonáva len jedenkrát a to v prvom roku, kedy výška dlhu prekročila 55 % (ak úroveň dlhu presahuje 55 % HDP počas viacerých rokov za sebou, finančné prostriedky sa viažu len v prvom roku, kedy bola táto hranica prekročená).

TAB 11 - Viazanie výdavkov štátneho rozpočtu v roku 2014 (ESA95)

	mil. eur	% HDP
1. Schválené výdavky štátneho rozpočtu na rok 2014	17 392	23,3
2. Výdavky na správu štátneho dlhu	1 398	1,9
3. Prostriedky EÚ	3 173	4,3
4. Prostriedky štátneho rozpočtu na financovanie spoločných programov SR a EÚ	640	0,9
5. Odvody do EÚ	727	1,0
6. Transfery Sociálnej poisťovni	1 280	1,7
7. Výdavky na likvidáciu škôd spôsobených živelnými pohromami	11	0,0
8. Základňa na viazanie 3% (1-2-3-4-5-6-7)	10 163	13,6
9. Viazanie výdavkov	305	0,41

Zdroj: MFSR (RVS 2014-2016)

- Vláda zároveň nesmie predložiť Národnej rade SR návrh rozpočtu na rok 2015-2017, ktorý obsahuje medziročný nominálny rast výdavkov verejnej správy (okrem výdavkov na správu štátneho dlhu, prostriedkov EU a spolufinancovania, odvodov do rozpočtu EU a výdavkov na likvidáciu škôd spôsobených živelnými pohromami), až kým dlh neklesne pod uvedenú hranicu. Podľa predbežných odhadov bude potrebné znížiť návrh objemu výdavkov verejnej správy na rok 2015 v porovnaní s východiskami rozpočtu na roky 2015-2017 o 274 mil. eur.
- Jednotlivé obce a vyššie územné celky sú povinné schváliť rozpočet na nasledujúci rok s výdavkami maximálne vo výške výdavkov rozpočtu predchádzajúceho roka (okrem prostriedkov EU a spolufinancovania a výdavkov na likvidáciu škôd spôsobených živelnými pohromami). Znamená to, že obce a vyššie územné celky vo svojich rozpočtoch na rok 2015 nemôžu schváliť vyššie výdavky ako v pôvodných rozpočtoch na 2014, schválených na konci roka 2013. Podľa predbežných odhadov MFSR, vychádzajúcich z bilancie RVS na roky 2014-16 schválenú vládou, bude potrebné upraviť návrh objemu rozpočtovaných výdavkov obcí a VÚC o 249 mil. eur na rok 2015, o 366 mil. eur na rok 2016 a o 409 mil. eur na rok 2017.

TAB 12 - Zachovanie výdavkov VS a samospráv na úrovni schváleného rozpočtu na 2014 (mil. eur)

	2014*	2015	2016	2017
1. Nominálne konsolidované výdavky VS	28 050	28 404	28 537	29 347
2. Výdavky na správu štátneho dlhu	1 411	1 404	1 528	1 593
3. Prostriedky EÚ (v rámci VS)	1 198	1 365	1 090	1 390
4. Prostriedky ŠR na financovanie spoločných programov SR a EÚ	640	586	426	480
5. Odvody do EÚ (bez zdroja EÚ založenom na DPH)	683	658	731	690
6. Výdavky na likvidáciu škôd spôsobených živelnými pohromami	11	11	11	11
7. Upravené výdavky VS (1 - 2 - 3 - 4 - 5 - 6)	24 107	24 380	24 752	25 183

¹³ V prechodných ustanoveniach (Čl.12 ods.9) je zakotvené prechodné obdobie, počas ktorého sa neuplatňujú sankcie vyplývajúce z dosiahnutia 55% hranice dlhu verejnej správy, a to na obdobie 24 mesiacov počnúc prvým dňom nasledujúcim po dni, v ktorom bolo schválené programové vyhlásenie vlády a vyslovená dôvera vlády. Programové vyhlásenie vlády a vyslovenie dôvery vláde sa uskutočnilo 15. mája 2012, t.j. prechodné obdobie trvá do 15. mája 2014.

8. Zníženie výdavkov VS na úroveň RVS 2014 (7(t) - 7(2014))	-274	-645	-1 076
% HDP	-0,4	-0,8	-1,2
* schválený RVS 2014-2016			Zdroj: MFSR
<ul style="list-style-type: none"> vláda zašle národnej rade písomné zdôvodnenie výšky dlhu vrátane návrhu opatrení na jeho zníženie. Nemožno poskytovať prostriedky z rezervy predsedu vlády a z rezervy vlády. <p>Prekročenie hranice 57 % HDP by znamenalo, že vláda nesmie predložiť národnej rade návrh rozpočtu verejnej správy s rozpočtovaným schodkom. Samosprávy by mali povinnosť schváliť na nasledujúci rozpočtový rok iba vyrovnaný alebo prebytkový rozpočet. Aktuálna strednodobá prognóza dlhu nepredpokladá prekročenie dlhovej hranice 57 % HDP, s dostatočnou rezervou.</p> <p>Od januára 2015 začne platiť podľa ústavného zákona aj osobitné ustanovenie pre samosprávy. Ak celková suma dlhu obce alebo vyššieho územného celku dosiahne 60 % alebo viac skutočných bežných príjmov predchádzajúceho roka, samosprávy sú povinné zaplatiť pokutu vo výške 5 % z rozdielu medzi celkovou sumou dlhu a 60 % skutočných bežných príjmov predchádzajúceho roka.</p>			

III.1. Vývoj salda verejnej správy v roku 2013 a vplyv na rozpočet v roku 2014

Základným predpokladom pre stanovenie realistických cieľov v rozpočte verejnej správy je posúdenie aktuálnej situácie vo verejných financiách. Táto podkapitola sumarizuje základné informácie o vývoji salda verejnej správy v roku 2013.

III.2.1. Saldo verejnej správy v roku 2013

Rozpočtový cieľ vlády na rok 2013 bol stanovený v rámci rozpočtu verejnej správy na roky 2013 až 2015 v podobe deficitu verejnej správy vo výške 2,94 % HDP. Tento cieľ odráža odporúčania Rady EÚ a je nevyhnutnou podmienkou na vystúpenie z procedúry nadmerného deficitu. Výsledný deficit dosiahol úroveň 2,77 % HDP, čo znamená zlepšenie v porovnaní s rozpočtom o 0,17 % HDP. Konsolidačné úsilie vo výške 1,9 % HDP bolo jedno z najväčších od vstupu do EÚ. Oproti NPC scenáru je veľkosť konsolidačných opatrení 2,2 % HDP.

Na jeseň 2014 vstúpi do platnosti nová metodika ESA2010, podľa ktorej bude notifikovaný deficit a dlh VS za rok 2013. Podľa metodiky ESA2010 hrozí výrazné riziko nezarátania príjmov z prevodu nasporených aktív z druhého piliera dôchodkového systému do prvého piliera vo výške 0,33 % HDP. Rozhodnutie o ukončení procedúry nadmerného deficitu v júni 2014 bude vychádzať z metodiky ESA95.

Daňové príjmy štátneho rozpočtu¹⁴ sa kvôli horšiemu makroekonomickému vývoju v porovnaní s rozpočtom znížili o 100 mil. eur (0,14 % HDP). Vyššia efektivita výberu DPH meraná efektívnou daňovou sadzbou a lepší vývoj makroekonomickej bázy spôsobili vyšší výber DPH. Výnos dane z minerálnych olejov bol negatívne ovplyvnený zníženou spotrebou nafty ako aj dlhodobejšie kontinuálne klesajúcim dopytom po benzíne. Nižšia ziskovosť podnikov pri pomalšom raste nominálneho HDP viedli k nižšiemu odhadu výnosu dane z príjmov právnických osôb. Výnos dane z príjmu fyzických osôb ovplyvnil horší vývoj na trhu práce v roku 2013, keď rast miezd aj zamestnanosti zaostal za pôvodnými očakávaniami. Navyše vyšší než pôvodne očakávaný pozitívny vplyv zo zvýšenia odvodov bol sčasti kompenzovaný vo výnose dane z príjmu fyzických osôb, nakoľko odvody predstavujú odpočítateľnú položku od základu tejto dane.

TAB 13 - Zmena daňových príjmov štátneho rozpočtu oproti rozpočtu v roku 2013

	v mil. eur	v % HDP
Daň z pridanej hodnoty	244	0,3
Daň z príjmov právnických osôb	-231	-0,3
Daň z príjmov fyzických osôb (z podnikania)	-44	-0,1

¹⁴ Porovnávajú sa iba odvody od ekonomicky aktívneho obyvateľstva a dlžné poisťné, vzhľadom k tomu, že len tieto majú vplyv na saldo verejnej správy.

Spotrebné dane	-43	-0,1
Ostatné a sankcie	-26	0
Spolu	-100	-0,14

Nedaňové príjmy boli oproti rozpočtu nižšie z nasledovných dôvodov:

- **Výpadok z predaja voľných frekvenčných pásiem** (tzv. digitálna dividenda) vo výške 130 mil. eur (0,2 % HDP). Samotný príjem sa realizoval až v roku 2014 vo výške 164 mil. eur.
- Schválený rozpočet na rok 2013 predpokladal **príjem z predaja núdzových zásob ropy** ropnej agentúre vo výške 100 mil. eur v roku 2013. Napriek uskutočneniu predaja v objeme 465 mil. eur sa podľa rozhodnutia Eurostatu tento predaj ropy štátom klasifikuje ako finančná operácia bez vplyvu na príjmy verejnej správy z dôvodu pretrvávajúcej kontroly štátu nad zásobami ropy.
- Vyplatenie **dividend bolo nižšie** o 94 mil. eur, než predpokladal rozpočet. Zámer z októbra 2013 vyplatiť dividendy Slovenského plynárenského priemyslu (SPP) vo výške 365 mil. eur a Slovenskej elektrizačnej prenosovej sústavy (SEPS) vo výške 78 mil. eur zo zisku z roku 2012 až v roku 2014 nebol realizovaný. Podľa záverov z misie Eurostatu bolo potvrdené, že možno považovať za príjem iba dividendy vyplatené z hospodárskeho výsledku predchádzajúceho roka.¹⁵ V roku 2013 rozhodlo valné zhromaždenie SPP o vyplatení týchto dividend s akruálnym vplyvom už v roku 2013. Tiež v roku 2013 rozhodlo ministerstvo financií v pôsobnosti valného zhromaždenia SEPS o vyplatení dividend zo zisku z roku 2012 s akruálnym vplyvom v roku 2013. Oproti schválenému rozpočtu bol akruálny príjem z dividend SEPS vyšší o 52 mil. eur. Vzhľadom na odklad predaja SPP, a teda zachovanie 51% podielu štátu, bol akruálny príjem z dividend SPP nižší o 115 mil. eur.
- Vzhľadom na pokles cien **emisných povoleniek na burze** oproti predpokladom rozpočtu bol výnos z ich predaja v porovnaní s rozpočtom nižší o 43 mil. eur.

TAB 14 - Saldo verejnej správy v roku 2013

	mil. eur	% HDP
1. Saldo VS - rozpočet (ESA95)	-2 187	-2,94
Daňové príjmy ŠR	-100	-0,14
Nedaňové príjmy	-269	-0,37
- Výpadok príjmov digitálnej dividendy (príjem v roku 2014)	-130	-0,18
- Výpadok príjmov z predaja ropy	-100	-0,14
- Vyplatenie dividend v roku 2013 (najmä SPP a SEPS)	-94	-0,13
- Výpadok príjmov z emisných povoleniek (ŠR + EF)	-43	-0,06
- Zmeny iných ako daňových príjmov ŠR	98	0,14
Ostatné vplyvy štátneho rozpočtu	-30	-0,04
Vytvorenie rezerv na dlh zdravotníckych zariadení	-18	-0,03
Úspora ďalších výdavkov štátneho rozpočtu a iné	183	0,25
Transakcie súvisiace s EÚ	152	0,21
- Úspora prostriedkov na spolufinancovanie	261	0,36
- Korekcie EÚ	-125	-0,17
- Odvod do rozpočtu EÚ a iné	16	0,02
Mimorozpočtové účty štátneho rozpočtu	70	0,10
Úspora výdavkov na obsluhu štátneho dlhu	61	0,08
Železnice slovenskej republiky	58	0,08
Zlepšenie hospodárenia VVŠ	49	0,07
Zlepšenie hospodárenia samospráv	24	0,03

¹⁵ Podľa ESA95 sa môžu dividendy (hospodársky výsledok podniku z predošlého roku) presúvať maximálne dva roky, len ak takáto operácia slúži vyhladeniu profilu vyplácania dividend.

Ostatné subjekty VS	12	0,02
2. Saldo VS - aktuálny odhad (ESA95)	-1 995	-2,77
<i>p.m. zmena salda v dôsledku zmeny nominálneho HDP (2-1)</i>		<i>-0,09</i>
<i>Pozn.: (+) znamená pozitívny vplyv a (-) negatívny vplyv na saldo VS</i>		<i>Zdroj: MF SR</i>

Ostatné vplyvy štátneho rozpočtu predstavujú negatívny dopad 30 mil. eur. Nárast pohľadávok má pozitívny vplyv 83 mil. eur, nárast záväzkov má negatívny vplyv 161 mil. eur a nižší transfer Sociálnej poisťovni vzhľadom na nižšie výdavky poistenia má pozitívny vplyv 48 mil. eur.

Hospodárenie štátu zhoršilo aj **vytvorenie rezerv na záväzky zdravotníckych zariadení** vo výške 18 mil. eur, ktoré neboli súčasťou schváleného rozpočtu. V porovnaní s predošlým rokom, kedy štát prebral záväzky vo výške 130 mil. eur, však ide o **výrazné nižšiu potrebu vytvárania rezerv na záväzky nemocníc**. Suma 18 mil. eur predstavuje dorovnanie výšky preberaných záväzkov tak, aby bola celková suma v súlade s údajmi Ministerstva zdravotníctva SR.

Transakcie súvisiace s rozpočtom EÚ mali pozitívny vplyv na saldo vo výške 152 mil. eur (0,2 % HDP). Vzhľadom k nižšiemu využívaniu fondov EÚ na úrovni 57 % oproti predpokladom v rozpočte sa znížil objem výdavkov na spolufinancovanie o 261 mil. eur. Na základe rozhodnutia EK o vyššej chybovosti pri využívaní EÚ fondov nebude Slovensku preplatených 125 mil. eur z už použitých zdrojov za programové obdobie 2007 – 2013. Rozhodnutie EK sa prejaví aj vo vyššom podiele spolufinancovania pri dotknutých dobiehajúcich projektoch na nasledujúce roky.

Ďalšie vplyvy na saldo štátneho rozpočtu zahŕňajú:

- **Úspora na ďalších výdavkoch štátneho rozpočtu**, čo je výsledkom rozhodnutí na úrovni samotných kapitol štátneho rozpočtu ako aj viaceré zmeny v štátnych finančných aktívach vo výške 183 mil. eur, z čoho približne 95 mil. eur predstavuje šetrenie na kapitálových výdavkoch,
- Výhodnejšie refinancovanie štátneho dlhu viedlo k **úspore nákladov na dlhovú službu** vo výške 61 mil. eur,
- **Zvýšenie iných ako daňových príjmov**, najmä vyššie granty a transfery a administratívne poplatky s celkovým pozitívnym vplyvom 98 mil. eur,
- **Úspora na mimorozpočtových účtoch** jednotlivých subjektov štátneho rozpočtu vo výške 70 mil. eur. Hlavným faktorom je vyplatenie decembrových miezd v roku 2012 už v decembri 2012 v procese rušenia samostatných rozpočtových organizácií (KRPZ, KRHaZZ a Obvodné úrady) s vplyvom 57 mil. eur.

Z ostatných subjektov VS zaznamenali oproti rozpočtu najväčšie vplyvy:

- **Samosprávy dosiahli lepší výsledok** o 24 mil. eur. Z toho VÚC zlepšili svoje hospodárenie o 38 mil. eur najmä vzhľadom na vyššie nedaňové príjmy. Obce naopak hospodárili horšie o 14 mil. eur,
- **Hospodárenie verejných vysokých škôl** sa zlepšilo o 49 mil. eur najmä z dôvodu vyšších nedaňových príjmov a poplatkov,
- Došlo k **preklasifikovaniu Železníc Slovenskej republiky** do sektora verejnej správy, s vplyvom spätne od roku 2011. Pozitívny vplyv na saldo VS v roku 2013 predstavoval 58 mil. eur.

III.2.2. Opatrenia prijaté v roku 2013

V rozpočte verejnej správy bola na rok 2013 stanovená cieľová hodnota deficitu verejnej správy vo výške 2,94 % HDP. Notifikované údaje za rok 2013 sú lepšie, vo výške 2,77 % HDP. Pri kvantifikácii konsolidačných opatrení, ktoré k tomuto výsledku viedli, sa vychádzalo z vývoja verejných financií za predpokladu nezmenených politík, pričom východiskovým rokom bola skutočnosť 2012. Za predpokladu nezmenených politík by bol deficit verejnej správy dosiahol v roku 2013 hodnotu 4,9 % HDP. Rozdiel medzi úrovňou za predpokladu nezmenených politík

a notifikovanou skutočnosťou za rok 2013 predstavuje 2,2 % HDP, čo vymedzuje rozsah opatrení prijatých na splnenie rozpočtového cieľa.

TAB 15 - Zoznam opatrení v roku 2013 (rozdiel voči NPC scenáru)

	mil. eur	% HDP
1. Zvýšenie a zosúladenie maximálnych vymeriavacích základov	160	0,2
2. Zvýšenie odvodovej povinnosti SZČO a iné zmeny	27	0,0
3. Zavedenie odvodovej povinnosti na príjmy z dohôd	134	0,2
4. Zmeny v II. pilieri dôchodkového systému	695	1,0
5. Rozšírenie osobitného odvodu v bankovom sektore	92	0,1
6. Zavedenie odvodu z podnikania v regul. odv.	79	0,1
7. Zmeny v sadzbách daní z príjmov	283	0,4
8. Znovuzavedenie koncesionárskych poplatkov	74	0,1
9. Obmedzenie paušálnych výdavkov SZČO	18	0,0
10. Ostatné daňové a odvodové opatrenia	24	0,0
11. Zvýšené pohľadávky štátneho rozpočtu	107	0,1
12. Zvýšenie poplatku pri registrácii automobilov	27	0,0
13. Vyššie zostatky na mimorozpočtových účtoch	94	0,1
14. Vyššie nedaňové príjmy samospráv a ost. subjektov VS	63	0,1
15. Granty a transfery	70	0,1
16. Vyššie osobné výdavky štátneho rozpočtu	-40	-0,1
17. Vyššie osobné výdavky samospráv	-65	-0,1
18. Vyššie výdavky na tovary a služby verejnej správy	-195	-0,3
19. Nižšie výdavky v sektore zdravotníctva	74	0,1
20. Vyššie bežné transfery	-187	-0,3
21. Nižšie kapitálové výdavky štátneho rozpočtu	46	0,1
22. Vyššie kapitálové výdavky ŽSR	-90	-0,1
23. Nižšie výdavky ostatných subjektov VS	44	0,1
Spolu	1 557	2,2

Pozn.: ide o vplyvy na saldo VS, (+) znamená zlepšenie a (-) zhoršenie salda

1. Zvýšenie a zosúladenie maximálneho vymeriavacieho základu

Od januára 2013 sa zosúladiť maximálne vymeriavacie základy pre platenie poistného na sociálne (s výnimkou úrazového poistenia, ktoré nemá strop) a zdravotné poistenie vo výške 5-násobku priemernej mzdy.

2. Zvýšenie odvodovej povinnosti samostatne zárobkovo činných osôb (SZČO) a iné zmeny

Od januára 2013 sa zároveň zvýšil aj minimálny vymeriavací základ SZČO z pôvodnej úrovne 44,2 % priemernej mzdy na úroveň 50 % priemernej mesačnej mzdy. Zvýšil sa aj vymeriavací základ na zdravotné poistenie pre samoplátiteľov zdravotného poistenia.

3. Zavedenie odvodovej povinnosti na príjmy z dohôd

Zamestnanci s príjmom z dohôd platia od januára 2013 rovnaké odvody ako zamestnanci v pracovnom pomere. Výnimky sa vzťahujú na žiakov stredných škôl a študentov vysokých škôl do vymedzeného mesačného príjmu (do 18 rokov 66 eur a nad 18 rokov 155 eur) a na niektoré skupiny dôchodcov, najmä poberateľov starobných dôchodkov a invalidných dôchodkov. Na tieto skupiny zamestnancov sa vzťahuje znížená odvodová povinnosť.

4. Penzijná reforma

Výraznejšie zmeny sa udiali v kapitalizovanom pilieri, kde sa od septembra 2012 znížili príspevky z 9 % na 4 %. Od roku 2017 sa sadzba príspevkov do kapitalizovaného piliera bude zvyšovať o 0,25 p. b., pokiaľ príspevky

nedosiahnu úroveň 6 % v roku 2024. Rovnako došlo od septembra 2012 do konca januára 2013 k otvoreniu kapitalizovaného piliera. S cieľom kompenzovať zníženie sadzby sa umožnilo aj dobrovoľne prispievať do tohto piliera z vlastných prostriedkov. Tieto príspevky boli daňovo zvýhodnené do výšky 2 % zo základu dane, najviac však do výšky 2% z maximálneho vymeriavacieho základu. Súčasťou penzijnjej reformy bola aj významná reforma prvého piliera, ktorá celkovo výrazne zlepšila jeho udržateľnosť (časť V.).

5. Rozšírenie osobitného odvodu v bankovom sektore

Od septembra 2012 sa rozšírila základňa pre výpočet osobitného odvodu aj o hodnotu chránených vkladov, ktoré boli z neho doposiaľ vyňaté. Sadzba odvodu sa bude postupne znižovať v závislosti od výšky naakumulovaných odvodov a celkových aktív bankového sektora. V prvom kroku (ak celková suma uhradených odvodov presiahne 500 mil. eur) sa sadzba odvodu zníži z 0,4 % na 0,2 %, v druhom kroku (ak celková suma uhradených odvodov presiahne 750 mil. eur) sa sadzba odvodu zníži na 0,1 %. Sadzba môže klesnúť aj na nulu v prípade, že celková suma uhradených odvodov presiahne 750 mil. eur a zároveň dosiahne 1,45 % z celkových aktív bankového sektora na Slovensku. Zákon tiež predpokladá, že ak v ďalšom období celková suma uhradených odvodov nedosiahne 1,45 % z celkových aktív bankového sektora SR, sadzba odvodu sa zvýši z 0 % na 0,05 %.

6. Zavedenie odvodu z podnikania v regulovaných odvetviach

Od októbra 2012 sa zaviedol odvod z podnikania v regulovaných odvetviach. Týka sa spoločností, ktorých výnosy z regulovanej činnosti dosiahli aspoň 50 % jej celkových výnosov a ktorých hospodársky výsledok prevyšuje 3 mil. eur.

7. Zmeny v sadzbách daní z príjmov

Od januára 2013 platí druhá sadzba dane z príjmov fyzických osôb vo výške 25 %. Táto sadzba dane sa v roku 2013 uplatnila od hrubého mesačného príjmu na úrovni približne 3 311 eur (asi štvornásobok priemernej mzdy). Pri dani z príjmu právnických osôb sa zvýšila sadzba dane z 19 % na 23 %.

8. Ponechanie úhrad za služby verejnosti poskytované Rozhlasom a televíziou Slovenska (koncesionárskych poplatkov)

Rozhlas a televízia Slovenska bude naďalej financovaný aj z úhrad za služby verejnosti poskytované Rozhlasom a televíziou Slovenska. V roku 2011 bola schválená zmena, ktorá predpokladala výlučné financovanie zo štátneho rozpočtu. V rámci konsolidačných opatrení došlo k ponechaniu pôvodného systému úhrad.

9. Obmedzenie paušálnych výdavkov SZČO

Od roku 2013 bol zavedený strop na paušálne výdavky (40% príjmov) samostatne zárobkovo činných osôb a živnostníkov vo výške 420 eur mesačne. Rovnako od roku 2013 už nie je možné uplatnenie paušálnych výdavky na príjem z prenájmu, ako tomu bolo v minulosti.

10. Ostatné daňové a odvodové zmeny

Ostatné zmeny sa týkajú najmä zvýšenia minimálnej sadzby spotrebnej dane z cigariet a úpravy ostatných sadzieb tabakových výrobkov. Opatrenie zahŕňa aj zvýšenie odvodov z číselných lotérií a zmeny v zdaňovaní hazardných hier. Ďalšie zmeny sa týkajú zavedenia osobitnej sadzby pre vybraných ústavných činiteľov vo výške 5 %, obmedzenie nezdaniiteľnej časti základu dane na manželku či manžela, oslobodenie deputátov (určitých nepeňažných príjmov) a oslobodenie príjmov z predaja majetku územných samospráv.

11. Zvýšené pohľadávky štátneho rozpočtu

V roku 2013 došlo k zaznamenaniu vyšších ostatných pohľadávok jednotlivých kapitol štátneho rozpočtu oproti skutočnosti roku 2012.

12. Zvýšenie poplatku pri registrácii automobilov

V oblasti správnych poplatkov sa zvýšenie dotklo poplatku pri registrácii automobilov.

13. Vyššie zostatky na mimorozpočtových účtoch

Rozdiel na mimorozpočtových účtoch (MRÚ) oproti koncu roka 2012 bol čiastočne spôsobený tým, že mzdové prostriedky za december boli vyplatené ešte v roku 2012, teda nenavýšili MRU. Naproti tomu v roku 2013 sa mzdy vyplatili až v roku 2014, čo zvýšilo MRÚ v hodnote 57 mil. eur.

14. Vyššie nedaňové príjmy samospráv a ostatných subjektov VS

Samosprávy mali vyššie príjmy z administratívnych poplatkov a iných nedaňových príjmov. Nárast nedaňových príjmov je vidieť aj pri ŽSR, ktoré boli zaradené do verejnej správy.

15. Granty obcí a VÚC

Súčasťou príjmov verejnej správy sú aj príjmy územných samospráv z grantov (ide o zahraničné granty okrem fondov EÚ), ktoré sa však nerozpočtujú pri tvorbe rozpočtu. V prípade skutočného poskytnutia grantov dochádza k pozitívnemu vplyvu.

16. - 17. Vyššie osobné výdavky štátneho rozpočtu a samospráv.

Klesli osobné výdavky príspevkových organizácií aj rozpočtových organizácií mimo regionálneho školstva. Výrazný pokles miezd sa týka najmä zamestnancov v štátnej a verejnej službe, policajtov a vojakov. Naopak rástli osobné výdavky zamestnancov regionálneho školstva zo štátneho rozpočtu v roku 2013 o 5 % (45 mil. eur). Mzdy ústavných činiteľov, sudcov a prokurátorov mierne vzrástli. Celkové osobné výdavky verejnej správy tak medziročne narástli.

18. Vyššie výdavky na tovary a služby verejnej správy

V prípade výdavkov VS na tovary a služby došlo k zvýšeniu prostriedkov.

19. Nižšie výdavky v sektore zdravotníctva

V oblasti zdravotníctva došlo k zníženiu výdavkov najmä z dôvodu nižšieho preberania záväzkov po dobe splatnosti.

20. – 23. Vyššie bežné a kapitálové transfery (okrem ŠR)

Ide o vyššie kapitálové výdavkov, ktoré boli ovplyvnené najmä zaradením ŽSR do sektora VS. V rámci štátneho rozpočtu došlo oproti NPC k úspore. Bežné výdavky rástli oproti NPC.

III.2.3. Aktuálny vývoj v roku 2014

Očakávaný vývoj v roku 2014 vychádza z aktualizovanej makroekonomickej a daňovej prognózy a vývoja ostatných zložiek rozpočtu verejnej správy. Aktuálny odhad salda VS v roku 2014 je na úrovni 2,84 % HDP, čo oproti schválenému rozpočtu VS s plánovaným schodkom 2,64 % HDP indikuje riziká vo výške 0,2 % HDP. Vplyv na saldo bol pozitívny na strane štátneho rozpočtu, čo bolo prevážené negatívnym vplyvom na strane ostatných subjektov VS. Negatívny vplyv na odhad možno pripísať viacerým vplyvom, najmä nižším príjmov z dividend a nižšiemu výnosu z predaja voľných frekvenčných pásiem telekomunikačným operátorom.

TAB 16 - Vývoj v roku 2014 (ESA 95)

	mil. eur	% HDP
1. Saldo VS - rozpočet	-2 000	-2,64
Štátny rozpočet	293	0,39
Daňové a odvodové príjmy	-51	-0,07
- zrušenie rezervy na DPH	-250	-0,34
- aktualizácia daňovo-odvodovej prognózy, vrátane zmien odhadu miestnych daní	199	0,27
Nedaňové príjmy	-41	-0,06
- výpadok príjmov digitálnej dividendy	-86	-0,12
- pokuta z kartelovej dohody v oblasti dopravy (PMÚ SR)	45	0,06
Zrušenie rezervy na lepší výber daní (na strane výdavkov)	250	0,34
Mimoriadny príjem z osobitného odvodu z podnikania v regul. odvetviach	176	0,24
Dividendy SEPS	-78	-0,10
Znížený transfer Sociálnej poisťovni	31	0,04
Ostatné	6	0,01

Ostatné subjekty VS	-408	-0,55
Obce a VÚC	-26	-0,03
FNM	-381	-0,51
z toho: dividendy SPP	-365	-0,49
Iné subjekty	-2	0,00
2. Saldo VS - aktuálny odhad	-2 115	-2,84
<i>p.m. zmena salda v dôsledku zmeny nominálneho HDP (2-1)</i>		-0,05
<i>Pozn.: (+) znamená pozitívny vplyv a (-) negatívny vplyv na saldo VS</i>		<i>Zdroj: MF SR</i>

Najvýraznejším negatívom oproti rozpočtu je výpadok príjmu FNM z **dividend SPP** vo výške 365 mil. eur z hospodárskeho výsledku roku 2012, ktoré mali byť podľa schváleného rozpočtu vyplatené v roku 2014, ale valné zhromaždenie SPP rozhodlo o ich vyplatení už v roku 2013 s aktuálnym vplyvom v roku 2013. Súčasne došlo k **výpadku príjmov z dividend SEPS** z hospodárskeho výsledku roku 2012 vo výške **78 mil. eur**, ktoré boli vyplatené už v roku 2013.

V prípade **nedaňových príjmov** sa očakáva **negatívny vplyv vo výške 41 mil. eur**. Bol spôsobený nižším výnosom z aukcií voľných frekvenčných pásiem. Pozitívom pre rozpočet by mali byť dodatočné príjmy z pokuty udelenej Protimonopolným úradom SR (PMÚ) za kartelovú dohodu v oblasti stavebníctva, ktorá nadobudla právoplatnosť v marci 2014. PMU v roku 2006 udelil pokutu 45 mil. eur šiestim stavebným spoločnostiam za uzavretie kartelovej dohody. Stavebné spoločnosti rozhodnutie Protimonopolného úradu napadli na súde. V marci 2014 nadobudol právoplatnosť rozsudok Najvyššieho súdu, ktorý zamietol žaloby stavebných spoločností a potvrdil pokutu PMU vo veci kartelovej dohody. Pokuta zvýši nedaňové príjmy o 0,06 % HDP v roku 2014.

Z ostatných subjektov VS prispeli k zhoršeniu bilancie verejnej správy **samosprávy** vo výške 26 mil. eur najmä kvôli nižšiemu výberu podielových daní.

Aktualizácia makroekonomickej a daňovej prognózy viedla k zvýšeniu odhadu daňových príjmov na rok 2014 v porovnaní s predchádzajúcou daňovou prognózou. **Daňové a odvodové príjmy sú oproti rozpočtu je síce nižšie o 51 mil. eur**, no je to dôsledkom rozpustenia rezervy vo výške 250 mil. eur na zlepšenie daňového výberu. Rezerva bola na strane príjmov aj výdavkov, nemala teda vplyv na schodok VS. Vďaka **zrušeniu rezervy aj na strane výdavkov je celkový vplyv na saldo VS pozitívny vo výške asi 200 mil eur**.

V roku 2014 dochádza k **jednorazovému navýšeniu osobitného odvodu z podnikania v regulovaných odvetviach o 176 mil. eur** (0,25% HDP) v kontexte výrazných zmien vo vlastnickej štruktúre SPP.

Ostatné úspory štátneho rozpočtu sa týkajú výdavkovej strany rozpočtu. Znižuje sa transfer do Sociálnej poisťovne najmä v nadväznosti na zvýšenie odhadu príjmov zo sociálneho poistenia vo výške 31 mil. eur. Na rozpočet vplýva aj aktualizácia makroekonomickej prognózy. Vplyvom zníženia odhadu nominálneho HDP je na dodržanie totožného cieľa deficitu verejnej správy (vyjadreného v pomere k HDP) nutné prijať dodatočné opatrenia vo výške 0,05 % HDP.

Vzhľadom na to, že odhad očakávanej skutočnosti vychádza len z hotovostných údajov za prvé mesiace roku, pretrvávajú riziká dosiahnutia rozpočtových cieľov spojené s odlišným makroekonomickým vývojom a so súvisiacim vplyvom na príjmy verejnej správy. Ďalším rizikom je hospodárenie územnej samosprávy a prípadného zadlžovania nemocníc.

III.3. Strednodobý rozpočtový výhľad

Ministerstvo financií SR pripravilo návrh východísk rozpočtu verejnej správy na roky 2015 až 2017, v ktorom došlo k minimálnym úpravám rozpočtových cieľov oproti schválenému rozpočtu VS. Na rok 2015 je stanovený cieleň deficit verejnej správy vo výške 2,49 % HDP a nasledujúce roky sa očakáva zníženie deficitu na 1,61 % HDP v roku 2016 a 0,54 % HDP v roku 2017.

TAB 17 - Zmena fiškálnych cieľov verejnej správy (v % HDP)

	2013	2014	2015	2016	2017
1. Rozpočet VS na roky 2013-2015	-2,9	-2,4	-1,9		
2. Návrh východísk rozpočtu VS na roky 2014-2016	-2,9	-2,6	-2,0	-1,3	
3. Rozpočet VS na roky 2014-2016	-3,0	-2,6	-2,6	-1,5	
4. Návrh východísk rozpočtu VS na roky 2015-2017	-2,8	-2,6	-2,5	-1,6	-0,5
Zmena oproti rozpočtu VS 2013-2015 (4-1)	0,2	-0,2	-0,6		
Zmena oproti rozpočtu VS 2014-2016 (4-3)	0,2	0,0	0,1	-0,1	

Zdroj: MF SR

III.3.1. Scenár za predpokladu nezmenených politík

Cieľom tejto časti je vyčíslíť vplyv opatrení zapracovaných do východísk rozpočtu a stanoviť veľkosť potrebných dodatočných opatrení, ktoré by umožnili naplnenie rozpočtových cieľov. Na vyčíslenie opatrení sa stanovuje tzv. scenár nezmenených politík, ktorý vychádza z aktuálne očakávaného deficitu na rok 2014 vo výške 2,84% HDP¹⁶. Následne možno odhadnúť, aké by boli hodnoty salda verejnej správy v strednodobom horizonte. Pri porovnaní tohto scenára s cieľovými hodnotami salda verejnej správy možno vyčíslíť veľkosť potrebných dodatočných opatrení.

Východiskom pre odhad scenára nezmenených politík bol **aktuálny odhad deficitu verejnej správy v roku 2014 vo výške 2,84 % HDP**. Za predpokladu, že by nedošlo k žiadnym zmenám v hospodárskych politikách, deficit verejnej správy by dosiahol 3,7 % HDP v roku 2015, klesol na 3,3 % HDP v roku 2016 a ku koncu prognózovaného obdobia by sa znížil na úroveň 3,0 % HDP.

TAB 18 - Bilancia príjmov a výdavkov verejnej správy - scenár nezmenených politík (ESA95, % HDP)

	ESA kód	2014 OS	2015	2016	2017
1. Príjmy spolu	TR	35,2	33,4	32,5	32,3
Daňové príjmy		16,3	15,5	15,3	15,1
Dane z produkcie a dovozu	D.2	10,1	9,6	9,4	9,2
- z toho: Daň z pridanej hodnoty (bez DPH - zdroja EÚ)	D.211 S.13	6,3	5,9	5,9	5,9
- z toho: Spotrebné dane	D.214A	2,7	2,6	2,5	2,4
Bežné dane z dôchodkov, majetku	D.5	6,1	5,9	5,9	5,9
- z toho: Daň z príjmov fyzických osôb	D.51A	2,6	2,7	2,7	2,7
- z toho: Daň z príjmov právnických osôb	D.51B	2,6	2,6	2,6	2,6
- z toho: Daň z príjmov vyberaná zrážkou - rozp. klasif.	D.51E	0,2	0,2	0,2	0,2
Príspevky na sociálne zabezpečenie	D.61	13,3	13,2	13,1	13,0
Nedaňové príjmy		2,4	2,2	2,0	2,0
Granty a transfery	D.39+D.7R+D.9R	3,2	2,6	2,1	2,3
2. Výdavky spolu	TE	38,0	37,1	35,8	35,4
Bežné výdavky		35,5	34,0	33,2	32,5
Kompenzácie zamestnancov	D.1P	7,0	6,8	6,7	6,6
Medzis potreba	P.2	4,6	4,3	4,0	4,0
Subvencie	D.3P	1,0	0,9	0,8	0,8
Úrokové náklady	D.41P	1,8	1,8	1,8	1,7
Celkové sociálne transfery	D.6P	18,4	18,0	17,8	17,5
- Sociálne dávky okrem naturálnych soc. transferov	D.62P	13,4	13,1	12,9	12,6

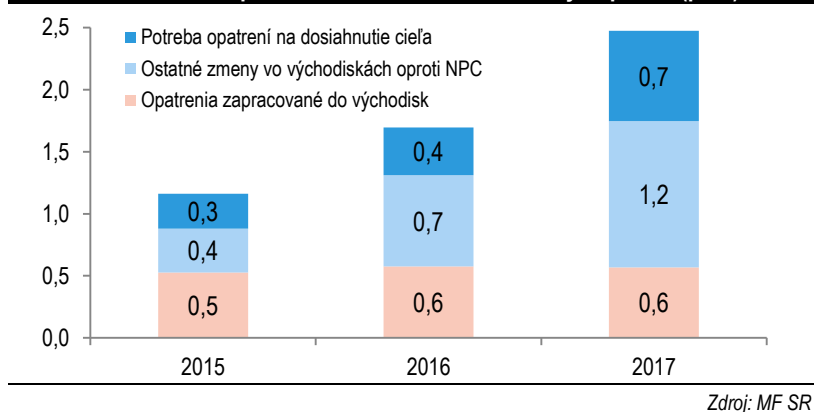
¹⁶ Za predpokladu dosiahnutia cieľového deficitu 2,64 % HDP v 2014 trvalými opatreniami bude aj potreba konsolidácie v rokoch 2015-2017 nižšia oproti hodnotám prezentovaným v tejto časti.

- Naturálne sociálne transfery (zdravotnícke zar.)	D.631P	5,0	4,9	4,9	4,9
Ostatné	D.7P+D.2+D.5	2,7	2,3	2,1	2,0
Kapitálové výdavky		2,5	3,0	2,6	2,7
Kapitálové investície	P.5+K.2	1,9	2,3	2,2	2,4
- Tvorba hrubého fixného kapitálu	P.51	2,1	2,4	2,3	2,5
Kapitálové transfery	D.9P	0,6	0,7	0,4	0,3
3. Čisté pôžičky poskytnuté / prijaté (1-2)	B.9	-2,8	-3,7	-3,3	-3,0
4. Primárne saldo VS	B.9+D.41P	-1,0	-1,9	-1,5	-1,3

Porovnanie tohto scenára s fiškálnymi cieľmi identifikuje rozsah opatrení, ktoré je potrebné uskutočniť. Sledovanie výšky salda verejnej správy môže byť skreslené, keďže v prípade dosiahnutia cieľových hodnôt dôjde aj k súčasnému zníženiu úrokových nákladov dlhu v porovnaní so scenárom nezmenených politík. Z tohto dôvodu je vhodnejšie porovnávať primárne saldo, teda saldo verejnej správy očistené o úrokové náklady dlhu. Primárne saldo by za predpokladu nezmenených politík dosiahlo 1,9 % HDP v roku 2015 s postupným poklesom na 1,3 % HDP v roku 2017.

GRAF 21 - Potreba opatrení voči scenáru nezmenených politík (p. b.)

Na dosiahnutie cieľov bude potrebné prijať opatrenia na zlepšenie primárneho salda verejnej správy celkovo o 904 mil. eur (1,2 % HDP) v roku 2015, o 1 385 mil. eur (1,7 % HDP) v roku 2016 a o 2 134 mil. eur (2,5 % HDP) v roku 2017. Ide o zobrazenie kumulatívnej sumy opatrení voči scenáru nezmenených politík, čo znamená, že v prípade prijatia trvalých (štrukturálnych) opatrení sa potreba dodatočných opatrení v nasledujúcich obdobiach znižuje o objem už prijatých opatrení. **Za predpokladu trvalých opatrení by celková potreba opatrení dosiahla 904 mil. eur (1,2 % HDP) v roku 2015, 482 mil. eur (0,5 % HDP) v roku 2016 a 748 mil. eur (0,8 % HDP) v roku 2017.**

TAB 19 - Celková potreba opatrení na dosiahnutie fiškálnych cieľov voči NPC (ESA95, % HDP)

	2015	2016	2017
1. Primárne saldo VS - fiškálne ciele	-0,7	0,2	1,2
2. Primárne saldo VS - návrhu východísk VS vrátane opatrení	-1,0	-0,2	0,5
3. Primárne saldo VS - scenár nezmenených politík (NPC)	-1,9	-1,5	-1,3
4. Celková potreba opatrení (1-3)	1,2	1,7	2,5
- medziročná zmena (potreba dodatočných opatrení)	1,2	0,5	0,8
- celková potreba opatrení (1-3), v mil. eur	904	1 385	2 134
- medziročná zmena (potreba dodatočných opatrení)	904	482	748
p.m. Saldo VS - fiškálne ciele	-2,5	-1,6	-0,5

Zdroj: MF SR

Porovnanie návrhu východísk bez opatrení špecifikovaných nižšie s NPC scenárom ukazuje zmeny najmä vo verejných výdavkoch, v ktorých sa predpokladá šetrenie oproti NPC.

- **Úspory na kapitálových výdavkoch;** z predpokladov scenára nezmenených politík vychádzajú v porovnaní s východiskami rozpočtu vyššie kapitálové výdavky vo výške 0,3 % HDP v roku 2015 a 0,4 % HDP v roku 2016 a 2017.
- **Úspory na mzdách;** v návrhu východísk sa uvažuje s nižšími mzdovými výdavkami v porovnaní s NPC scenárom v rokoch 2016 a 2017.
- **Úspora na sociálnych transferoch;** návrh východísk predpokladá nižšie výdavky na sociálne transfery vo výške 0,1 % HDP v každom roku oproti scenáru NPC.
- **Zmeny na príjmoch;** návrh východísk predpokladá nižšie príjmy na odvodoch a grantoch a transferoch kompenzované vyššími nedaňovými príjmami oproti scenáru NPC s vplyvom na celkové príjmy v roku 2015 a 2016.

TAB 20 - Bilancia verejnej správy – Východiská rozpočtu VS 2015 – 2017 a NPC (ESA95, % HDP)

	2014 OS	Východiská RVS bez opatrení			Rozdiel oproti NPC		
		2015	2016	2017	2015	2016	2017
Príjmy spolu	35,2	33,4	32,5	32,3	-0,1	-0,1	0,0
Daňové príjmy	16,3	15,5	15,3	15,1	0,0	0,0	0,0
Dane z produkcie a dovozu	10,1	9,6	9,4	9,2	0,0	0,0	0,0
- z toho: Daň z pridanej hodnoty	6,3	5,9	5,9	5,9	0,0	0,0	0,0
- z toho: Spotrebné dane	2,7	2,6	2,5	2,4	0,0	0,0	0,0
Bežné dane z dôchodkov, majetku	6,1	5,9	5,9	5,9	0,0	0,0	0,0
- z toho: Daň z príjmov fyzických osôb	2,6	2,7	2,7	2,7	0,0	0,0	0,0
- z toho: Daň z príjmov právnických osôb	2,6	2,6	2,6	2,6	0,0	0,0	0,0
- z toho: Daň z príjmov vyberaná zrážkou	0,2	0,2	0,2	0,2	0,0	0,0	0,0
Príspevky na sociálne zabezpečenie	13,3	13,1	13,0	12,9	-0,1	-0,1	-0,1
Nedaňové príjmy	2,4	2,3	2,1	2,1	0,1	0,1	0,1
Granty a transfery	3,2	2,5	2,0	2,2	-0,1	-0,1	-0,1
Výdavky spolu	38,0	36,7	35,0	34,2	-0,4	-0,8	-1,2
Bežné výdavky	35,5	33,9	32,9	31,9	-0,1	-0,4	-0,7
Kompenzácie zamestnancov	7,0	6,8	6,5	6,2	0,0	-0,2	-0,4
Medzispotreba	4,6	4,4	4,1	3,9	0,0	0,0	0,0
Subvencie	1,0	0,9	0,8	0,8	0,0	0,0	0,0
Úrokové náklady	1,8	1,8	1,8	1,7	0,0	0,0	0,0
Celkové sociálne transfery	18,4	17,9	17,7	17,4	-0,1	-0,1	-0,1
- Sociálne dávky okrem naturálnych soc. transferov	13,4	13,0	12,8	12,5	-0,1	-0,1	-0,1
- Naturálne sociálne transfery (zdravotnícke zariadenia)	5,0	4,9	4,9	4,8	-0,1	-0,1	-0,1
Ostatné	2,7	2,3	2,0	1,9	0,0	-0,1	-0,1
Kapitálové výdavky	2,5	2,7	2,1	2,3	-0,3	-0,4	-0,5
Kapitálové investície	1,9	2,0	1,8	2,0	-0,3	-0,4	-0,4
- Tvorba hrubého fixného kapitálu	2,1	2,1	1,9	2,1	-0,3	-0,4	-0,4
Kapitálové transfery	0,6	0,7	0,3	0,3	0,0	-0,1	-0,1
Čisté pôžičky poskytnuté / prijaté	-2,84	-3,3	-2,6	-1,8	0,4	0,7	1,2

Zdroj: MFSR

III.3.2. Popis a kvantifikácia opatrení na dosiahnutie fiškálnych cieľov

Predchádzajúca časť ilustrovala celkovú potrebu opatrení. Táto časť sa venuje opatreniam zapracovaným v návrhu východísk VS na roky 2015 až 2017, predkladaný vláde SR. Celkový vplyv kvantifikovaných opatrení na saldo verejnej správy dosiahne 0,5 % HDP v roku 2015, 0,6 % HDP v roku 2016 aj 2017.

TAB 21 - Opatrenia zapracované do návrhu východísk rozpočtu VS 2015 – 2017 (ESA95)

	mil. eur			% HDP		
	2015	2016	2017	2015	2016	2017
Príjmové opatrenia	303	368	383	0,39	0,45	0,44
1. Zachovanie výnosu DPH a zvýšenie úspešnosti výberu DPH	227	236	248	0,29	0,29	0,29
2. Registračné pokladnice pre lekárov a iné profesie	71	71	71	0,09	0,09	0,08
3. Zrážková daň na fin. a nefin. benefity od farmaceutických spol. pre lekárov	5	5	5	0,01	0,01	0,01
4. Ročné zúčtovanie Sociálnej poisťovne	0	56	59	0,00	0,07	0,07
Výdavkové opatrenia	106	102	107	0,14	0,12	0,12
5. Úspory na mzdách (ESO)	66	66	66	0,08	0,08	0,08
6. Úspory na medzispotrebe (ESO)	40	36	41	0,05	0,04	0,05
SPOLU	409	470	489	0,53	0,57	0,57

Pozn.: (+) indikuje zlepšenie a (-) zhoršenie salda v metodike ESA 95

Zdroj: MF SR

1. Zachovanie výnosu a zvýšenie úspešnosti výberu DPH

Zachovanie výnosu a zvýšenie úspešnosti výberu DPH prinesie dodatočný ročný príjem 227 - 248 mil. eur v rokoch 2015 – 2017 nad rámec februárovej prognózy.

2. Rozšírenie povinnosti používať elektronické registračné pokladnice

Vláda rozšíri povinnosť používať elektronické registračné pokladnice (ERP) na evidenciu tržieb u ambulantných všeobecných lekárov, špecialistov, zubárov, do sektora odborných, vedeckých a technických činností a ubytovacích služieb. V týchto sektoroch sa zavedie aj povinnosť prikladať potvrdenia o platbe (pokladničný blok alebo potvrdenie o elektronickom prevode) k úradným dokumentom vydávaných súkromnými subjektami (napríklad notári, právnici, lekári, znalci). Opatrenie ďalej podporí boj proti daňovým únikom. Len za zdravotné služby bol pritom v roku 2011 rozdiel medzi výdavkami domácností (podľa ŠÚ SR) a priznanými tržbami relevantných ambulancií (podľa údajov Ministerstva zdravotníctva) približne 214 mil. eur. V sektoroch odborných, vedeckých a technických činností a ubytovacích služieb presahuje odhadovaná medzera na DPH viac než polovicu potenciálnej úrovne. Očakávaný výnos tohto opatrenia je 71 mil. eur od roku 2015. Kvantifikácia vplyvu opatrenia je založená najmä na odhadoch sektorovej medzery DPH v Boxe 7.

3. Zavedenie zrážkovej dane na peňažné a nepeňažné plnenia od farmaceutických firiem a príjmy z predaja kovošrotu

Príjmy lekárov a zdravotníckych zariadení z peňažných a nepeňažných plnení od farmaceutických firiem a príjmy z predaja kovošrotu budú podliehať priamemu zdaneniu pri výplate formou zrážkovej dane vo výške 19%. Zvýši sa tak efektívnosť výberu daní a odvodov. V prípade príjmov od farmaceutických firiem bol identifikovaný výrazný nesúlad medzi tým, čo tieto spoločnosti na základe legislatívnej povinnosti od roku 2011 oficiálne zverejňujú (asi 40 mil. eur ročne), tým čo reportujú jednotlivé fyzické osoby na základe podobnej povinnosti a čo priznávajú vo svojich daňových priznaniach. Údaje o peňažných a nepeňažných plneniach farmaceutických firiem jednotlivým lekárom a zdravotníckym zariadeniam budú individuálnym spôsobom zverejňované na internete. Vzhľadom na celkový objem prostriedkov na marketing, propagáciu a nepeňažné plnenia vo výške 40 mil. eur a súčasnej miery zdanenia týchto príjmov predpokladáme pozitívny vplyv 5 mil. eur ročne. Podobným spôsobom sa zdania aj príjmy z predaja kovošrotu.

4. Prechod na ročné stropy pri zúčtovaní sociálnych odvodov

Zavedenie ročného zúčtovania sociálnych odvodov zamedzí optimalizáciu na odvodoch vo forme akumulácie vysokých jednorazových odmien v jednotlivých mesiacoch s cieľom prekročenia maximálneho vymeriavacieho základu v danom mesiaci. Sociálne odvody tak budú vernejšie odrážať príjmy jednotlivcov za celý rok. V súčasnosti existuje viacero alternatív, pričom uvedený pozitívny vplyv zodpovedá najviac preferovanej z nich. Pozitívny rozpočtový vplyv opatrenia sa predpokladá až v roku 2016.

5. Dodatočné opatrenia v rámci reformy ESO

V rámci reformy ESO sa v roku 2015 dosiahnu ďalšie úspory verejných výdavkov v objeme 106 mil. eur ročne. Z toho sa na tovaroch a službách ušetrí 40 mil. eur a na osobných výdavkoch 66 mil. eur. Úspory budú dosiahnuté hlavne prostredníctvom optimalizácie počtu rozpočtových a príspevkových organizácií štátu. Zváža sa aj zavádzanie noriem podľa efektívnosti organizácií kvôli racionalizácii jednotlivých druhov výdavkov na výkon svojich činností. Okrem toho sa už v súčasnosti pripravujú kroky na zjednocovanie a reorganizáciu komunikačnej infraštruktúry s cieľom dosiahnutia konkrétnych úspor v nasledovných rokoch. Osobitnou kategóriou úspor budú aj výdavky na letenky a cestovné náhrady.

Oproti východiskám rozpočtu si dosiahnutie rozpočtového cieľa na rok 2015 vyžiada prijatie dodatočných opatrení vo výške 0,3 % HDP, na rok 2016 0,4 % HDP a na rok 2017 0,7 % HDP. Tieto opatrenia budú špecifikované v priebehu prípravy rozpočtu na roky 2015 až 2017 počas roka 2014. Povinnosť nezvyšovať výdavky VS nad úroveň predchádzajúceho schváleného rozpočtu vyplývajúca z ústavného zákona pri úrovniach hrubého dlhu nad hranicu 55 % HDP indikuje, že aj dodatočné opatrenia nad rámec návrhu východísk rozpočtu budú na výdavkovej strane.

V ďalšom období sa slovenská vláda sústreďí na opatrenia v nasledovných oblastiach:

- V zdaňovaní nehnuteľností sa zväžia možnosti zavedenia minimálnej sadzby dane v závislosti od lokality a ďalších relevantných charakteristík nehnuteľností v súlade s odporúčaniami EK a OECD. Posilnením majetkových daní by sa vytvoril priestor pre pokles daní s vyšším negatívnym vplyvom na ekonomický rast.
- Pripravuje sa súbor opatrení v oblasti zrušenia alebo úpravy existujúcich daňových výdavkov u priamych daní.

III.4. Štrukturálna bilancia a fiškálna pozícia verejných financií

Vzhľadom na predpoklad ukončenia procedúry nadmerného deficitu (časť I.4) pri hodnotení EK v roku 2014 bude fiškálna politika SR od roku 2014 podliehať pravidlám preventívnej časti Paktu. Základ pre stanovenie cieľov fiškálnej politiky je dosiahnutie požadovaného štrukturálneho konsolidačného úsilia, definovaného ako medziročná zmena štrukturálneho salda verejnej správy. Druhým pilierom preventívnej časti Paktu je súlad s výdavkovým pravidlom, ktoré požaduje, aby bol rast výdavkov verejnej správy obmedzený tak, aby zohľadnil konsolidačné úsilie požadované na dosiahnutie strednodobého rozpočtového cieľa. Keďže pre plnenie pravidiel Paktu je rozhodujúce hodnotenie EK, zodpovedajú analytické ukazovatele prezentované v tejto časti programu stability čo najviac metodike EK.

TAB 22 - Konsolidačné úsilie (ESA95, % HDP)¹⁷

	2013	2014	2015	2016	2017
1. Čisté pôžičky poskytnuté / prijaté	-2,77	-2,64	-2,49	-1,61	-0,54
2. Cyklická zložka	-1,2	-1,1	-0,7	-0,3	0,2
3. Jednorazové efekty	0,3	0,6	0,0	0,0	0,0
- dočasný odvod z podnikania v reg. odvetviach z SPP		0,24			
- možnosť výstupu z II. piliera	0,33				
- digitálna dividenda		0,22			
- splácanie návratnej finančnej výpomoci Cargo		0,11			
- pokuta PMU		0,06			
4. Štrukturálne saldo (1-2-3)	-1,9	-2,2	-1,8	-1,3	-0,7
Konsolidačné úsilie podľa EK	1,9	-0,26	0,45	0,5	0,6

¹⁷ Rozdiely v súčtoch sú spôsobené zaokrúhľovaním.

Investičná výnimka: spolufinancovanie EÚ projektov	0,7
Konsolidačné úsilie upravené o investičnú výnimku	0,4

Zdroj: MF SR

Pre účely výpočtu **štrukturálneho salda verejnej správy** je v prvom kroku potrebné očistiť skutočné (oficiálne vykázané) saldo verejnej správy o **cyklickú zložku**. Cyklická zložka vyjadruje reakciu príjmov a výdavkov verejných financií a samotného HDP na zmeny v produkčnej medzere. Veľkosť cyklickej zložky závisí od veľkosti produkčnej medzery a od elasticít vybraných príjmových a výdavkových kategórií, ktoré reagujú na výkyvy v ekonomickej aktivite. Produkčná medzera sa odhadla s prihliadnutím na metodiku EK a na základe údajov prognózy MF SR (časť II.3). Odhad elasticity salda verejnej správy na zmeny v produkčnej medzere preberá MF SR v plnej miere z odhadov EK vychádzajúcich z metodiky OECD¹⁸.

Druhou položkou, o ktorú je potrebné saldo verejnej správy upraviť, sú **jednorazové a dočasné vplyvy**. Pri ich identifikácii sa zohľadnili princípy definované EK bližšie popísané v manuáli IFP¹⁹. Na základe dostupných informácií možno identifikovať nasledovné **jednorazové vplyvy** v rokoch 2013 a 2014 (v ostatných prognózovaných rokoch sa neuvažuje so žiadnymi **jednorazovými opatreniami**):

- V rámci zmien v kapitalizačnom pilieri sa na prelome rokov 2012 a 2013 dočasne otvoril kapitalizovaný pilier dôchodkového systému a sporitelia mali možnosť vystúpiť alebo naopak vstúpiť do II. piliera. V prípade výstupov poisťencov vznikli **jednorazové príjmy** Sociálnej poisťovni, ktoré zodpovedajú naakumulovaným aktívam sporiteľov. Pozitívny vplyv **jednorazovej legislatívnej zmeny** na saldo²⁰ v roku 2013 predstavuje 0,3 % HDP.
- Úrad pre reguláciu elektronických komunikácií a poštových služieb uskutočnil aukciu na predaj voľných frekvencií na prevádzku mobilných sietí štvrtej generácie. V roku 2014 sa tak **jednorazovo zvýšili** nedaňové príjmy o 0,2 % HDP. Vzhľadom na výnimočnú výšku a naopakovanie v iných rokoch považujeme vplyv za **jednorazový**.
- Začiatkom roku 2014 došlo k právoplatnému uzavretiu súdneho sporu Protimonopolného úradu voči stavebným firmám podozrivým z kartelu. Pokuta zvýši nedaňové príjmy o 0,06 % HDP.
- V roku 2014 dochádza k **jednorazovému navýšeniu odvodu** z podnikania v regulovaných odvetviach o 176 mil eur (0,25 % HDP). Kvôli výške pokuty presahujúcej 0,05 % HDP a neopakovaniu sa v iných rokoch považujeme vplyv za **jednorazový**.
- Za **jednorazový príjem** sa považuje aj mimoriadne navýšenie splácania návratnej finančnej výpomoci spoločnosti Cargo. Oproti splátkam v predchádzajúcom období dochádza k navýšeniu o 0,1 % HDP v roku 2014. Opatrenie sa klasifikuje ako **jednorazové** na základe rozhodnutia vlády a vplyvu nad 0,05 % HDP.

¹⁸ Girouard, N., André, Ch.: Measuring cyclically-adjusted budget balances for OECD countries. OECD Economics department working papers, no. 434, 2005R

¹⁹ IFP (2014) Manuál: Jednorazové vplyvy, <http://www.finance.gov.sk/Default.aspx?CatID=9595>

²⁰ Po prechode na metodiku ESA2010 od jesene 2014 nebude mať **jednorazový presun aktív sporiteľov** vplyv na saldo VS.

BOX 4 - Konsolidačné úsilie podľa preventívnej časti Paktu stability a rastu

Podľa pravidiel preventívnej časti Paktu musia krajiny eurozóny²¹, ktoré zatiaľ nedosiahli svoj strednodobý rozpočtový cieľ, splňať konsolidačné úsilie spravidla vo výške 0,5 % HDP ročne. Podľa prezentovanej novej interpretácie podľa nariadenia 1466/97 EK²² má byť požadované konsolidačné úsilie diferencované podľa cyklickej pozície krajiny, výšky jej dlhu a rizík fiškálnej udržateľnosti.

- V prípade, ak je ekonomický rast záporný alebo záporná produkčná medzera presahuje -4 % HDP, nie je v danom roku požadovaná konsolidácia.
- Pri dlhu presahujúcom 60 % HDP alebo s výrazným rizikom pre udržateľnosť dlhu meraného indikátorom udržateľnosti S1 má konsolidačné úsilie presahovať 0,5 % HDP ročne, pod čím sa rozumie aspoň 0,6 % HDP.
- V prípade dobrých ekonomických časov, teda s produkčnou medzerou presahujúcou 1,5 % HDP, má konsolidačné úsilie taktiež presahovať 0,5 % HDP ročne. Naopak, pri zápornej produkčnej medzere vyššej ako -1,5 % HDP môže byť konsolidačné úsilie nižšie ako 0,5 % HDP ročne, ale aspoň 0,1 % HDP.

Tabuľka nižšie poskytuje prehľad požadovaného konsolidačného úsilia pre krajiny eurozóny, ktoré nedosiahli strednodobý rozpočtový cieľ. Konsolidačné úsilie požadovaného Paktom pre krajinu ako Slovensko dosahuje aspoň 0,1 % HDP v roku 2014 a 2015, vzhľadom na dlh pod 60 % HDP, stredné riziko udržateľnosti podľa indikátora S1 (podrobnejšie v kapitole V.) a zápornu produkčnú medzeru presahujúcu 1,5 % HDP (podrobnejšie v kapitole II.3). Vzhľadom na nižšie než požadované konsolidačné úsilie v roku 2014 je potrebné vyššie konsolidačné úsilie v roku 2015 pre dosiahnutie strednodobého rozpočtového cieľa v súlade s odporúčaniami Rady EÚ z júna 2013 a požiadavkami Fiškálneho kompaktu.

	Požadované konsolidačné úsilie pre krajiny ktoré nedosiahli strednodobý rozpočtový cieľ podľa Paktu (% HDP)	
	Hrubý dlh < 60 % a nízke alebo stredné riziko udržateľnosti (indikátor S1)	Hrubý dlh > 60 % alebo vysoké riziko udržateľnosti (indikátor S1)
Bez potreby konsolidácie: reálny rast < 0 % alebo produkčná medzera pod -4 % potenciálneho HDP	Nie je potrebná konsolidácia	
'Zlé' ekonomické časy: produkčná medzera medzi -4% a -1,5% potenciálneho HDP	> 0	≥ 0,5
'Ani zlé ani dobré' ekonomické časy: Produkčná medzera medzi -1,5 % a 1,5 % potenciálneho HDP	0,5	> 0,5
Dobré' ekonomické časy: Produkčná medzera > 1,5 % alebo mierne nižšia ako 1,5 % ale rýchlo sa približujúca hodnote nad 1,5 % potenciálneho HDP	> 0,5	

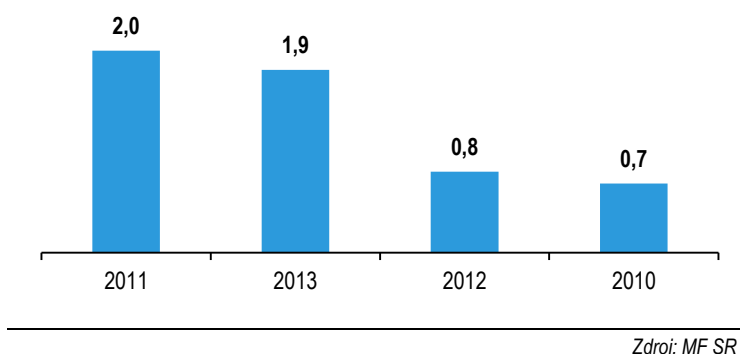
Po rozsiahlej konsolidácii prebiehajúcej po roku 2009, v ktorom bolo Slovensko zaradené do procedúry nadmerného deficitu, dochádza v roku 2014 k miernemu, dočasnému uvoľneniu fiškálnej politiky. Za obdobie 2010 až 2013 dosiahlo priemerné ročné konsolidačné úsilie 1,4 % HDP, výrazne vyššie ako 1 % HDP v odporúčaní Rady pri otvorení procedúry nadmerného deficitu. Jedno z najvyšších konsolidačných úsilí od vstupu do EÚ vo výške 1,9 % HDP dosiahlo Slovensko v roku 2013. Vzhľadom na horšiu makroekonomickú situáciu, vyjadrenú výrazne negatívnou produkčnou medzerou na roky 2013 a 2014 dochádza v roku 2014 k dočasnej nízkej štrukturálnej expanzii o 0,26 % HDP. Cieľom je aj v tomto roku medziročne znížiť nominálny deficit aj vďaka miernemu príspevku jednorazových vplyvov a zostať hlboko pod 3 % HDP. Štrukturálna expanzia je mierna a obmedzená na jeden rok, pričom neohrozí udržateľnosť korekcie požadovanej ako predpoklad

²¹ Nariadenie 1466/97 nešpecifikuje požadované konsolidačné úsilie pre krajiny mimo ERMIII a eurozóny s dlhom pod 60 % HDP a bez vysokého rizika udržateľnosti, ale podľa interpretácie EK by malo byť 0,5 % HDP ročne ak nie je iný dôvod.

²² The Significant Deviation Procedure In The Preventive Arm Of The SGP, Note for the Alternates of the Economic and Financial Committee, Ares(2014)1051386 - 03/04/2014

ukončenia procedúry nadmerného deficitu. V roku 2015 dochádza k obnoveniu konsolidácie vo vyššej ako požadovanej výške.

GRAF 22 – Štrukturálna konsolidácia od vstupu do EÚ (% HDP)

V ďalších rokoch si stanovené ciele vyžadujú ročné konsolidačné úsilie vo výške približne 0,5 % HDP v rokoch 2015 a 2016 a 0,6 % HDP v roku 2017. Slovensko by tak naďalej malo plniť špecifické odporúčania Rady EÚ a dosiahnuť strednodobý rozpočtový cieľ v roku 2017. Pri stanovovaní cieľov na ďalšie roky sa okrem plnenia európskych pravidiel prihliadalo aj na národné fiškálne pravidlá definované ústavným zákonom o rozpočtovej zodpovednosti. Naplnenie nižších nominálnych cieľov salda zabezpečí pokles verejného dlhu už od roku 2016.

EK v snahe zohľadniť rast podporujúce investície členských krajín pripravila návrh tzv. investičnej výnimky, ktorá umožňuje členským štátom dočasne sa odchyliť od konsolidačného úsilia požadovaného preventívnou časťou Paktu pri splnení určitých podmienok. Aktivácia investičnej výnimky sa v prvom roku prejaví úpravou konsolidačného úsilia o sumu výdavkov na spolufinancovanie EÚ fondov upravenú o výdavky na spoločnú poľnohospodársku politiku a politiku rybného hospodárstva. V ďalších rokoch sa upravuje iba o medziročnú zmenu týchto prostriedkov.

Na aktivovanie výnimky je potrebné spĺňať päť kritérií, na základe ktorých môžu členské krajiny v preventívnej časti Paktu požiadať o uplatnenie investičnej výnimky. Tabuľka nižšie poskytuje prehľad kritérií a ich plnenie pre Slovensko. Podľa aktuálnych odhadov **Slovensko spĺňa kritériá potrebné pre udelenie investičnej výnimky a požiadalo o jej uplatnenie v Návrhu rozpočtového plánu na rok 2014.** Pre udelenie investičnej výnimky bude kľúčová jarná prognóza EK zverejnená v máji 2014. **Po zarataní investičnej výnimky by konsolidačné úsilie dosiahlo až 0,4 % HDP v roku 2014.** Ani bez udelenia investičnej výnimky nedochádza v roku 2014 k výraznej odchýlke od požadovaného konsolidačného úsilia podľa pravidiel preventívnej časti Paktu.

TAB 23 - Plnenie kritérií investičnej výnimky Paktu stability a rastu pre SR

Kritériá investičnej výnimky	Plnenie pre SR
Negatívny rast HDP alebo rast hlboko pod úrovňou potenciálneho rastu	V roku 2014 sa predpokladá negatívna produkčná medzera vo výške 3,2 % potenciálneho HDP, čo predstavuje výrazné podchladenie ekonomiky a rast pod potenciálom. Podľa predbežného hodnotenia EK ²³ podľa jesennej prognózy 2013 Slovensko spĺňalo podmienku "zlých" ekonomických časov. Podľa poslednej zimnej prognózy 2014 sa prehýbil odhad negatívnej produkčnej medzery.
Krajina mimo nápravnej časti Paktu, teda úroveň deficitu je pod 3 % HDP a dlh pod úrovňou 60 % HDP (alebo v prípade krajín s dlhom nad 60 % HDP pri dostatočne rýchlo klesajúcom dlhu)	Podľa aktuálnych predpokladov očakávame ukončenie procedúry nadmerného deficitu pri hodnotení v roku 2014 (sekcia I.4) a následné uplatňovanie preventívnej časti Paktu. Fiškálne ciele na roky 2014 a 2015 sú pod hranicou deficitu 3 % HDP a súčasne je aj prognóza dlhu pod referenčnou hodnotou 60 % HDP.

²³ The investment clause in the preventive arm of the Stability And Growth Pact: preliminary assessment of eligibility, Note for the Economic and Financial Committee, Ares (2013) 3540113 – 22/11-2013

Maximálne odchylenie sa od požadovaného konsolidačného úsilia bude priamo naviazané na výšku výdavkov na spolufinancovanie EÚ projektov štrukturálnej a kohéznej politiky, TEN a CEF

V roku 2014 majú prostriedky na spolufinancovanie relevantných EÚ projektov podľa aktuálnych odhadov dosiahnuť 508 mil. eur (0,7 % HDP).

V prípade prognózy ekonomického rastu prípadne zatvárania negatívnej produkčnej medzery sa predpokladá kompenzovanie odchýlok udelených na základe investičnej výnimky tak, aby nedošlo k posunu v plnení strednodobého rozpočtového cieľa

Podľa aktuálnych údajov bude odchýlka za rok 2014 kompenzovaná mierne vyššou konsolidáciou v roku 2015. Zároveň sa napriek nepriaznivému makroekonomickému prostrediu a neočakávaným výpadkom príjmov podarilo dosiahnuť výraznú konsolidáciu v roku 2013. V súlade s odporúčaniami Rady EÚ z júna 2013 zostáva rok 2017 termín pre splnenie strednodobého rozpočtového cieľa.

Členská krajina by popri splnení týchto podmienok mala preukázať priame pozitívne vplyvy spolufinancovaných projektov na dlhodobú udržateľnosť verejných financií, vrátane vplyvov na potenciálny ekonomický rast a tiež to, že nedochádza k nahradeniu národných investícií investíciami spolufinancovanými z fondov EÚ, teda že nedochádza k poklesu tvorby hrubého fixného kapitálu verejnej správy

Investície plynúce zo spolufinancovania prispievajú k hospodárskemu rastu a majú pozitívny vplyv na fiškálnu politiku v strednodobom horizonte. Taktiež podľa aktuálnej zimnej prognózy EK dochádza v roku 2014 k nárastu verejných investícií (tvorba hrubého fixného kapitálu) o 11,6 %. Aktuálny odhadu MF očakáva nárast verejných investícií o 5,5 % v roku 2014.

Revidovaný Pakt stability a rastu od 2011 zaviedol výdavkový benchmark, ako ďalší nástroj na analyzovanie fiškálnej pozície popri zmene štrukturálneho salda. Porovnanie rastu výdavkového agregátu očisteného o príjmové opatrenia s referenčnou hodnotou rastu výdavkov upravenú o požadované konsolidačné úsilie pre Slovensko umožňuje posúdiť pokrok vo fiškálnej konsolidácii.

Výdavkový benchmark sa uplatňuje odlišne v závislosti od toho, či daná krajina dosiahla svoj strednodobý rozpočtový cieľ alebo nie. Slovensko zatiaľ svoj strednodobý rozpočtový cieľ neplní. Znamená to, že upravené primárne výdavky verejnej správy očistené o diskrečné príjmové opatrenia²⁴ by mali v reálnom vyjadrení rásť pomalšie ako priemerný potenciálny rast ekonomiky tak, aby dochádzalo k zlepšovaniu štrukturálneho salda o požadované konsolidačné úsilie, v princípe o 0,5 % HDP ročne. Inými slovami, nižšia miera rastu výdavkov než referenčná hodnota znamená, že rast výdavkov by mal prispievať k dosiahnutiu strednodobého rozpočtového cieľa. Referenčná hodnota výdavkového benchmarku pre rok 2013 je prevzatá z podkladov EK²⁵ a pre nasledujúce roky vychádza z odhadu potenciálneho rastu MFSR a relevantného minimálneho požadovaného konsolidačného úsilia podľa pravidiel Paktu (viď Box 4).

TAB 24 - Agregát výdavkov očistený o príjmové opatrenia (ESA95, mil. eur)

	2013	2014 OS	2015	2016	2017
1. Celkové výdavky	27 918	28 310	28 404	28 537	29 347
2. Úrokové náklady	1 413	1 367	1 366	1 476	1 494
3. Výdavky na EU programy plne kryté príjmami z EU fondov	818	1 388	1 365	1 090	1 390
4. Tvorba hrubého fixného kapitálu (rok t) ²⁶	1 497	1 579	1 618	1 556	1 791
5. Tvorba hrubého fixného kapitálu (priemer za t-3 až t)	1 668	1 634	1 570	1 562	1 636
6. Cyklické výdavky na dávky v nezamestnanosti	60	57	41	18	-10
7. Primárny výdavkový agregát (1-2-3-(4-5)-6)	25 799	25 553	25 584	25 960	26 318
8. Medziročná zmena primárneho výdavkového agregátu	735	-246	31	376	358
9. Výdavky plne kryté automatickým zvýšením príjmov	0	0	0	0	0
10. Diskrečné príjmové opatrenia, zmena oproti predchádzajúcemu roku	1 219	363	-103	59	3
11. Nominálny medziročný rast agregátu výdavkov očisteného o príjmové opatrenia $((\delta_{t-9-10,t})/\delta_{t-1})$	-1,9	-2,4	0,5	1,2	1,4
12. Reálny medziročný rast agregátu výdavkov očisteného o príjmové opatrenia	-2,9	-3,6	-0,9	-0,5	-0,6
13. Výdavkový benchmark - referenčná miera rastu výdavkov platná pre SR	1,8	2,4	2,4	1,3	1,3
14. Odchýlka od výdavkového benchmarku (12-13) *	-4,8	-6,0	-3,3	-1,8	-1,9

²⁴ Ide o opatrenia na strane daňových príjmov, zaznamenané podľa metodiky EK. Táto predpokladá, že príjmové opatrenia majú vplyv len v prvom roku zavedenia. Jednorazové opatrenia majú v prvom roku pozitívny a v nasledujúcom roku negatívny vplyv tak, aby sa ich celkový vplyv rovnal nule.

²⁵ [Vade Mecum on Stability and Growth Pact](#), str. 30

²⁶ Z dôvodu preradenia Železníc Slovenskej republiky pod verejný sektor došlo za roky 2011 až 2013 k zvýšeniu tvorby hrubého fixného kapitálu.

p. m. deflátor HDP** 1,1 1,3 1,4 1,8 2,0

* Negatívne číslo predstavuje plnenie výdavkového agregátu

Zdroj: MF SR

** Od roku 2015 prognóza MF SR, za predošlé roky ide o priemer dvoch posledných prognóz EK.

Výdavkový benchmark sa porovnáva s výdavkami analyticky očistenými o faktory, ktoré sú mimo kontroly vlády a o faktory, ktoré nemajú vplyv na saldo verejnej správy. Ide o úrokové výdavky, zmeny vo výdavkoch na dávky v nezamestnanosti nesúvisiace s politikami vlády, výdavky financované z fondov EÚ a výdavky, ktoré sú kryté opatreniami na strane príjmov. Zároveň sa vzhľadom na vysokú medziročnú volatilitu investícií vlády (najmä v menších členských krajinách EÚ) berie do úvahy priemerná výška investícií za posledné tri roky a aktuálny rok. Nominálny rast takto upravených výdavkov sa prostredníctvom deflátoru HDP prepočíta na reálny rast, aby bol porovnateľný s výdavkovým benchmarkom.

Výška výdavkov verejnej správy podľa očakávanej skutočnosti na rok 2014 a návrhu východísk rozpočtu na roky 2015 až 2017 je v súlade s výdavkovým benchmarkom preventívnej časti Paktu. Celkové výdavky neodzrkadľujú v plnej miere potrebu opatrení na dodržanie fiškálnych cieľov, nakoľko v tejto fáze prípravy rozpočtu nie je možné určiť pomer medzi výdavkovou a príjmovou konsolidáciou. Prevláda teda pozitívne riziko zníženia výdavkov, čo by ďalej znížilo aj výdavkový benchmark. Taktiež možno očakávať zníženie výdavkov vzhľadom na aktiváciu korekčných opatrení pri úrovniach verejného dlhu nad 55 % HDP (podrobnejšie v Boxe 3). **Aj pri konzervatívnom predpoklade by nemalo dôjsť k prekročeniu výdavkového benchmarku počas celého prognózovaného obdobia.**

III.5. Úroveň a vývoj verejného dlhu

Hrubý dlh verejnej správy²⁷ dosiahol na konci roku 2013 úroveň 55,4 % HDP. Za predpokladu naplnenia rozpočtového cieľa a niektorých iných predpokladov²⁸ sa podiel dlhu na HDP v roku 2014 zníži na úroveň 55,2 % HDP. Svoje maximum v prognózovanom období dosiahne dlh v roku 2015 na úrovni 56,2 % HDP a následne bude klesať. Takýto vývoj povedie k aktivácii **korekčných opatrení definovaných zákonom o rozpočtovej zodpovednosti** pri prekročení dlhovej hranice 55 % HDP. Prognóza dlhu nezahŕňa možné vplyvy z novej metodiky ESA2010, pričom možné riziká vyplývajú z úpravy úrovne nominálneho HDP a preradenia subjektov do sektoru verejnej správy.

Počas celého obdobia bude dlh verejnej správy pod úrovňou referenčnej hodnoty maastrichtského kritéria. **Čistý finančný dlh definovaný ako hrubý dlh očistený najmä o hotovosť na účtoch verejnej správy (likvidné finančné aktíva) dosiahne na konci prognózovaného obdobia úroveň 47,6 % HDP.** Podrobnosti k výpočtu sú uvedené v Boxe 5.

TAB 25 - Vývoj dlhu verejnej správy v rokoch 2012 až 2017 (v % HDP)		2012	2013	2014	2015	2016	2017
Hrubý dlh	(1)	52,7	55,4	55,2	56,2	54,9	53,4
Zmena hrubého dlhu (p. b.)		9,0	2,8	-0,2	1,0	-1,3	-1,5
- rast nominálneho HDP		-1,8	-0,8	-1,8	-2,3	-2,7	-2,9
- primárne saldo		2,7	0,8	0,9	0,7	-0,2	-1,2
- úroky		1,8	2,0	1,8	1,8	1,8	1,7
- zosúladenie dlhu a deficitu		5,8	0,8	-1,2	0,9	-0,2	0,8
Likvidné finančné aktíva (% HDP)	(2)	5,9	6,0	4,9	6,6	5,8	5,8
- hotovosť na účtoch VS		5,6	6,0	4,8	6,6	5,8	5,8
- cenné papiere*		0,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
- ost. zložky (kótované akcie, menové zlato)		0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

²⁷ Všetky uvádzané hodnoty sú počítané v metodike, ktorá sa používa pri posudzovaní plnenia maastrichtského kritéria pre výšku hrubého dlhu verejnej správy – tzv. maastrichtský hrubý dlh verejnej správy.

²⁸ Na základe reformy ropnej agentúry už nebude jej dlh súčasťou dlhu verejných financií. Predpokladá sa predaj menšinového podielu v Slovak Telekom.

Čistý dlh	(1-2)	46,8	49,4	50,3	49,6	49,0	47,6
p.m. Implicitná úroková miera (%)		4,3	3,8	3,4	3,3	3,4	3,3
p.m. Vplyv ESM a EFSF na hrubý dlh		2,5	3,4	3,6	3,4	3,3	3,1

* Od roku 2013 došlo k metodologickej zmene zaznamenávania cenných papierov v rámci VS.

Zdroj: MFSR

BOX 5 - Čistý dlh

Metodicky neexistuje jednoznačná definícia čistého dlhu. V rámci programu stability sa prezentuje tzv. koncept likvidných finančných aktív (LFA), definovaný v manuáli k zostavovaniu programu stability (Code of Conduct). Iný pohľad má Eurostat, ktorý používa širšiu definíciu. Oba prístupy vychádzajú z hrubého dlhu, ktorý očisťujú o viac alebo menej likvidné aktíva.

Čistý finančný dlh (koncept programu stability) očisťuje o nasledovné konsolidované položky sektora verejnej správy z finančných účtov: 1. zlato a SDR (nominálna hodnota); 2. hotovosť (nominálna hodnota); 3. cenné papiere iné ako akcie (trhová hodnota), 4. kótované akcie (trhová hodnota)²⁹:

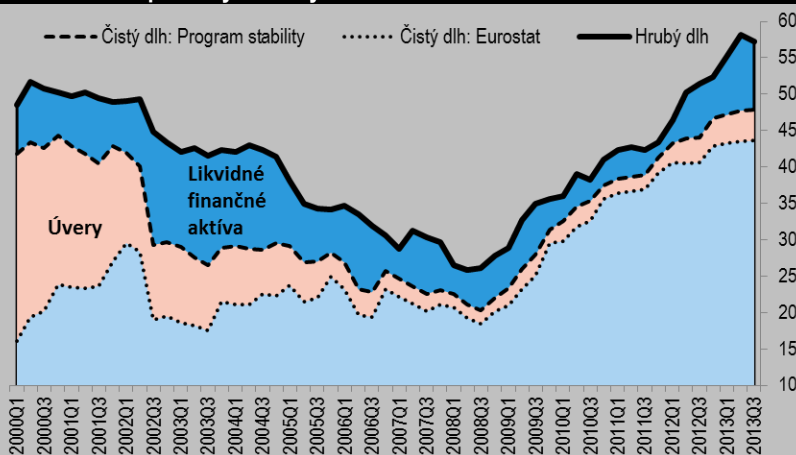
$$\text{Čistý finančný dlh} = \text{Maastrichtský dlh} - \text{zlato a SDR} - \text{hotovosť} - \text{cenné papiere} - \text{kótované akcie}$$

Takto vyčíslený čistý finančný dlh zachytáva hotovosť na účtoch aj tých subjektov, ktoré nemajú účty v Štátnej pokladnici (obce a niektoré VÚC). V súčasnosti verejná správa nemá na účtoch zaznamenané žiadne kótované akcie, ani zlato a SDR.

Alternatívny návrh k zobrazovaniu čistého dlhu predstavil Eurostat, ktorý ide nad rámec konceptu likvidity. Hlavnou zmenou oproti predošlému prístupu je očisťovanie hrubého dlhu aj o úvery. Znamenalo by to napríklad aj priame zohľadnenie pôžičiek v rámci EFSF, ktoré navyšujú hrubý dlh. Takto definovaný čistý dlh by mal lepšie zachytávať aj vplyv aktív, nakoľko koncept maastrichtského dlhu je založený na hrubom princípe vykazovania nezniženom o aktíva³⁰.

Graf znázorňuje kvartálny vývoj čistého dlhu podľa oboch prístupov. Nárast LFA od roku 2011 je ťahaný najmä vyššími vkladmi a hotovosťou na účtoch kvôli sťaženému prístupu na finančné trhy. Úvery v zmysle aktív štátu mali výraznejší vplyv v minulosti, k čomu prispela potreba reštrukturalizácie bankového sektora. Od roku 2011 možno sledovať nárast úverov hlavne kvôli EFSF. **Bez ohľadu na použitú metodiku je čistý dlh vyjadrený ako podiel na HDP už viac než rok stabilizovaný.**

GRAF 23 - Rôzne pohľady na čistý dlh

Zdroj: IFP

²⁹ Cenné papiere a akcie sú v prípade Slovenska účtovne zachytené v nominálnej hodnote (obstarávacej cene). Vzhľadom na nedostupnosť údajov o ich trhovej hodnote sa pre účely prognózy využíva ich nominálne ocenenie.

³⁰ Nevýhodou očisťovania o úvery je často krát ich nízka likvidita kvôli neexistujúcemu trhu. Zahnutie nominálnej výšky úverov tiež podhodnocuje riziko nevymožiteľných úverov.

Vývoj v roku 2013 podľa zdrojov financovania

Hrubý dlh verejnej správy sa v roku 2013 v nominálnom vyjadrení zvýšil o 2 536 mil. eur, na čom sa v najväčšej miere podieľal hotovostný schodok štátneho rozpočtu. Tento bol financovaný emisiami z dlhopisov a úvermi, naopak štátne pokladničné poukážky boli takmer v plnej miere splatené bez nutnosti dodatočného emitovania. Ďalším faktorom nárastu dlhu bolo zvýšenie podielu Slovenska na dlhu EFSF o 401 mil. eur. Hrubý dlh ovplyvnilo aj vytvorenie rezervy na záväzky zdravotníckych zariadení v výške 18 mil. eur.

Na základe rozhodnutia Eurostatu sa značná časť dlhu Agentúry pre núdzové zásoby ropy (465 mil. eur) zarátava až do splatenia úverov do verejného dlhu. K tomuto kroku má SR pristúpiť aj napriek tomu, že ropná agentúra nebola zaradená do sektora verejnej správy, t.j. príjmy z predaja ropy neboli uznané ako príjmy štátu, ale úverové zaťaženie navyšuje hrubý dlh. Vláda SR podnikne potrebné kroky vrátane reformy správy agentúry tak, aby správa núdzových zásob ropy nezvyšovala verejný dlh. Reštrukturalizácia ropnej agentúry prebehne ešte v roku 2014.

V prípade **ostatných subjektov verejnej správy** došlo k poklesu dlhu o 188 mil. eur. Pokles je spôsobený najmä znížením existujúcich úverov ŽSR, ktoré boli preradené do sektora verejnej správy aj za roky 2011 až 2013, pričom ŽSR splatilo v roku 2013 úvery vo výške 131 mil. Zároveň došlo k zníženiu zadĺženia samospráv o približne 57 mil. eur v porovnaní s predošlým rokom.

TAB 26 - Faktory prispievajúce k zmene dlhu v roku 2013 (v mil. eur)

1. Hrubý dlh VS k začiatku roka	37 439
2. Štátny dlh	2 725
- Štátne dlhopisy	2 857
- Štátne pokladničné poukážky	-1 304
- Úvery	281
- Zmena stavu vkladov klientov ŠP nepatriacich do VS	17
- EFSF	401
- Prevzaté záväzky nemocníc	18
- Prevzatie úverov Agentúry pre núdzové zásoby ropy	465
- Ostatné	-12
3. Dlh ostatných subjektov VS	-188
- ŽSR	-131
- Samosprávy	-57
- Ostatné subjekty verejnej správy	-1
4. Hrubý dlh VS ku koncu roka (1+2+3)	39 975

Pozn.: Na základe preradenia ŽSR do verejného sektora došlo aj k spätnej revízii ostatných zložiek VS za roky 2011 a 2012.

Zdroj: MFSR

Prognóza na roky 2014 až 2017

K zmene dlhu verejnej správy v nasledujúcich rokoch prispieva najmä výška deficitu štátneho rozpočtu, ktorý sa bude postupne znižovať. Predpokladaný deficit ŠR vychádza zo špecifikovaných opatrení vrátane dodatočného znižovania deficitu štátneho rozpočtu tak, aby sa naplnili fiškálne ciele.³¹ Na základe rozhodnutia Eurostatu sa značná časť dlhu **Agentúry pre núdzové zásoby ropy zarátava až do splatenia úverov do verejného dlhu**. Vláda SR podnikne potrebné kroky, aby správa núdzových zásob ropy prešla pod kontrolu súkromných subjektov a nezvyšovala verejný dlh. Reštrukturalizácia ropnej agentúry prebehne ešte v roku 2014. V roku 2015 sa plánuje **vytvorenie rezerv na nový dlh zdravotníckych zariadení vo výške 50 mil. eur**, ktorých výška ovplyvní aj verejný dlh.

³¹ Pre účely prognózy dlhu sa prijal predpoklad, že polovica z objemu dodatočných opatrení (po zapracovaní už špecifikovaných opatrení) potrebných na dosiahnutie cieľov bude špecifikovaná a zapracovaná s vplyvom na saldo štátneho rozpočtu.

V prípade **hospodárenia ostatných subjektov verejnej správy** (najmä samospráva a ŽSR) sa odhaduje, že **okrem roku 2014 budú prispievať k poklesu dlhu**. Predpokladá sa zaradenie niektorých dopravných podnikov samospráv do VS, pričom bol prijatý konzervatívny predpoklad zadlženia vyplývajúci z dostupných účtovných závierok.

Ďalším z faktorov ovplyvňujúcich výšku dlhu je **system Štátnej pokladnice (ŠP)**. V prognózovanom období sa predpokladá použitie časti naakumulovaných prostriedkov na znížení dlhu. Vývoj prostriedkov ŠP v roku 2015 počíta s príjmami z privatizácie Slovak Telekomu vo výške 1,3 % HDP.

Do výpočtu dlhu vstupujú aj metodické úpravy ako **diskont pri emisii a diskont pri splatení dlhopisov**. V menšej miere zvyšujú dlh diskonty pri emisii nových dlhových nástrojov. Keďže v okamihu emisie dlhopisov narastú záväzky štátu o nominálnu hodnotu dlhopisov, no štát získava v hotovosti nižšiu sumu (zníženú práve o diskont), potom emisný diskont je faktorom, ktorý prispieva k nárastu dlhu. V čase splatnosti dlhopisov je výška plateného diskontu súčasťou hotovostných výdavkov štátneho rozpočtu, hoci táto suma neprispieva k nárastu dlhu. Diskont pri splatení štátnych dlhopisov má pozitívny vplyv na dlh. Dôvodom je skutočnosť, že k nárastu dlhu dochádza už pri emisii dlhopisov, a to v nominálnej hodnote dlhopisu a nie pri ich splatení. Celkový vplyv oboch faktorov znižuje dlh najmä v rokoch 2014 a 2015.

Na výšku hrubého dlhu má vplyv aj nárast **vkladu Slovenska do ESM**. Na základe rozhodnutia Eurostatu³² nie sú záväzky ESM, na rozdiel od EFSF, priamo presmerované do dlhu verejnej správy členských štátov. Samotné vklady Slovenska do ESM sú však faktorom, ktorý zhoršuje dlh. Vklady totiž znižujú disponibilné prostriedky ŠP využiteľné pre financovanie potrieb štátu a zvyšujú potrebu emitovať, čím prispievajú k nárastu hrubého dlhu.

V prognóze dlhu sa aj naďalej uvažuje aj s vplyvom **podielu Slovenska na záväzkoch EFSF** vznikajúcimi v súvislosti s poskytnutím finančnej pomoci. EFSF už nebude vstupovať do nových finančných programov, ale bude pokračovať v spravovaní splácania záväzkov dlžníckych krajín do ich úplného splatenia. Až do tejto doby budú záväzky EFSF priamo ovplyvňovať výšku dlhu podľa podielu Slovenska na EFSF.

TAB 27 - Vplyv na zmenu hrubého dlhu verejnej správy (v mil. eur)

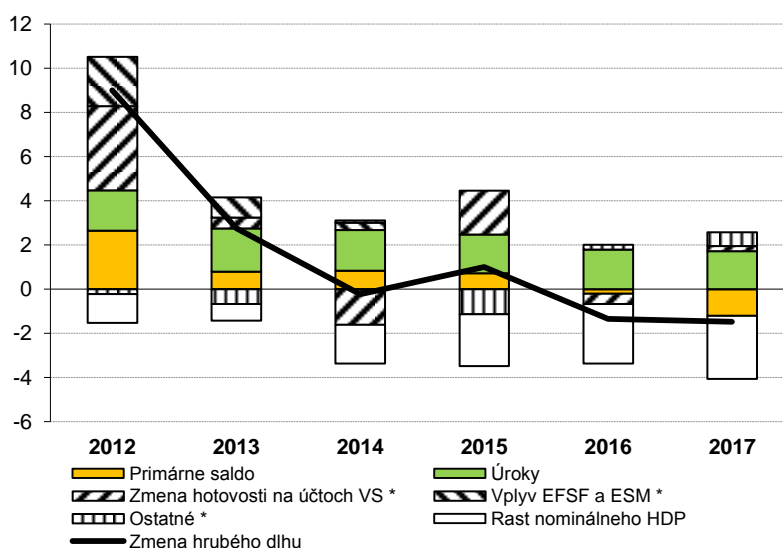
	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
A. Hrubý dlh verejnej správy (k 1.1.)	26 998	30 106	37 439	39 975	41 110	43 711	44 824
B. Celková medziročná zmena hrubého dlhu VS	3 108	7 333	2 536	1 135	2601	1 113	1 198
- deficit ŠR na hotovostnom princípe	3 276	3 811	2 023	3 032	2 637	2 107	1 535
- prostriedky ŠP využité pre financovanie potrieb štátu	-684	2 051	-463	-1 697	59	-931	-263
- podiel SR na dlhu EFSF	173	1 321	401	122	0	0	0
- vklady Slovenska do ESM	0	264	264	132	0	0	0
- emisný diskont	146	151	51	9	18	72	63
- splatenie dlhopisov (diskont)	-103	-311	-68	-114	-83	-57	-63
- saldo prijatých a splatených úverov ostatných subjektov VS	161	-62	-188	115	-79	-76	-74
- toho ŽSR	195	-1	-131	-1	0	0	0
- prevzaté záväzky nemocníc	100	130	18	0	50	0	0
- vklady klientov v ŠP nepatriacich do VS *	30	-8	17	0	0	0	0
- dlh Agentúry pre núdzové zásoby ropy	0	0	465	-465	0	0	0
- ostatné	10	-15	17	2	0	-3	-1
C. Hrubý dlh verejnej správy (k 31.12.)	30 106	37 439	39 975	41 110	43 711	44 824	46 021
v % HDP	43,6	52,7	55,4	55,2	56,2	54,9	53,4

Pozn.: Na základe preradenia ŽSR do verejného sektora došlo aj k spätnej revízií ostatných zložiek VS za roky 2011 a 2012.

* Ide napríklad o príspevkové organizácie, ktoré podľa ESA95 nespĺňajú kritériá na zaradenie do sektora verejnej správy, ale vedú dobrovoľné vklady v Štátnej pokladnici.

³² Eurostat vo svojom stanovisku z 30. januára 2013 potvrdil, že ESM spĺňa kritéria inštitucionálnej finančnej jednotky a tým pádom môže samostatne zakladať zmluvné vzťahy. Na základe tohto rozhodnutia nebudú záväzky ESM pripísané členským štátom, ale priamo ESM.

Analytický pohľad na príspevky jednotlivých faktorov k zmene dlhu ukazuje, že nárast dlhu je do roku 2015 podmienený výškou deficitov VS a medzinárodnými záväzkami v rámci EFSF a ESM. **Od roku 2015 sa predpokladá prvýkrát primárny prebytok, čo znamená, že saldo VS očistené o úrokové náklady bude znižovať dlh.** Nárast hotovosti v roku 2015 zodpovedá plánovanému predaju menšinového podielu v Slovak Telekom. Hlavným faktorom prispievajúcim k poklesu dlhu ako podielu HDP je rast nominálneho HDP, ktorý od roku 2016 prevýši ostatné negatívne faktory a prispieje k znižovaniu dlhu.

GRAF 24 - Príspevky faktorov k zmene hrubého dlhu verejnej správy (p. b.)

*Položky tvoria zosúladenie dlhu a deficitu (SFA)

Zdroj: MF SR

Vzájomný vzťah medzi nárastom dlhu a deficitom je zachytený prostredníctvom položky zosúladenie dlhu a deficitu (ang. stock-flow adjustment - SFA). SFA sa iba málokedy rovná nule, zmena hodnoty dlhu iba vzácné zodpovedá deficitu v danom roku. Hlavnými príčinami sú odlišné metodiky: kým saldo verejnej správy je tzv. čistý koncept (príjmy znížené o výdavky), tak dlh je hrubý koncept neznižený o aktíva; zároveň saldo verejnej správy je založené na aktuálnych údajoch, kým dlh je vyčíslený z hotovostných údajov. Okrem toho môže vysoké SFA indikovať aj štatistické diskrepancie.

Na hodnotu zosúladenia dlhu a deficitu má najväčší vplyv zmena finančných aktív, ktorá je ovplyvnená najmä predpokladaným vývojom voľných zdrojov systému ŠP a hotovostnou bilanciou ostatných subjektov VS. SFA zvyšuje dlh najmä v rokoch 2015 a 2017. Hodnota zosúladenia dlhu a deficitu bola v roku 2013 výraznejšie ovplyvnená čistým nárastom finančných aktív, k čomu prispel pokles hotovosti, podiel v EFSF a vklad v ESM. Rozdiel medzi hotovostným a aktuálnym zaznamenaním v účtovníctve takisto vplyva na zosúladenie dlhu a salda verejnej správy. Výrazný hotovostný vplyv má plánovaná privatizácia vo výške 1,3 % HDP, ktorá zvyšuje hotovosť VS. Na zvýšenie hotovosti má vplyv aj transakcie spojená s predajom núdzových zásob.

TAB 28 - Zosúladenie dlhu a deficitu (% HDP)

	2013	2014	2015	2016	2017
Zosúladenie dlhu a deficitu	0,8	-1,2	0,9	-0,2	0,8
1. Rozdiel medzi hotovostnými a aktuálnymi údajmi	-0,3	0,3	0,3	0,3	0,3
2. Zmena stavu finančných aktív	1,3	-1,3	0,7	-0,5	0,2
Zmena hotovosti VS	0,5	-1,6	2,0	-0,5	0,2
z toho: úvery ropnej agentúry	0,6	-0,6	-	-	-
ESM	0,4	0,2	-	-	-
EFSF	0,6	0,2	-	-	-
Zmena iných aktív	-0,1	0,0	-1,3	0,0	0,0

z toho: privatizácia	-	-	-1,3	-	-
3. Diskont pri emisii dlhopisov	0,1	0,0	0,0	0,1	0,1
4. Diskont pri splácaní dlhopisov	-0,1	-0,2	-0,1	-0,1	-0,1
5. Ostatné	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1	0,3

Zdroj: MF SR

BOX 6 - Hotovostná rezerva štátu

Hotovostná rezerva štátu predstavuje likvidné zdroje, ktoré vie štát bezprostredne použiť na úhradu svojich záväzkov. V minulosti rezerva pokrývala záväzky štátu v priemere na nasledujúce štyri mesiace. V júni 2013 dosiahla v nominálnom vyjadrení historické maximum viac ako šesť miliárd eur, pokrývajúc potreby na deväť mesiacov. V niektorých obdobiach rokov 2013 a 2014 postačovala na financovanie štátu na 10 mesiacov. Takto vytvorený vankúš nás môže v horších časoch zachrániť od problémov s refinancovaním dlhu a viesť k úspore. No po stabilizácii financovania slovenských verejných financií a upokojení situácie na európskych finančných trhoch najmä vďaka programu OMT je možná jeho budúca optimalizácia.

Hotovostná rezerva štátu tvorí významnú súčasť riadenia štátneho dlhu a likvidity, keďže sa ňou vytvára priestor na prekonanie prípadných ťažkostí s financovaním štátu. Má zmysel o nej rozmýšľať ako o poistení – znižuje určité riziká, no jej vytváranie a udržiavanie zvyšuje úrokové náklady. Tvorba rezervy má tiež vplyv na hrubý dlh verejnej správy.³³ Potreby financovania štátu sú nerovnomerné a ťažšie predpovedateľné, čo ovplyvňuje aj proces získavania zdrojov na ich krytie. Vláda využila priaznivé podmienky financovania slovenského štátneho dlhu aj na predĺženie jeho priemernej maturity.

Hotovostnú rezervu tvoria depozitá uložené Agentúrou pre riadenie dlhu a likvidity (ARDAL) na medzibankovom peňažnom trhu v komerčných bankách a na bežných účtoch Štátnej pokladnice (ŠP³⁴) v Národnej banke Slovenska. Na druhej strane rezervu znižujú úvery, ktoré ARDAL získava v mene MF na peňažnom trhu na krátkodobé vykrytie nesúladu likvidity, alebo na úhradu záväzkov v situácii, keď je rezerva nulová.

GRAF 25 - Hotovostná rezerva (počet mesiacov výdavkov štátu pokrytých z rezervy)

Zdroj: MF SR

Hotovostná rezerva štátu mala od roku 2006, kedy ARDaL začal v praxi fungovať, volatilný priebeh. Je to dané aj

³³ Zjednodušene povedané výška rezerv je ovplyvnená hospodárením štátneho rozpočtu a operáciami ARDAL na finančných trhoch (čo má priamy vplyv na hrubý dlh), ako aj hospodárením ostatných subjektov verejnej správy zapojených v systéme Štátnej pokladnice (nemá vplyv na hrubý dlh). Výška rezervy pre účely prognózy dlhu nezohľadňuje priamo depozitá v NBS ani kolaterál vznikajúci zo swapových operácií.

³⁴ Praktické využívanie bežných účtov ŠP sa obnovilo koncom roku 2012, kedy začal ARDAL aktívne ukladať dočasne voľné prostriedky namiesto komerčných bánk na bežných účtoch ŠP. Tá ich následne uloží v Národnej banke Slovenska. Dôvodom je najmä vyššie kreditné riziko komerčných bánk.

charakterom jej použitia a tvorby, keď ju skokovo ovplyvňujú najmä splátky, resp. emisie dlhopisov. Rezerva v relatívnom vyjadrení (ako počet mesiacov, počas ktorých by boli pokryté všetky výdavky štátu z rezervy) v priemere pokrývala v rokoch 2006 až 2012 výdavky štátu na nasledujúce 4 mesiace, minimum 2 mesiace dosiahla na prelome rokov 2010 a 2011 a nikdy neprekročila 8 mesiacov. V roku 2012 začal jej prudký rast v nominálnom vyjadrení, aj v počte mesiacov pokrývajúcich výdavky štátu, a počas roka 2013 už v priemere pokrývala 7 mesiacov výdavkov. V roku 2013 a 2014 vo viacerých mesiacoch pokrývala rezerva až 10 mesiacov budúcich výdavkov štátu.

Súčasná úroveň rezervy môže byť vysoká, najmä v kontexte aktuálnej situácie na finančných trhoch. ECB viac krát slovom intervenovala a vyhlásila, že v prípade potreby spustí program nákupu štátnych dlhopisov na sekundárnom trhu (ang. Outright monetary transactions, OMT). Pripravenosť spustiť v prípade potreby OMT bola pre trhy jasným signálom, výnosy na dlhopisoch výrazne klesli a dopyt zo strany investorov na primárnom trhu prudko vzrástol. Pre ilustráciu, ak by rezerva pokrývala iba 4 mesiace, tak ako bol priemer rokov 2006 – 2012, namiesto 7 mesiacov, znamenalo by to ročnú úsporu na úrokových nákladoch vo výške takmer 60 mil. eur.

IV. ANALÝZY SENZITIVITY A POROVNANIE S PREDCHÁDZAJÚCOU AKTUALIZÁCIOU

Program stability SR je založený na základnom scenári ekonomického vývoja s exogénnymi predpokladmi o vývoji externého prostredia tak, ako bolo popísané v Tabuľke 2. V tejto časti sú prezentované vybrané rizikové scenáre, ktoré sú založené na modelových simuláciách predpokladajúcich spomalenie rastu zahraničného dopytu, pomalší rast zahraničných cien a nižšiu nominálnu spotrebu slovenského verejného sektora.

IV.1. Rizikové scenáre vývoja

Scenár 1. Spomalenie zahraničného dopytu

Scenár 1 simuluje pomalší vážený rast dovozov ekonomík obchodných partnerov SR, ktorý sa odrazí na pomalšom raste exportu SR. V simulácii sa predpokladá dodatočné jednorazového zníženie reálneho váženého zahraničného dopytu o 1 p.b. v roku 2014 oproti pôvodnej prognóze.

Nižší zahraničný dopyt spôsobí prepád objednávok exportne orientovaných podnikov a dôjde k okamžitému spomaleniu rastu vývozu SR. V dôsledku pomalšieho rastu ziskovosti podniky utlmia investičnú aktivitu oproti základnému scenáru. Nižšie využitie výrobných kapacít podnikov zároveň vyústi do prepúšťania zamestnancov. Zhoršenie situácie na trhu práce negatívne ovplyvní spotrebu domácností a celkovo spomalenie agregátneho domáceho dopytu zníži aj inflačné tlaky v ekonomike. Naopak, vplyv na vonkajšiu nerovnováhu je minimálny, keďže spomalenie rastu exportov je takmer celé vykompenzované výpadkom importu spôsobeného pomalším rastom spotreby domácností a investícií. Zníženie ekonomickej aktivity, pomalší rast cien a miezd ako aj vyššia miera nezamestnanosti povedú k prehĺbeniu salda verejnej správy. Pokles nominálneho rastu HDP a prehĺbenie salda v každom roku by zvýšilo hrubý dlh ku koncu sledovaného obdobia oproti základnej prognóze dlhu o 1,2 p.b.

TAB 29 - Scenár 1-Spomalenie rastu zahraničného dopytu o 1 p. b. v roku 2014

Kumulatívna zmena hodnoty jednotlivých premenných oproti základnému scenáru je v p. b.

	Spotreba domácností	Hrubé fixné investície	HDP	Miera nezamestnanosti	CPI	Bilancia bežného účtu (% HDP)	Saldo verejnej správy (% HDP)	Dlh verejnej správy (% HDP)
2014	-0,5	-0,4	-0,6	0,1	-0,1	0,0	-0,2	0,5
2015	-0,5	-0,4	-0,6	0,2	-0,3	0,0	-0,2	0,8
2016	-0,4	-0,4	-0,5	0,2	-0,5	0,0	-0,2	1,0
2017	-0,3	-0,3	-0,4	0,2	-0,6	0,1	-0,2	1,2

Zdroj: MF SR

Scenár 2. Nižší rast zahraničných cien

Druhý scenár je motivovaný výrazným spomalením rastu cien v krajinách eurozóny a na Slovensku v závere roka 2013, ako aj vyhlídkami nízkej inflácie pre rok 2014. V modelovej simulácii predpokladáme zníženie tempa rastu zahraničných cien o 1 p. b. v roku 2014 rovnako na exportnej i importnej konkurenčnej strane.

Zníženie zahraničných exportných cien resp. konkurenčných cien na dovoznej strane sa prejaví okamžitým spomalením rastu dovozného deflátoru, ktorý sa následne pretaví prostredníctvom zníženej dovezenej inflácie do pomalšieho tempa rastu cien investičných i spotrebiteľských statkov. S miernym oneskorením reaguje i deflátor konečnej spotreby vlády. Prostredníctvom kanálu reálneho výmenného kurzu dochádza k zníženiu reálneho vývozu SR. Z dôvodu zhoršenia cenovej konkurencieschopnosti, exportne orientované podniky spomalia investičnú aktivitu a dochádza i k miernemu nárastu nezamestnanosti. Útlm domáceho dopytu zo strany podnikov i domácností tak sekundárne taktiež prispieva k spomaleniu rastu domácej cenovej hladiny. Vďaka dopytovým efektom na strane dovozu sa zhoršuje bilancia bežného účtu. Podobne ako v predchádzajúcom scenári,

zhoršenie nominálnych daňových základní má za následok zhoršenie salda verejnej správy o 0,1 p.b v každom roku. Dlh by stúpol miernejšie ako v prvom scenári, pričom by sa zvýšil o 0,7 p.b. ku koncu roka 2017.

TAB 30 - Scenár 2– Pokles rastu zahraničných cien o 1 p.b. v roku 2014

Kumulatívna zmena hodnoty jednotlivých premenných oproti základnému scenáru je v p. b.

	Spotreba domácností	Hrubé fixné investície	HDP	Miera nezamestnanosti	CPI	Bilancia bežného účtu (% HDP)	Saldo verejnej správy (% HDP)	Dlh verejnej správy (% HDP)
2013	-0,3	-0,3	-0,3	0,1	-0,2	-0,2	-0,1	0,4
2014	-0,2	-0,2	-0,3	0,1	-0,3	-0,2	-0,1	0,5
2015	-0,2	-0,1	-0,2	0,1	-0,4	-0,2	-0,1	0,6
2016	-0,2	-0,1	-0,2	0,1	-0,4	-0,2	-0,1	0,7

Zdroj: MF SR

Scenár 3. Nižšia spotreba vlády

Pokračujúce konsolidačné úsilie potrebné na naplnenie fiškálnych cieľov je motiváciou pre tretí scenár. Vplyv skutočného konsolidačného balíčka na rast HDP realizovaného v roku 2013, ako aj prehľad fiškálnych multiplikátorov odhadnutých pre Slovensko, je uvedený v samostatnej kapitole II. V nasledujúcej simulácii modelujeme jednoduchší šok zníženia tempa rastu vládnej spotreby o 1 p. b. v roku 2013 v zmysle dopytu vlády po hotových výrobkoch. Dodatočným predpokladom scenára je, že mzdové výdavky vo verejnom sektore zostanú nezmenené oproti základnému scenáru ekonomického vývoja. V prípade zvýšenia rizík nenaplnenia fiškálneho cieľa je práve zníženie medzispotreby verejnej správy možné efektívne a rýchlo implementovať.

Vplyvom nižšej spotreby vlády dôjde k miernemu spomaleniu rastu HDP s významným sekundárnym vplyvom iba v prípade fixných investícií. Tento pokles sa odrazí na vývoji zamestnanosti, avšak negatívny vplyv na trh práce je zanedbateľný vďaka exportnej orientácii slovenskej ekonomiky. Zníženie dopytových tlakov v ekonomike v dôsledku pomalšieho domáceho dopytu je taktiež minimálne a rovnako aj celkový pozitívny vplyv na bilanciu bežného účtu dôsledkom iba mierne nižšieho zníženia tempa rastu dovozov. Vplyv konsolidácie prostredníctvom zníženia konečnej spotreby verejnej správy má zanedbateľný dopad na saldo verejnej správy vzhľadom na sekundárne negatívne efekty na ekonomickú aktivitu i cenovú hladinu ktoré spôsobia mierne zhoršenie príjmov verejnej správy. Dlh sa zvýši len minimálne v prvom roku, v nasledujúcich rokoch bude vplyv zanedbateľný až pozitívny.

TAB 31 - Scenár 3 – Pokles nominálnej spotreby vlády o 1 p.b. v roku 2014

Kumulatívna zmena hodnoty jednotlivých premenných oproti základnému scenáru je v p. b.

	Spotreba domácností	Hrubé fixné investície	HDP	Miera nezamestnanosti	CPI	Bilancia bežného účtu (% HDP)	Saldo verejnej správy (% HDP)	Dlh verejnej správy (% HDP)
2013	0,0	-0,2	-0,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1
2014	0,0	-0,1	-0,1	0,0	-0,1	0,0	0,0	0,0
2015	0,0	-0,1	-0,1	0,0	-0,1	0,0	0,0	0,0
2016	0,0	-0,1	-0,1	0,0	-0,1	0,0	0,0	-0,1

Zdroj: MF SR

IV.2. Porovnanie s predchádzajúcou aktualizáciou

Program stability SR na roky 2014 až 2017 obsahuje aktualizované makroekonomické a rozpočtové ciele. V porovnaní s minuloročnou aktualizáciou z apríla 2013 došlo k zlepšeniu prognózy dlhu verejnej správy a miernej úprave cieľových hodnôt salda verejnej správy v roku 2015 a 2016.

TAB 32 - Porovnanie predchádzajúcej a aktualizovanej prognózy

	ESA kód	2013	2014	2015	2016	2017
Reálny rast HDP (%)						
Predchádzajúca aktualizácia*		1,2	2,9	3,3	3,6	-
Skutočnosť a súčasná aktualizácia		0,9	2,3	3,0	3,2	3,4
Rozdiel		-0,3	-0,6	-0,3	-0,4	-
Saldo verejnej správy (% HDP)						
	EDP B.9					
Predchádzajúca aktualizácia*		-2,9	-2,6	-2,0	-1,3	-
Skutočnosť a súčasná aktualizácia		-2,8	-2,6	-2,5	-1,6	-0,5
Rozdiel		0,1	0,0	-0,5	-0,3	-
Hrubý dlh verejnej správy (% HDP)						
Predchádzajúca aktualizácia*		54,8	56,3	56,7	55,9	-
Skutočnosť a súčasná aktualizácia		55,4	55,2	56,2	54,9	53,4
Rozdiel		0,6	-1,1	-0,5	-1,0	-

Pozn.: * Program stability SR na roky 2013 - 2016

Zdroj: MF SR

V. UDRŽATEĽNOSŤ VEREJNÝCH FINANCIÍ

Dlhodobá udržateľnosť verejných financií má ekonomický aj etický, medzigeneračný rozmer. Zdravé verejné financie sú nevyhnutným predpokladom udržateľného ekonomického rastu a mali by prispievať aj k medzigeneračnej spravodlivosti. Deficity v minulosti a z toho vyplývajúce úrovne dlhu, ak neboli využité na produktívne investície, automaticky znamenajú vystavenie účtu budúcim generáciám, ktoré nemuseli mať osôh z benefitov predchádzajúcich politík. Súčasné generácie by preto nemali neprenášať priveľké finančné bremená na budúce generácie.

V.1. Stratégia politiky

Z hľadiska zabezpečenia dlhodobej udržateľnosti verejných financií je potrebné, aby systém dôchodkového a zdravotného zabezpečenia dokázal pružne reagovať na meniace sa potreby obyvateľstva a na **výzvy spojené so starnutím obyvateľstva**. Podľa správy EK³⁵ budú všetky členské krajiny EÚ v období najbližších 30 až 50 rokov čeliť podstatným demografickým zmenám s následným negatívnym vplyvom na systémy dôchodkového a zdravotného zabezpečenia. Slovensko patrí medzi krajiny, v ktorých budú demografické zmeny jedny z najväčších³⁶.

Potrebu pružného nastavenia dôchodkových systémov zvýraznila aj hospodárska kríza, ktorá zásadným spôsobom zhoršila fiškálne pozície krajín EÚ a v krajinách periférie eurozóny prerástla do dlhovej krízy. Hospodárske politiky členských krajín sa po roku 2009 viac zamerali na ozdravenie verejných financií. Fiškálna konsolidácia, vyžadovaná v Pakte stability a rastu a v súvislosti s prijatím Fiškálneho kompaktu (viac v Kapitole 7) má za cieľ stabilizovať a následne znížiť dlh verejnej správy. Napriek úspešnej konsolidácii však zlepšenie hospodárenia verejných financií nemusí byť pre zabezpečenie dlhodobej udržateľnosti postačujúce. Preto je potrebné primerane nastaviť fungovanie dôchodkového systému a zdravotníctva s ohľadom na skutočnosť, že predstavujú najvýznamnejšie zložky výdavkov verejnej správy citlivých na starnutie obyvateľstva.

Vláda SR prijala viacero významných zmien v dôchodkovom systéme, ktoré komplexne zlepšujú jeho dlhodobú udržateľnosť.

- V roku 2012 sa uskutočnila **rozsiahla dôchodková reforma**. Medzi hlavné zmeny s pozitívnym vplyvom na verejné financie patrí automatické predlžovanie dôchodkového veku v závislosti od strednej dĺžky života, zmena indexácie dôchodkových dávok, posilnenie solidarity pri výpočte novopriznaných dôchodkových dávok ako aj zmena maximálneho vymeriavacieho základu pre platbu poisťného. Zmeny v druhom pilieri na jednej strane zvyšujú príjmy dôchodkového systému, na strane druhej zvyšujú jeho budúce výdavky. V sledovanom horizonte do roku 2060 je ich kumulatívny vplyv na saldo verejnej správy pozitívny³⁷.
- V roku 2013 boli prijaté **zmeny v sociálnom zabezpečení policajtov a vojakov** s cieľom stabilizovať výdavky na výsluhové zabezpečenie týchto zložiek³⁸. Medzi hlavné opatrenia patrí zvýšenie počtu odslúžených rokov potrebných na priznanie výsluhového dôchodku a zmeny v indexácii výsluhových dôchodkov tak, aby zohľadňovali zvyšovanie starobných dôchodkov v priebežnom pilieri penzijného systému a počet odslúžených rokov.

³⁵ European Commission (DG ECFIN) and the Economic Policy Committee (AWG) (2012) 'The 2012 Ageing report: Economic and budgetary projections for the EU27 Member States (2010-2060)', European Economy, No 2, 2012.

³⁶ Podľa posledných demografických projekcií Eurostatu (EUROPOP) bude Slovensko krajinou s druhou najväčšou zmenou vekovej štruktúry obyvateľstva v rámci EÚ po Poľsku. Index závislosti v starom veku (podiel počtu obyvateľov v poproduktívnom veku 65+ a počtu obyvateľov v produktívnom veku 20-64) sa zhorší zo 17,0% v roku 2010 na 61,9% v roku 2060.

³⁷ Pre objektívne posúdenie tohto opatrenia je horizont do roku 2060 príliš krátky vzhľadom k tomu, že jeho negatívne vplyvy sa prejavujú s dlhším oneskorením. Podrobnejšie informácie o dôchodkovej reforme v 2012 sú obsiahnuté v "Programu stability Slovenskej republiky na roky 2013 až 2016" (http://www.finance.gov.sk/Components/CategoryDocuments/s_LoadDocument.aspx?categoryId=120&documentId=9803) a komentári IFP "Starnutie zvýši výdavky, dôchodková reforma pomohla", (http://www.finance.gov.sk/Components/CategoryDocuments/s_LoadDocument.aspx?categoryId=8886&documentId=9796, apríl 2013).

³⁸ Výpočty uvádzané v tejto kapitole zatiaľ nezohľadňujú vplyv zmien vo výsluhovom zabezpečení policajtov a vojakov. Kvantifikácia týchto opatrení bude predmetom najbližšej projekcie Ageing Report 2015, ktorú pripravuje IFP v rámci Ageing Working Group pri EK.

Negatívne vplyvy vyplývajúce zo starnutia populácie musia byť popri parametrických či systémových reformách tlmené aj štrukturálnymi reformami podporujúcimi rast a zamestnanosť. Vyššia zamestnanosť, produktivita a vyšší ekonomický rast sú nielen zdrojom rastu životnej úrovne obyvateľov, ale môžu výrazne napomôcť aj udržateľnosti dôchodkového systému a celkovej konsolidácii verejných financií. Primerané, efektívne daňové zaťaženie, inteligentná regulácia trhu práce a flexibilné trhy tovarov a služieb sú predpokladom vyššej zamestnanosti a produktivity.

V.2. Dlhodobé rozpočtové výhľady v kontexte starnutia obyvateľstva

Dlhodobá projekcia príjmov a výdavkov citlivých na starnutie obyvateľstva

V rámci Pracovnej skupiny pre starnutie obyvateľstva (AWG – Ageing Working Group), ktorej úlohou je v spolupráci s EK pripraviť a pravidelne aktualizovať dlhodobé projekcie výdavkov citlivých na demografický vývoj a ich vplyv na vývoj verejných financií, boli identifikované výdavky verejnej správy, ktoré môžu byť pozitívne alebo negatívne ovplyvnené demografickými zmenami. Ide o výdavky na dôchodkové dávky³⁹, zdravotnú starostlivosť⁴⁰, dlhodobú starostlivosť, školstvo a dávky v nezamestnanosti. Okrem výdavkovej strany boli na strane príjmov zohľadnené zmeny v príjmoch z majetku (aktív)⁴¹ a za niektoré krajiny vrátane Slovenska zmeny vplyvom reforiem v dôchodkových systémoch. V prípade Slovenska ide o výpadok príjmov verejnej správy vplyvom kapitalizačného piliera dôchodkového systému.

Do roku 2060 budú mať na saldo verejnej správy negatívny vplyv výdavky na dôchodkové dávky, zdravotnú a dlhodobú starostlivosť, ako aj pokles príjmov z majetku. Naopak, pozitívny je vplyv druhého piliera a výdavkov na školstvo a dávky v nezamestnanosti.

TAB 33 - Zmena príjmov a výdavkov verejnej správy vplyvom demografických zmien (% HDP)							
	2010	2020	2030	2040	2050	2060	Zmena 2010-2060
A. Výpadok príjmov do II. piliera	-1,1	-0,6	-0,6	-0,4	-0,2	-0,2	0,9
B. Výdavky citlivé na starnutie populácie	17,8	18,0	18,7	19,8	21,6	23,3	5,5
- dôchodkové dávky	8,0	8,0	8,1	8,5	9,5	10,6	2,7
- zdravotná starostlivosť	6,2	6,8	7,5	8,2	8,9	9,2	3,0
- dlhodobá starostlivosť	0,3	0,3	0,4	0,5	0,5	0,7	0,4
- školstvo	3,1	2,8	2,7	2,5	2,6	2,7	-0,5
- dávky v nezamestnanosti	0,2	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	-0,1
C. Príjmy z majetku	1,4	1,0	0,9	0,9	0,8	0,8	-0,6
Vplyv na saldo verejnej správy							-5,2

Zdroj: MF SR, EK

Bez zmeny politik negatívny demografický vývoj spolu s poklesom príjmov verejnej správy zhoršia do roku 2060 primárne saldo verejnej správy o 5,2 % HDP.

Hodnotenie dlhodobej udržateľnosti pomocou ukazovateľov udržateľnosti

³⁹ Dôchodkové dávky obsahujú okrem starobných, predčasných starobných a pozostalostných dôchodkov aj vplyv dávok v hmotnej núdzi. Dôvodom je fakt, že súčasný systém priamo negarantuje výšku minimálneho dôchodku a výsledky vplyvu starnutia by tak mohli byť podhodnotené o tých dôchodcov, ktorí budú poberať doplatok ku svojmu dôchodku vo forme sociálnej dávky. Výdavky na dôchodkové dávky nezahŕňajú výdavky na výsluhové dôchodky silových rezortov, ktoré tvoria približne 0,3 % HDP. Rovnako výdavky na vianočné dôchodky neboli v nadväznosti na schválenú metodiku AWG zahrnuté.

⁴⁰ Výdavky na zdravotnú starostlivosť, dlhodobú starostlivosť, školstvo a dávky v nezamestnanosti sú z dôvodu medzinárodnej porovnateľnosti definované AWG a sú presne vymedzené v publikácii „2012 Ageing report“

⁴¹ Pokles príjmov z majetku v pomere k HDP v projekciách AWG nie je zapríčinený demografickými faktormi. Dôvodom je predpoklad, že dynamika vývoja dlhu (ako % HDP) je okrem vplyvu vzájomného vzťahu vývoja priemernej úrokovej miery a ekonomického rastu determinovaná výhradne primárnym saldom verejnej správy. Vzhľadom k tomuto predpokladu sa implicitne predpokladá fixná nominálna suma aktív verejnej správy v čase a z nej vyplývajúce klesajúce príjmy v pomere k HDP.

Zmyslom hodnotenia dlhodobej udržateľnosti je, v nadväznosti na budúci rast výdavkov verejných financií (resp. pokles príjmov) spojených so starnutím obyvateľstva prezentovaných v predošlej časti, posúdiť aktuálnu situáciu vo verejných financiách. Nakoľko aktuálne nastavenie politik (fiškálna disciplína, dôchodkový systém, zdravotnícky systém) je pri dnešnej výške dlhu vlády dlhodobo udržateľné (aby dlh nekontrolovane nenarastal a držal sa na stabilnej úrovni). EK pre tieto účely používa tzv. ukazovatele udržateľnosti⁴² S1 a S2.

BOX 7 - Indikátory udržateľnosti v metodike EK

Ukazovateľ S1 (strednodobý horizont) - predstavuje hodnotu, o ktorú sa musí trvale zmeniť primárne štrukturálne saldo, aby hrubý dlh v roku 2030 dosiahol úroveň 60 % HDP. Indikátor pôvodne zachytával zmenu primárneho salda do roku 2060. Zmena oproti minulosti nastala aj v tom, že konsolidácia potrebná pre dosiahnutie cieľového dlhu je rozložená do viacerých rokov (v správe EK na roky 2015-2020). Na základe hodnoty indikátora sú krajiny zaradené do rizikových skupín – ak je S1 ukazovateľ menší ako 0, sú označované ako nízko rizikové. Hodnota indikátora medzi 0 a 3 radí príslušné krajiny medzi stredne rizikové a hodnota väčšia ako 3 radí príslušné krajiny medzi vysoko rizikové.

Ukazovateľ S2 (dlhodobý horizont) - predstavuje hodnotu, o ktorú sa musí trvale zmeniť primárne štrukturálne saldo, aby sa súčasná hodnota budúcich primárnych sald rovnala súčasnej úrovni hrubého dlhu. Krajiny, ktorých je indikátor S2 menší ako 2 sú označované ako nízko rizikové. Ak je hodnota indikátora medzi 2 a 6, krajina je stredne riziková. Ak je hodnota vyššia ako 6, krajina je označená ako vysoko riziková.

Okrem tradičných ukazovateľov udržateľnosti EK používa aj **ukazovateľ S0**. Jeho úlohou je včas upozorniť na fiškálne riziká, ktoré by na základe súčasných fiškálnych a makroekonomických trendov mohli nastať v krátkodobom horizonte.

MF SR používa pri hodnotení udržateľnosti ukazovatele S1 a S2 podľa metodiky EK, na rozdiel od EK však do výpočtu zahŕňa aj vplyv II. piliera na príjmy, nielen na výdavky. Podľa názoru MF SR je takýto prístup ekonomicky správnejší, keďže v prípade kapitalizačných systémov majú jeho zmeny vplyv nielen na výdavky, ale aj na príjmy dôchodkového systému.

V nasledujúcej časti sú ukazovatele udržateľnosti vypočítané podľa prístupu MF SR pre štyri scenáre:

- **Scenár 2015** vychádza z prognózy dlhu a primárneho štrukturálneho salda na rok 2015, pričom už zohľadňuje pozitívne dopady dôchodkovej reformy uskutočnenej v roku 2012.
- **Scenár MTO** vychádza z predpokladu dosiahnutia strednodobého rozpočtového cieľa v roku 2017 v súlade s odporúčaniami Rady pre SR z júna 2013 a tomu zodpovedajúcej výšky dlhu a primárneho štrukturálneho salda.
- **Scenár MTO s dlhovou brzdou** vychádza z predpokladu dosiahnutia strednodobého rozpočtového cieľa v roku 2017, pričom zároveň zohľadňuje národné fiškálne pravidlá o dlhovej brzde. Podľa platných legislatívnych ustanovení musí vláda v prípade dosiahnutia úrovne dlhu vo výške 57 % HDP predložiť do parlamentu vyrovnaný rozpočet. Spomenutá hranica sa od roku 2018 bude každoročne znižovať o 1 p.b.. V tomto scenári je preto indikátor S1 vypočítaný za predpokladu, že výška dlhu dosiahne úroveň v roku 2027 47 % HDP.
- **Pesimistický scenár** predpokladá, že v roku 2017 primárne štrukturálne saldo dosiahne 0,30 % HDP a dlh 54,7 % HDP (inými slovami, vláda by nesplnila svoj strednodobý cieľ). Aj tento scenár zohľadňuje vo svojich predpokladoch národné fiškálne pravidlá o dlhovej brzde.

TAB 34 - Predpoklady pre výpočet indikátorov

	východiskový rok (t ₀)	ŠPS v t ₀	DLH v t ₀	postupná konsolidácia	DLH v t ₂
Správa Komisie	2014	0,8	55,9	2015-2020	60
Scenár 2015	2015	-0,9	58,4	2016-2020	60
Scenár MTO	2017	1,0	53,4	2018-2020	60

⁴² European Commission - DG ECFIN (2012) 'Fiscal Sustainability Report 2012, European Economy, No 8, 2012.

Scenár MTO s dlhovou brzdou	2017	1,0	53,4	2018-2020	47
Pesimistický scenár	2017	0,3	54,7	2018-2020	47

ŠPS - štruktúralne primárne saldo

Medzera udržateľnosti v **dlhodobom horizonte** na základe vypočítaných hodnôt indikátora S2 predstavuje 3,2 až 5,1 % HDP. Potreba dodatočného zlepšenia primárneho štruktúralneho salda je ovplyvnená najmä stúpajúcimi výdavkami na zdravotnú a dlhodobú starostlivosť (2,2-2,3 p. b.) a výdavkami na dôchodky, ktoré budú narastať hlavne po roku 2030 (1,4-1,6 p. b.).

V **strednodobom horizonte** poukazuje ukazovateľ S1 na prítomnosť nízkeho až stredného rizika. Záporné hodnoty tohto ukazovateľa v scenári MTO a v scenári MTO s dlhovou brzdou vyjadrujú, že pokiaľ vláda naplní svoje ciele do roku 2017, nie sú zo strednodobého pohľadu potrebné dodatočné konsolidačné opatrenia, dokonca existuje rezerva. Splnenie strednodobého cieľa zároveň poskytuje dostatočný priestor na to, aby úroveň dlhu rešpektovali národné fiškálne pravidlá. Na druhej strane, menej priaznivá rozpočtová pozícia a vyššia úroveň dlhu v roku t_0 , ako modelujeme v pesimistickom scenári, by si vyžiadala dodatočnú konsolidáciu vo výške 0,5 % HDP. Úroveň dlhu, pri ktorej by vláda bola povinná zostaviť vyrovnaný rozpočet, by sa dosiahla v roku 2024.

TAB 35 - Ukazovatele udržateľnosti S1 a S2 (% HDP)

	S1	PRP	NOK	PD	DV	2P	S2	PRP	VP	ZDS	VDN	2P
Správa Komisie	2,2	0,8	0,3	-0,2	1,3	-	6,9	1,8	3,5	1,7	-0,1	-
Scenár 2015	1,0	0,5	0,1	-0,1	0,3	0,1	5,1	1,9	1,4	2,3	-0,3	-0,2
Scenár MTO	-1,4	-1,3	-0,1	-0,5	0,4	0,1	3,2	-0,1	1,6	2,2	-0,3	-0,2
Scenár MTO s dlhovou brzdou	-0,4	-1,4	0,0	0,7	0,3	0,1	-	-	-	-	-	-
Pesimistický scenár	0,5	-0,7	0,1	0,8	0,3	0,1	-	-	-	-	-	-

Zdroj: MF SR, Fiscal sustainability report 2012

Príspevky komponentov (v p.b.):

RP - počiatočná rozpočtová pozícia
NOK - náklady odkladu konsolidácie
PD - požiadavka na dlh v koncovom roku
DV - dlhodobé výdavky (náklady starnutia)

2P - výpadok príjmov kvôli druhému pilieru
VP - výdavky na penzie
ZDS - zdravotná a dlhodobá starostlivosť
VDN - výdavky na vzdelanie a dávky v nezamestnanosti

VI. KVALITA VEREJNÝCH FINANCIÍ

Pre dosiahnutie ekonomického oživenia EK v Ročnom prieskume rastu na rok 2013 odporúča, aby sa krajiny EÚ tak na lokálnej aj celoeurópskej úrovni zamerali a sústredili na tieto hlavné priority:

- pokračovanie vo fiškálnej konsolidácii neobmedzujúcej ekonomický rast,
- obnovenie normálneho úverovania ekonomiky,
- podporu rastu a konkurencieschopnosti prostredníctvom realizácie štrukturálnych reforiem,
- riešenie nezamestnanosti a sociálnych dôsledkov krízy,
- a modernizáciu verejnej správy.

Dôraz sa pritom kladie na fiškálnu konsolidáciu ako nevyhnutný predpoklad pre obnovu makroekonomickej a finančnej stability a dôvery na finančných trhoch. EK tiež odporúča zvyšovať efektívnosť verejných financií. V prípade znižovania výdavkov odporúča postupovať selektívne. Škrty by sa nemali týkať vzdelania, vedy, výskumu a inovácií, energetiky a aktívnych politík trhu práce. V záujme podpory rastu a zamestnanosti by sa nemalo zvyšovať zdanenie nízkopříjmovej práce. Komisia odporúča zamerať dodatočné daňové zaťaženie na spotrebu, majetok a environmentálne dane.

VI.1. Vývoj na strane príjmov

Na strane príjmov ostáva prioritou boj proti daňovým únikom. V roku 2012 bol schválený **akčný plán boja proti daňovým únikom**, v rámci ktorého bolo prijatých 50 opatrení zameraných najmä na znižovanie únikov na DPH. **V prvej etape** akčného plánu sa umožnilo rušenie registrácie nekomunikujúcich a nekontaktných osôb v registri platiteľov a bol zavedený inštitút spoločného a nerozdielneho ručenia za daň. Novelou zákona sa zaviedla povinnosť skladať finančnú zábezpeku rizikovými osobami pri registrácii DPH, povinné mesačné zdaňovacie obdobie pre nových platiteľov DPH na dvanásť mesiacov a znížila sa hranica obratu na povinné mesačné zdaňovacie obdobie. Boli definované nové trestné činy daňového podvodu a marenia výkonu správy daní. V júli 2012 bol spustený pilotný projekt „Daňová kobra“, v rámci ktorého finančná správa v spolupráci s políciou a prokuratúrou riešila prípady závažných daňových podvodov.

V druhej etape bol zavedený režim sprísneného daňového dohľadu nad rizikovými subjektmi, povinnosť správcu vkladu vložiť peňažné vklady spoločníkov s.r.o. na bankový účet. Spustil sa program na boj proti korupcii v rámci Finančnej správy SR a so zámerom zabrániť fiktívnemu vystavovaniu príjmových a výdavkových pokladničných dokladov sa zaviedla povinnosť bezhotovostnej platby s limitom nad 5 tisíc eur.

Doplnkovým nástrojom na propagáciu témy poctivého platenia daní a boja proti daňovým únikom na DPH je **zavedenie lotérie pokladničných blokov**. Od septembra 2013 majú spotrebiteľia možnosť registrovať bločky z nákupu tovarov a služieb do lotérie, ktorá sa žrebuje pravidelne dvakrát za mesiac. Cieľom opatrenia je motivovať zákazníkov, aby pri nákupe tovarov a služieb požadovali pokladničný doklad. Od spustenia v septembri 2013 do trinásteho žrebovania v marci 2014 bolo v rámci bločkovej lotérie zaregistrovaných takmer 59 mil. bločkov od 450 tis. hráčov. Potenciálny pozitívny vplyv lotérie na ročný výnos DPH na základe údajov z roku 2013 je 7 až 8 mil. eur, najmä v menších podnikoch v sektore maloobchodu a reštauračných služieb. Lotéria priniesla aj množstvo podnetov od občanov využiteľných pri kontrole elektronických registračných pokladní. Efektívnosť kontrol sa výrazne zvýšila, štatistika úspešnosti podnetov od občanov však zatiaľ nie je k dispozícii.

Od januára 2014 majú platitelia dane z pridanej hodnoty povinnosť elektronicky zasielať mesačný výkaz o tuzemských dodávkach tovarov a služieb. Zavedenie **kontrolného výkazu** o konkrétnych obchodných transakciách platiteľa dane má pomôcť účinnému potláčaniu daňových podvodných aktivít. Vybrané údaje z kontrolného výkazu bude možné konfrontovať s údajmi, ktoré platiteľ dane uviedol v daňovom priznaní. Analytický softvér FS SR umožní v reálnom čase vyhodnotiť údaje uvádzané vo výkazoch a spárovanie DPH na vstupe a výstupe na základe identifikačných čísel DPH, ale najmä opodstatnenosť DPH na vstupe. Vytvorí sa tým

efektívna možnosť krížovej kontroly týchto údajov s údajmi jednotlivých obchodných partnerov a identifikácie podvodov na DPH aj v komplikovaných reťazcoch firiem, čo pomôže posilneniu príjmov verejných financií.

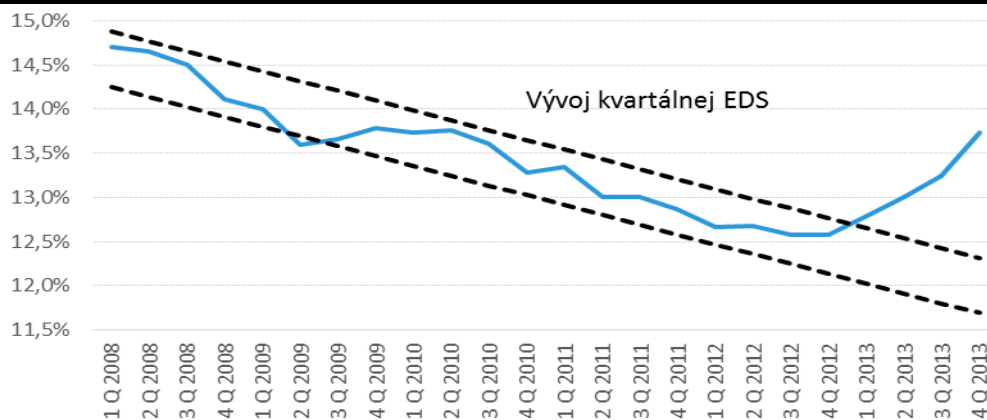
Od januára 2014 sa rozšíril tuzemský prenos daňovej povinnosti na príjemcu plnenia (tzv. **reverse charge**) na rizikové komodity, a tým obmedzenie karuselových obchodov s nimi. Okrem toho sa zriadia špecializované senáty na krajských súdoch so zameraním na daňovú oblasť.

Ďalšími prijatými opatreniami sú povinnosti správcu vkladu vložiť peňažné vklady spoločníkov pri zakladaní spoločnosti s ručením obmedzeným na účet v banke a úprava výmazov spoločností „ex offa“. Pripravila sa analýza inštitútu finančného vyšetrovania, ako nástroja pre zefektívnenie zisťovania majetkových pomerov páchatel'ov najmä vo vzťahu k daňovým trestným činom.

Novým opatrením je aj zavedenie daňovej licencie, ktorá bude diferencovaná podľa typu firiem. Opatrenie je zamerané na zabránenie dlhodobého vyhýbania sa plateniu dane z príjmu právnických osôb.

Opatrenia na zlepšenie výberu daní sa prejavujú vo výsledkoch. Po niekoľkých rokoch poklesu sa podarilo zvrátiť negatívny trend efektívnosti výberu DPH meranej prostredníctvom efektívnej daňovej sadzby. Tá zaznamenala od štvrtého štvrťroku 2012 rast už v štyroch po sebe nasledujúcich štvrťrokoch a v súčasnosti je približne na úrovni roku 2010. Podľa aktuálneho odhadu samotné zlepšenie úspešnosti výberu medzi rokmi 2012 a 2013 zvýšilo výber DPH o 289 mil. eur (0,4% HDP).

GRAF 26 - Úspešnosť výberu DPH (EDS) sa zlepšovala aj v druhej polovici 2013

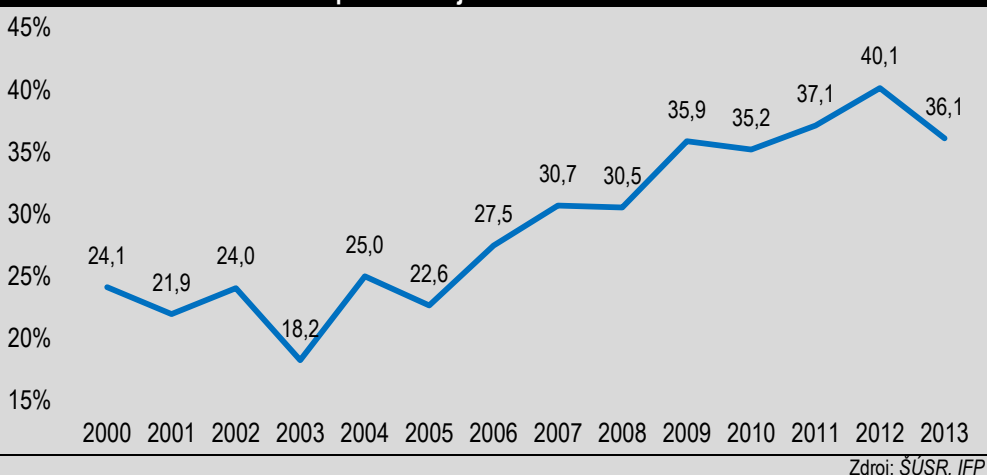

Zdroj: IFP

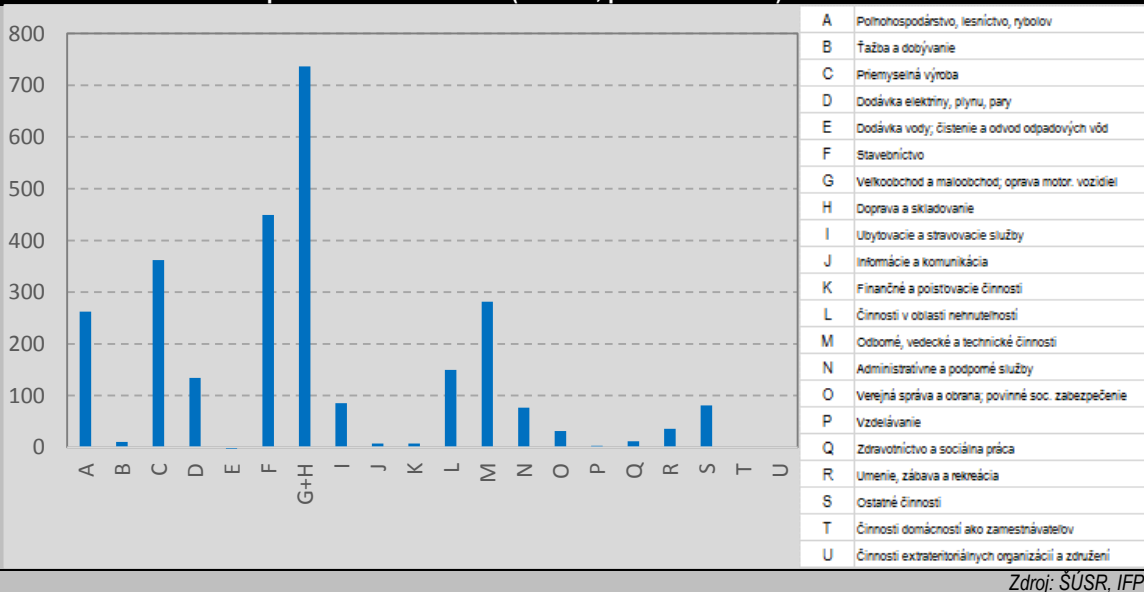
Konsolidačné opatrenia na nasledujúce roky na príjmovej strane (zavedenie povinnosti registračných pokladníc, zrážková daň z kovošrotu a na plnenia od farmaceutických firiem) odrážajú do veľkej miery odrážajú prioritu ďalšieho zlepšenia výberu daní a odvodov.

BOX 8 - Medzera DPH

Slovensko patrí medzi krajiny EÚ s najväčšou medzerou na DPH. Podľa štúdie CASE⁴³ v roku 2011 bola v SR štvrtá najvyššia medzera na DPH ako % potenciálnej spomedzi krajín EÚ. Odhady IFP a CASE sa zhodujú, že medzera na DPH v SR rástla od vstupu do EÚ z úrovne 20-25% z potenciálneho výberu na úroveň približne 40% v roku 2012. Úspešnosť výberu DPH dosiahla najnižšiu úroveň v polovici roka 2012. Korešpondujú so zavádzaním opatrení akčného plánu boja proti daňovým únikom sa od vtedy kontinuálne už piaty kvartál po sebe úspešnosť výberu zlepšuje. V roku 2013 medzera na DPH klesla približne na úroveň 36%. To predstavuje podobnú úroveň ako v roku 2009 a zároveň uzavretie približne 10% medzery DPH z roku 2012.

GRAF 27 - Medzera DPH ako % potenciálnej DPH

Veľká časť medzery DPH je sústredená v niekoľkých sektoroch ekonomiky. Rizikové z pohľadu únikov na DPH z pohľadu objemu únikov sú najmä veľko- a maloobchod, stavebníctvo, priemyselná výroba, profesionálne, vedecké a technické činnosti a poľnohospodárstvo. Odhadnuté výsledky vychádzajú z metodiky používanej v rámci programu Revenue Administration Gap (RA-GAP) Medzinárodného menového fondu. Táto metodika pracuje s agregovanými makroekonomickými údajmi z tabuliek dodávok a použitia z národných účtov, takže umožňuje odhadnúť medzeru na DPH na úrovni jednotlivých sektorov. Nevýhodou je, že tabuľky dodávok a použitia sú pripravované s dosť veľkým časovým oneskorením. Dnes sú najaktuálnejšie k dispozícii za rok 2010.

GRAF 28 - Medzera DPH podľa sektorov NACE2 (mil. eur, priemer 2008-10)

⁴³ "Study to quantify and analyse the VAT Gap in the EU-27 Member States";
http://ec.europa.eu/taxation_customs/resources/documents/common/publications/studies/vat-gap.pdf

Sektorový odhad medzery na DPH umožní efektívnejšie zamerať kontrolnú činnosť finančnej správy, pripravovať lepšie ciele opatrenia na boj proti daňovým únikom a odhadovať ich potenciálne vplyvy na výber daní. Príkladom je pripravované zavedenie registračných pokladníc a povinnosti prikladania faktúr k úradným dokumentom používaným na oficiálne účely pre hotely a profesionálne, vedecké a technické činnosti.

Dane z nehnuteľností na Slovensku v porovnaní s ostatnými krajinami OECD alebo EÚ predstavujú menej významnú časť daňových príjmov územných samospráv. Súčasná nastavenie systému (sadzba dane v eurách podľa rozlohy obytnej plochy) je však menej efektívne a spravodlivé, pretože základ dane neodrkadluje skutočnú hodnotu nehnuteľnosti (definovanú veľkosťou sídla, polohou nehnuteľnosti, vekom, príslušenstvom prislúchajúcim k nehnuteľnosti a ďalšími charakteristikami), ale iba výmeru. Z toho následne vychádza rôzne efektívne daňové zaťaženie jednotlivých nehnuteľností (podiel zaplatenej dane voči cene nehnuteľnosti) a regresivita systému. Z pohľadu daňovej spravodlivosti a efektívnosti je optimálnym riešením nastaviť systém tak, aby bol základ dane naviazaný na odhadovanú trhovú hodnotu nehnuteľnosti. Takto nastavený systém by zabezpečil, aby sa daňová základňa menila spolu s trhovou cenou nehnuteľnosti a efektívne zdanenie pri nezmenenej sadzbe by bolo konštantné.

MF SR pripravilo nový návrh zdaňovania nehnuteľností na základe odhadovanej trhovej hodnoty. Na základe získaných dát o cenách inzerovaných rezidenčných nehnuteľností bol navrhnutý model, ktorý po zohľadnení vstupných charakteristík umožňuje odhadnúť trhovú hodnotu nehnuteľnosti. Prvé kroky pri implementácii nového systému budú realizované po roku 2015.

VI.2. Vývoj na strane výdavkov

Prebiehajúca konsolidácia verejných financií sa odráža aj na klesajúcich výdavkoch verejnej správy. Okrem reformy ESO, ktorá prináša významnú úsporu na prevádzke štátu, prispievajú k znižovaniu výdavkov výraznou mierou aj samosprávy a ostatné subjekty verejnej správy. Prioritou vlády zostáva ochrániť výdavky na školstvo, vedu a výskum a dopravnú infraštruktúru, ktoré podporujú dlhodobý ekonomický potenciál krajiny. V roku 2014 rastú medziročne o 21%. V ďalších rokoch k nim pribudnú aj prostriedky z tretieho programového obdobia európskych fondov.

V roku 2014 dosiahnu výdavky verejnej správy 28,3 mld. eur, čo predstavuje nominálny nárast o 0,4 miliardy eur oproti roku 2013. Podľa návrhu východísk rozpočtu verejnej správy (RVS) na roky 2015-2017 sa podiel výdavkov verejnej správy na HDP v rozpočtovanom období zníži z 38,7% v roku 2013 na 34,0% v roku 2017. V pomere k HDP sa najvýraznejšie znižujú osobné výdavky a vďaka lepšej prognóze zamestnanosti aj sociálne transfery. Mierny pokles zaznamená medzispotreba, úrokové náklady a kapitálové transfery. Subvencie a investície (tvorba hrubého fixného kapitálu, THFK) budú porovnateľné s predchádzajúcim obdobím. Vláda tak zároveň napĺňa záväzok z Partnerskej dohody udržať priemernú úroveň THFK nad 2 % HDP počas tretieho programového obdobia využívania EÚ fondov.

TAB 36 - Výdavky verejnej správy (% HDP)

	ESA kód	2011	2012	2013	2014OS	2015V	2016V	2017V
Celkové výdavky	TE ^[1]	38,9	38,3	38,7	38,0	36,5	34,9	34,0
Odmeny zamestnancov	D.1	7,4	7,3	7,6	7,0	6,7	6,4	6,2
Medzispotreba	P.2	4,8	4,7	4,6	4,6	4,3	4,0	3,9
Sociálne transfery	^[2]	18,5	18,7	18,9	18,4	17,9	17,7	17,4
Úrokové náklady	EDP D.41	1,6	1,9	2,0	1,8	1,8	1,8	1,7
Subvencie	D.3	0,9	1,0	1,1	1,0	0,9	0,8	0,8
Tvorba hrubého fixného kapitálu	P.51	2,7	2,2	2,1	2,1	2,1	1,9	2,1
Kapitálové transfery	D.9	1,2	0,9	0,6	0,6	0,7	0,3	0,3
Ostatné	^[3]	1,8	1,5	1,8	2,4	2,2	1,9	1,8

[1] Upravené o čisté toky týkajúce sa swapov tak, aby TR-TE=EDP B.9

[2] D.6311+D.63121+D.63131+D.62

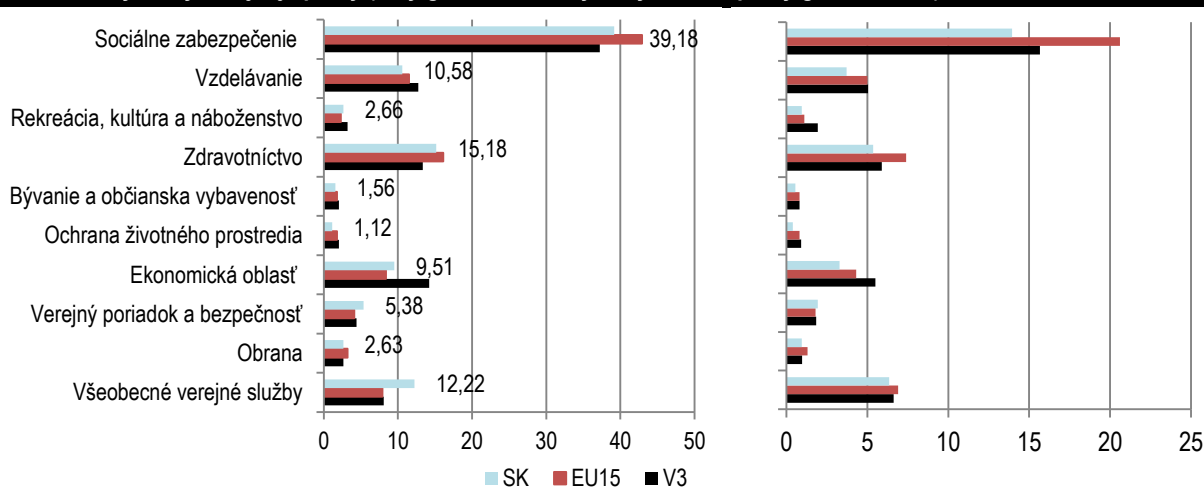
[3] D.29+D4 (okrem D.41)+ D.5+D.7+P.52+P.53+K.2+D.8.

OS – odhad skutočností; V – návrh východisk rozpočtu VS

Zdroj: ŠÚ SR, MFSR

V roku 2014 sa Slovensko verejnými výdavkami na úrovni 38 % HDP zaradi medzi krajiny s najmenším štátom. Priemer v EÚ je pritom viac ako 49 % HDP. V porovnaní so západnou Európou dá Slovensko v roku 2014 z verejných výdavkov, podľa metodiky COFOG, relatívne menej peňazi na sociálne zabezpečenie, a to napriek vysokému rastu výdavkov v tejto oblasti, najmä dôchodkov. Relatívne nižšie bude financovanie zdravotníctva, obrany, ochrany životného prostredia, vzdelávania, bývania a občianskej vybavenosti. **V roku 2014 bude vyšší podiel verejných výdavkov ako v EÚ15 smerovať aj do ekonomickej oblasti (napr. doprava, investičné stimuly, poľnohospodárstvo) a na verejný poriadok a bezpečnosť (napr. polícia a súdnictvo).** Opätovne stúpnu výdavky verejného sektora na všeobecné verejné služby (napr. administratíva a úrady), vo vyjadrení voči HDP však stále nedosiahnu úroveň EÚ15.

GRAF 29 - Výdavky verejnej správy (ľavý graf - % celkových výdavkov, pravý graf - % HDP)

Poznámka: SK=2014; EÚ15, V3=2012

Zdroj: MF SR, Eurostat, ŠÚ SR

Efektívnosť verejných výdavkov

Aj po razantnej konsolidácii existujú verejné výdavky, ktoré v plnej miere neprispievajú k napĺňaniu cieľov, na ktoré sú určené. Neefektívne vynaložené prostriedky zvyšujú výdavky štátneho rozpočtu na úkor priorit, čo je citelne predovšetkým v období prebiehajúcej konsolidácie. Prioritou vlády je zvyšovať výdavky na oblasti, ktoré poskytujú občanom nevyhnutné verejné služby, a podporujú dlhodobý ekonomický potenciál krajiny. Odráža to prioritizáciu verejných výdavkov na oblasti podporujúce hospodársky rast, ktoré v roku 2014 rastú medziročne o 21% (vrátane EÚ zdrojov a spolufinancovania). Výdavky zo štátneho rozpočtu budú navýšené predovšetkým v školstve, výskume a vývoji a rozvoji dopravnej infraštruktúry.

TAB 37 - Výdavky na rastové oblasti (mil. eur vrátane EÚ a spolufin.)

	2011	2012	2013	2014
Pro-rastové oblasti spolu	3 447	3 632	3 761	4 560
Školstvo	1 776	1 833	1 868	1 916
Výskum a vývoj	318	379	410	495
Cestná a železničná Infraštruktúra	1 353	1 420	1 482	2 149

Zdroj: MFSR, RVS 2014-2016, 2014 – rozpočet

Zvýšením prorastových výdavkov v roku 2014 je následkom viacerých opatrení. Mzdy pedagogických a odborných zamestnancov v regionálnom školstve sa zvýšia o 5%. Zamestnancom vysokých škôl sa zvýšia tarify o 16 eur, okrem toho však vzrastie balík mzdy aj o ďalšie 3%. Celkový vplyv zvyšovania miezd voči scenáru nezmenených politík je 124 mil. eur. Mzdy zamestnancom úradov práce poskytujúcich poradenské služby vzrastú

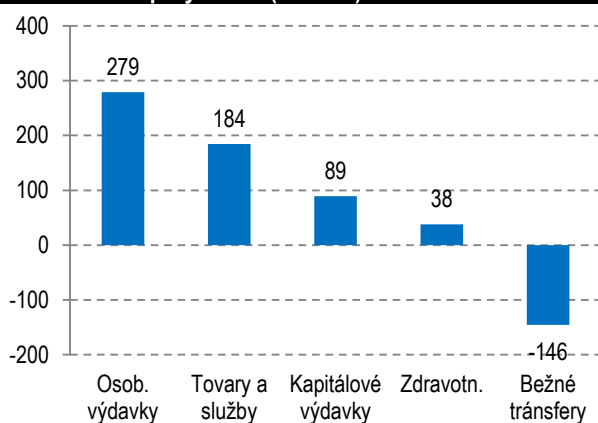
v roku 2014 na úroveň priemernej mzdy vo verejnej správe. Nové kapacity materských škôl umožnia poskytnúť starostlivosť 95% detí vo veku od štyroch rokov.

Konsolidačné opatrenia v roku 2014

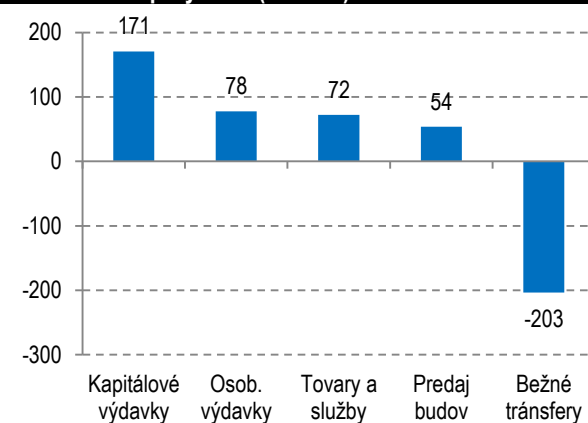
V roku 2014 dosiahne veľkosť konsolidácie verejných financií na strane výdavkov 445 mil. eur, čo predstavuje 0,6 % HDP. Vláda bude pokračovať vo **zvyšovaní efektívnosti ústrednej štátnej správy**. Výdavky štátneho rozpočtu a príspevkových organizácií štátu preto poklesnú o 117 mil. eur (0,2 % HDP). ESO vygeneruje aj príjmy z predaja budov vo výške 54 mi. eur (0,1 % HDP).

Najvýraznejšie úspory dosiahnu osobné výdavky, ktoré sa oproti NPC⁴⁴ znížia o 279 mil. eur, z toho v rozpočtových a príspevkových organizáciách štátneho rozpočtu (ŠR) o 78 mil. eur. Šetrenie sa dotkne aj tovarov a služieb, ktoré klesnú vo VS o 184 mil. eur. V ŠR sa usporí 72 mil. eur. Na kapitálových výdavkoch sa minie o 89 mil. eur menej, štát a jeho príspevkové organizácie však usporia až 171 mil. eur. Výdavky na zdravotníctvo sa oproti NPC znížia o 38 mil. eur. Jedinou rastúcou kategóriou výdavkov budú bežné transfery, ktoré vzrastú v celej verejnej správe o 146 mil. eur a v štátnom rozpočte o 203 mil. eur.

GRAF 30 - Úspory vo VS (mil. eur)

GRAF 31 - Úspory v ŠR (mil. eur)

Väčšia časť úspor v bežných výdavkoch štátneho rozpočtu bude dosiahnutá vďaka plánovaným zmenám v štruktúre a fungovaní organizácií štátu. Ministerstvo vnútra ako gestor reformy ESO vykonalo analýzu vyše 400 príspevkových a rozpočtových organizácií, fondov a špeciálnych organizácií zriadených zákonom. Cieľom hodnotenia bolo identifikovať duplicitné a nevyužívané funkcie. V roku 2014 väčšina organizácií hľadá úsporu interným zefektívnením svojich činností. Čoraz viac sa však pristupuje k zlučovaniu, rušeniu alebo zdieľaniu podporných činností, prevádzkových nákladov a materiálneho vybavenia týchto podriadených organizácií, čím je možné dosiahnuť významnú úsporu bez zníženia výkonnosti štátnej správy a jej služieb pre občanov.

Tabuľka 38 ukazuje nominálne medziročné úspory v hlavných kategóriách prevádzkových výdavkov: osobných výdavkoch a tovaroch a službách. Znižovanie výdavkov na väčšine ministerstiev ukazuje rozsah úspor v rokoch 2014 a 2015. Významnými výnimkami sú len obrana a vzdelávanie (regionálne školstvo financované cez Ministerstvo vnútra a Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu).

TAB 38 - Medziročné nominálne úspory na prevádzkových výdavkoch ministerstiev (mil. eur)

	Výdavky ⁴⁵			Úspory	
	S2013 ⁴⁶	OS2014	R2015	2014	2015
Kancelária Národnej rady SR	23,0	22,9	22,4	0,1	0,5
Kancelária prezidenta SR	4,0	3,9	3,8	0,1	0,1
Úrad vlády SR	12,2	11,5	11,8	0,7	-0,2

⁴⁴ Ako bázičkový rok pre NPC na rok 2014 bola použitá skutočnosť príjmov a výdavkov za rok 2013.

⁴⁵ Zahŕňa osobné výdavky a výdavky na tovary a služby.

⁴⁶ V prípade roku 2013 ide o predbežnú skutočnosť. OS – odhad skutočnosti, R – východiská rozpočtu.

Kancelária Ústavného súdu SR	3,4	3,3	3,3	0,2	0,0
Najvyšší súd SR	8,7	8,6	8,6	0,1	0,0
Generálna prokuratúra SR	67,8	68,1	68,6	-0,3	-0,5
Najvyšší kontrolný úrad SR	7,7	7,8	7,7	-0,1	0,0
Ministerstvo zahraničných vecí a európskych záležitostí SR	97,3	89,2	88,2	8,2	1,0
Ministerstvo obrany SR	560,2	596,3	643,7	-36,2	-47,4
Ministerstvo vnútra SR	1005,0	1047,5	1034,3	-42,5	13,2
Ministerstvo spravodlivosti SR	299,3	287,0	286,3	12,3	0,6
Ministerstvo financií SR	302,7	261,0	256,9	41,7	4,1
Ministerstvo životného prostredia SR	24,3	21,3	3,0	3,0	18,3
Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR	61,9	73,2	45,7	-11,3	27,4
Ministerstvo zdravotníctva SR	42,0	38,1	38,4	4,0	-0,3
Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR	195,1	197,8	181,0	-2,6	16,7
Ministerstvo kultúry SR	27,0	28,2	18,3	-1,2	10,0
Ministerstvo hospodárstva SR	22,0	23,4	19,3	-1,4	4,1
Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR	76,7	64,7	52,0	12,0	12,7
Ministerstvo dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja SR	206,5	203,0	189,3	3,5	13,6
Úrad geodézie, kartografie a katastra SR	35,2	14,2	14,2	21,0	-0,1
Štatistický úrad SR	18,7	18,1	13,4	0,6	4,7
Úrad pre verejné obstarávanie	4,8	5,1	6,3	-0,3	-1,2
Úrad pre reguláciu sieťových odvetví	2,8	2,9	2,9	-0,1	0,0
Úrad jadrového dozoru SR	4,0	7,7	7,6	-3,7	0,1
Úrad priemyselného vlastníctva SR	2,5	2,5	2,5	0,0	0,1
Úrad pre normalizáciu, metrológiu a skúšobníctvo SR	2,5	3,6	2,8	-1,2	0,8
Protimonopolný úrad SR	2,0	2,0	1,3	0,1	0,6
Správa štátnych hmotných rezerv SR	26,9	8,4 ⁴⁷	7,9	18,5	0,6
Slovenská akadémia vied	43,4	36,2	28,7	7,2	7,5
Spolu	3189,7	3157,2	3070,3	32,4	87,0

Zdroj: MFSR

Integrácia sa v rokoch 2012 a 2013 v najväčšej miere dotkla miestnej štátnej správy. V rámci jej reorganizácie sa z pôvodných 50 obvodných úradov 49 stalo okresnými úradmi. Do nich boli od januára 2013 začlenené krajské školské úrady, krajské stavebné úrady a územná vojenská správa do obvodných úradov v sídlach krajov. Od októbra 2013 došlo následne k integrácii okresných úradov životného prostredia, obvodných úradov cestnej dopravy a pozemných komunikácií, obvodných lesných úradov, obvodných pozemkových úradov a správy katastra.

Okrem miestnej štátnej správy sa reorganizácia v tomto roku dotkne 23 podriadených organizácií štátneho rozpočtu a kapitoly Slovenskej akadémie vied. Tabuľka 39 ukazuje, že už v prvom roku sa vďaka tomu dosiahne významná úspora, takmer 14% ich výdavkov. Od roku 2014 sa zlučujú Telekomunikačný úrad a Poštový regulačný úrad do Úradu pre reguláciu elektronických komunikácií a poštových služieb. Okrem toho sa spojil Úrad pre reguláciu železničnej dopravy, Letecký úrad a Štátna plavebná správa do Dopravného úradu. Centrum pre chemické látky a prípravky bolo začlenené do aparátu ministerstva hospodárstva a Múzeum obchodu bolo transformované na príspevkovú organizáciu. Pripravilo sa zlúčenie Štátnej energetickej inšpekcie so Slovenskou obchodnou inšpekciou od mája 2014. Slovenský ústav technickej normalizácie bol včlenený do Úradu pre normalizáciu, metrológiu a skúšobníctvo a Slovenský metrologický ústav sa pretransformoval na neziskovú organizáciu. Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka okrem toho pripravilo zlúčenie troch štátnych veterinárnych a potravinových ústavov a Štátneho veterinárneho ústavu do jednej organizácie. Zlučuje aj svojich 7 vedeckých centier a ústavov do Národného poľnohospodárskeho a potravinárskeho centra. Ústav informácií a prognóz školstva bol začlenený pod Centrum vedecko-technických informácií. Organizácie SAV sa pretransformujú na novú formu samostatných právnych subjektov - verejné výskumné inštitúcie.

⁴⁷ Upravené o jednorazový výdavok 100 mil. eur na zaplatenie DPH z predaja ropných zásob.

TAB 39 - Vplyv reorganizácie 23 podriadených organizácií na ich výdavky v roku 2014 (úspora na zdrojoch ŠR)

v mil. eur	Odhad 2013	Transformácia	Rozpočet 2014	Úspora
Telekomunikačný úrad	4,74	Úrad pre reg. elektron. komunikácií	4,59	0,78
Poštový regulačný úrad	0,64	a pošt. služieb		
Úrad pre reguláciu želez. dopravy	1,46			
Letecký úrad	2,31	Dopravný úrad	4,87	0,34
Štátna plavebná správa	1,44			
Štátna energetická inšpekcia	0,81	Zlúčenie od 1.5.2014	0,57	0,24
Slovenská obchodná inšpekcia	4,51	Zlúčenie od 1.5.2014	4,51	0,00
Centrum pre chemické látky	0,37	Začlenenie pod MH SR	-	.48
Múzeum obchodu	0,23	Transformácia na PO	0,13	0,10
Slovenský metrologický ústav	2,18	Transformácia na NO	0,90	1,28
Slov. ústav pre techn. normalizáciu	0,78	Začlenenie pod ÚNMS	-	-
Štát. veter. a potrav. ústav Bratislava	1,30			
Štátny veterinárny ústav Zvolen	1,39	Štátny veterinárny a potravinový	3,73	0,45
Štátny veter. a potrav. ústav Košice	0,42	ústav v Dolnom Kubíne		
Štátny veter. a potrav. ústav DK	1,06			
Centrum výskumu rastl. výroby PN	2,30			
Centrum výskumu živoč. výroby Nitra	1,92			
Výsk.úst. pôdoznan. a ochrany pôdy	0,98			
Výskumný ústav potravinársky	0,96	Národné poľnohospodárske a	5,65	1,62
Výsk. úst. ekon. poľnohosp. a potrav.	0,85	potravinárske centrum		
Techn. a skúšobný úst. pôdohosp.	0,26			
Agentúra SAPV	0,07			
Ústav informácií a prognóz školstva	11,09	CVTI	4,23	
		MŠVVaŠ SR	7,20	-1,78
Slovenská akadémia vied	72,08	Transformácia 68 organizácií na 10	60,80	11,28
		verejných výsk. inštitúcií		
Spolu	113,0		97,7	15,3

Zdroj: MFSR

Zvyšovanie efektívnosti štátnej správy a transformácia a integrácia rozpočtových a príspevkových organizácií bude pokračovať aj v rokoch 2015 až 2016.

Prostriedky EÚ

Alokácia prostriedkov EÚ predstavuje kľúčový zdroj pre investičné a rastové priority Slovenska. Rozpočet verejnej správy na rok 2014 a východiská rozpočtu na roky 2015 – 2017 preto počítajú so zrýchleným využívaním prostriedkov EÚ z 2. programového obdobia a postupným nábehom využitia financií z nového viacročného rámca. V decembri 2013 tiež vstúpila do platnosti väčšina nariadení pre európske štrukturálne a investičné fondy obdobia 2014 – 2020. Stanovených je celkom 11 tematických cieľov:

1. Posilnenie výskumu, technologického rozvoja a inovácií
2. Zlepšenie prístupu k informáciám a IKT a zlepšenie ich využívania a kvality
3. Zvýšenie konkurencieschopnosti malých a stredných podnikov, sektora poľnohospodárstva a sektora rybníctva a akvakultúry
4. Podpora prechodu na nízkouhlíkové hospodárstvo vo všetkých sektoroch
5. Podpora prispôsobovania sa zmene klímy, predchádzanie a riadenie rizika
6. Zachovanie a ochrana životného prostredia a podpora efektívneho využívania zdrojov
7. Podpora udržateľnej dopravy a odstraňovanie prekážok v kľúčových sieťových infraštruktúrach
8. Podpora udržateľnosti a kvality zamestnanosti a mobility pracovnej sily

⁴⁸ V prípade začlenenia pod väčšiu organizáciu nie je možné odhadnúť vplyv na výdavky.

9. Podpora sociálneho začlenenia, boj proti chudobe a akejkolvek diskriminácii
10. Investovanie do vzdelania, školení a odbornej prípravy, ako aj zručností a celoživotného vzdelávania
11. Posilnenie inštitucionálnych kapacít orgánov verejnej správy a zainteresovaných strán a efektivity verejnej správy.

Vláda SR vo februári 2014 schválila Partnerskú dohodu SR⁴⁹ na roky 2014 – 2020, ktorú následne predložila na vyjadrenie EK. Zodpovední gestori začali zasielať návrhy operačných programov. V rámci cieľa EŠIF 2014 – 2020 „Investície do rastu a zamestnanosti“ sú aktuálne v SR v poslednom štádiu prípravy nasledovné návrhy operačných programov:

- OP Výskum a inovácie (OP Val)
- OP Integrovaná infraštruktúra (OP II)
- Integrovaný regionálny OP (IROP)
- OP Ľudské zdroje (OP LZ)
- OP Kvalita životného prostredia (OP KŽP)
- OP Efektívna verejná správa (OP EVS)
- OP Technická pomoc (OP TP)

Slovensko navrhuje alokácie EÚ zdrojov na jednotlivé operačné programy a v rámci nich na tematické ciele nasledovne:

TAB 40 - Návrh alokácie EÚ zdrojov na operačné programy a tematické ciele (mil. eur)								
TC/OP	OP Val	OP II	OP LZ	OP KŽP	IROP	OP EVS	OP TP	SPOLU za TC
1	1 704				324			2 028
2		841						841
3	455							455
4				891	111			1 002
5				749				749
6				1 442	88			1 530
7		3 111			421			3 532
8			929					929
9			634		595			1 229
10			326		263			589
11						267		267
TP	68	85	77	75	60	11	169	545
SPOLU za OP	2 227	4 037	1 966	3 157	1 862	278	169	13 696

Zdroj: ÚV SR

V rámci cieľa EŠIF 2014 – 2020 „Európska územná spolupráca“ budú na Slovensku riadiace orgány pre OP SK – CZ 2014 – 2020, OP INTERACT III 2014 – 2020, pričom sa diskutuje aj možnosť riadenia OP SK – AT 2014 – 2020. V prípade ostatných OP je SR účastníkom s vlastným národným orgánom. Slovensko je zapojené do piatich programov cezhraničnej spolupráce, do dvoch programov nadnárodnej spolupráce a do štyroch programov medziregionálnej spolupráce. Aktuálne prebieha príprava programov na obdobie 2014 – 2020.

V porovnaní s predchádzajúcim obdobím sa znížil celkový počet operačných programov. Na druhej strane však premietnutím všetkých tematických cieľov a nových prvkov EŠIF vznikol vyšší počet sprostredkovateľských orgánov, čo bude klásť zvýšené nároky na koordináciu v rámci systému, medzi operačnými programami i medzi riadiacimi a sprostredkovateľskými orgánmi jednotlivých programov.

⁴⁹ Partnerská dohoda SR na roky 2014 – 2020 bola schválená uznesením vlády SR č. 65/2014 dňa 12. 2. 2014

Medzi kľúčové zmeny pre nové obdobie smerujúce k jasnejším pravidlám, vyššej flexibilitě a efektívnejšej implementácii patrí aj rozšírenie možnosti využitia finančných nástrojov. Ich implementácia bude možná prostredníctvom nástrojov šitých na mieru (umožňujúca aplikáciu národných alebo lokálnych špecifík) alebo inštrumentov pripravených EK (rýchlejšia implementácia vďaka pripravenému nastaveniu). Pravidlá dovoľujú finančné nástroje kombinovať s ďalšími formami podpory, ako sú granty, dotácie úrokových sadzieb či dotácie záručných sadzieb. Finančné prostriedky súkromného sektora vo finančnom nástroji bude zároveň možné započítavať do národného spolufinancovania.

VII. INŠTITUCIONÁLNE ASPEKTY VEREJNÝCH FINANCIÍ

Inštitucionálne zmeny vo verejných financiách prebehli v roku 2013 najmä v súvislosti s implementáciou Zmluvy o stabilite, koordinácii a správe v Hospodárskej a menovej únii (tzv. fiškálny kompakt) a z toho vyplývajúcej úpravy zákona o rozpočtových pravidlách. V roku 2013 došlo aj k novelizácii zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy.

Fiškálny kompakt

S účinnosťou od januára 2014 novela zákona o rozpočtových pravidlách verejnej správy transponovala ustanovenia fiškálneho kompaktu do národnej legislatívy, najmä ustanovenie o vyrovnanom rozpočte verejnej správy a automatický korekčný mechanizmus.

Vyrovnané saldo je podľa fiškálneho kompaktu definované na štrukturálnej báze, teda upravené o vplyv hospodárskeho cyklu a jednorazových vplyvov. Štrukturálny deficit Slovenska vo výške 0,5% HDP (tzv. strednodobý rozpočtový cieľ), by mal byť podľa odporúčaní Rady EÚ z júna 2013 dosiahnutý do roku 2017. V prípade, ak je dlh verejnej správy výrazne nižší ako 60% HDP a riziká z pohľadu dlhodobej udržateľnosti sú minimálne, môže štrukturálny deficit dosiahnuť maximálne 1% HDP.

Zákon ďalej stanovuje postup automatického korekčného mechanizmu, ktorý sa uplatní v prípade výraznej odchýlky od strednodobého rozpočtového cieľa alebo stanovenej trajektórie k nemu (definované v čl. 6 Nariadenia rady (ES) č. 1466/97). Ak ministerstvo financií zverejní, že došlo k výraznému odchyleniu, navrhne vláde limit verejných výdavkov a opatrenia na odstránenie odchýlky pri zachovaní pôvodného termínu na dosiahnutie strednodobého cieľa. Vláda následne rozhodne o korekčnom mechanizme, v rámci ktorého rozhodne o návrhu na limit verejných výdavkov a schváli opatrenia. Pred rozhodnutím vlády návrh posúdi nezávislá fiškálna inštitúcia, Rada pre rozpočtovú zodpovednosť. V prípade, že vláda neuplatní korekčný mechanizmus, musí zaslať národnej rade písomné zdôvodnenie rozhodnutia o neuplatnení korekčného mechanizmu. Hodnotenie plnenia pravidla sa vykonáva dvakrát ročne a vykonáva ho aj Rada pre rozpočtovú zodpovednosť, ktorá posudzuje a zverejňuje vyhodnotenie uplatňovania alebo neuplatňovania korekčného mechanizmu a začiatok a ukončenie trvania výnimočných okolností.

Zákon o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy

V novembri 2013 bol s účinnosťou od januára 2014 novelizovaný zákon o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy. Z pohľadu fiškálnych pravidiel sa upravili možnosti financovania samospráv cez tzv. návratné zdroje financovania (úvery, pôžičky a návratné finančné výpomoci). Obce a VÚC (vyššie územné celky) mohli podľa pôvodnej legislatívy prijať návratné finančné zdroje za predpokladu, že:

- celková suma dlhu územných samospráv neprekročí 60% skutočných bežných príjmov predchádzajúceho rozpočtového roka
- suma splátok návratných zdrojov financovania neprekročí v príslušnom rozpočtovom roku 25 % skutočných bežných príjmov predchádzajúceho rozpočtového roka.

Po novom sa sprísňujú požiadavky na prijatie návratných finančných zdrojov. Rozširuje sa definícia návratných splátok finančných zdrojov o investičné dodávateľské úvery a zároveň sa vylučujú zo skutočných bežných príjmov (základňa pre výpočet sumy splátok) transfery z rozpočtu iného subjektu verejnej správy, z rozpočtu EÚ a zo zahraničia alebo podľa osobitného predpisu. Zároveň novela zamedzuje subjektom územnej samosprávy priame prevzatie záväzkov z úverov, pôžičiek alebo iných dlhov od právnických alebo fyzických osôb.

Od roku 2015 začína platiť podľa ústavného zákona aj osobitné ustanovenie pre samosprávu. Ak celková suma dlhu obce alebo VÚC dosiahne 60% alebo viac skutočných bežných príjmov predchádzajúceho roka, samosprávy sú povinné zaplatiť pokutu vo výške 5% z rozdielu medzi celkovou sumou dlhu a 60% skutočných bežných príjmov predchádzajúceho roka. V nadväznosti na tento zákon sprísňuje zákon o rozpočtových

pravidlách samospráv pravidlá zadlžovania územných samospráv. Novela obsahuje konkrétne opatrenia na zníženie dlhu v prípade ak dosiahne výšku 50% a viac skutočných bežných príjmov predchádzajúceho rozpočtového roka:

- **od 50% - 58%**, starosta obce alebo predseda VÚC je povinný zdôvodniť celkovú sumu dlhu spolu s návrhom opatrení na jeho zníženie.
- **od 58% - 60%**, obec a VÚC sú povinní do konca rozpočtového roka vykonať také zmeny rozpočtu, ktoré zabezpečia jeho vyrovnanosť a schváliť na nasledujúci rozpočtový rok iba vyrovnaný alebo prebytkový rozpočet s istými výnimkami pre účelovo určené prostriedky.

Nad rámec týchto zmien budú samosprávy poskytovať finančné údaje prostredníctvom špecializovaného rozpočtového informačného systému, čo by malo zvýšiť transparentnosť ich rozpočtových procesov.

PRÍLOHY

Príloha 1 – Požadované tabuľky

Tabuľka 1a - Makroekonomický prehľad (ESA95, mld. eur)							
	ESA kód	2013 Skutočnosť	2013 miera rastu	2014 miera rastu	2015 miera rastu	2016 miera rastu	2017 miera rastu
1. Reálne HDP	B1*g	65,6	0,9	2,3	3,0	3,2	3,4
2. Nominálne HDP	B1*g	72,1	1,5	3,2	4,4	5,0	5,5
Zložky reálneho HDP							
3. Konečná spotreba domácností a NISD	P.3	33,0	-0,1	1,2	2,2	2,4	2,9
4. Konečná spotreba verejnej správy	P.3	10,7	1,4	1,9	-1,4	-0,4	0,9
5. Tvorba hrubého fixného kapitálu	P.51	13,2	-4,3	1,8	2,4	0,8	2,1
6. Zmena stavu zásob a čisté nadobudnutie cenností (% HDP)	P.52 + P.53	-	-1,1	-0,9	-0,8	-0,7	-0,5
7. Vývoz výrobkov a služieb	P.6	67,0	4,5	4,0	4,5	4,8	4,8
8. Dovoz výrobkov a služieb	P.7	57,5	2,9	3,6	3,6	3,7	4,1
Príspevky k reálnemu rastu HDP							
9. Domáci dopyt spolu		-	-0,7	1,3	1,3	1,3	2,0
10. Zmena stavu zásob a čisté nadobudnutie cenností	P.52 + P.53	-	-0,3	0,1	0,1	0,1	0,0
11. Saldo zahr. obchodu s výrobkami a službami	B.11	-	1,9	0,9	1,5	1,8	1,5

* Prognóza konečnej spotreby verejnej správy vychádza z februárovej makroekonomickej prognózy MFSR

Zdroj: ŠÚ SR, MF SR

Tabuľka 1b - Cenový vývoj (ESA95)							
	ESA kód	2013 Skutočnosť	2013 miera rastu	2014 miera rastu	2015 miera rastu	2016 miera rastu	2017 miera rastu
1. Deflátor HDP		1,10	0,5	0,9	1,4	1,8	2,0
2. Deflátor súkromnej spotreby		1,24	1,3	0,8	2,1	2,3	2,4
3. HICP		1,5	1,5	0,8	2,1	2,3	2,4
4. Deflátor verejnej spotreby		1,20	1,2	1,0	2,0	2,1	2,2
5. Deflátor investícií		1,05	0,6	-0,5	1,4	2,3	2,4
6. Deflátor exportu tovarov a služieb		1,05	-1,8	1,3	1,5	2,0	2,2
7. Deflátor importu tovarov a služieb		1,15	-1,4	0,5	1,8	2,4	2,5

Zdroj: MF SR

Tabuľka 1c - Ukazovatele trhu práce (ESA95)							
	ESA kód	2013 Skutočnosť	2013 miera rastu	2014 miera rastu	2015 miera rastu	2016 miera rastu	2017 miera rastu
1. Počet zamestnaných (tis.) [1]		2 192,3	-0,8	0,3	0,6	0,7	0,9
2. Počet odpracovaných hodín (mil.) [2]		3 880,9	-1,8	0,1	0,6	0,7	0,9
3. Miera nezamestnanosti (%) [3]		14,2	14,2	14,0	13,2	12,3	11,3
4. Produktivita práce na osobu (eur) [4]		29 917	1,7	2,0	2,3	2,4	2,5
5. Produktivita práce na hodinu (eur) [5]		16 900	2,8	2,0	2,6	2,6	2,8
6. Odmeny zamestnancov (mil. eur)	D.1	26 988	0,3	2,5	3,5	4,1	4,5
7. Odmeny na zamestnanca (eur)		12 310	1,1	2,2	2,9	3,4	3,6

[1] Celková zamestnanosť, podľa národných účtov - domáci koncept.

[2] Podľa definície národných účtov.

[3] Harmonizovaná miera podľa Eurostatu, zmeny v p. b.

[4] Reálne HDP na zamestnanú osobu.

[5] Reálne HDP na odpracovanú hodinu.

Zdroj: ŠÚ SR, MF SR

Tabuľka 1d - Sektorová bilancia (ESA95, % HDP)

	ESA kód	2013	2014	2015	2016	2017
1. Čisté pôžičky poskytnuté / prijaté od zvyšku sveta	B.9	4,2	6,0	6,7	7,7	8,4
z toho:						
- Tovary a služby		6,8	8,0	8,6	9,4	10,0
- Primárne príjmy a transfery		-4,0	-3,7	-3,6	-3,5	-3,2
- Kapitálový účet		1,4	1,6	1,7	1,7	1,7
2. Čisté pôžičky poskytnuté / prijaté ostatných sektorov	B.9	7,0	8,6	9,2	9,3	9,0
3. Čisté pôžičky poskytnuté / prijaté verejnej správy	EDP B.9	-2,8	-2,6	-2,5	-1,6	-0,5
4. Štatistický rozdiel						

Zdroj: MF SR

Tabuľka 2a - Vývoj rozpočtov verejnej správy

	ESA kód	2013 level	2013 % HDP	2014 % HDP	2015 % HDP	2016 % HDP	2017 % HDP
Čisté pôžičky (EDP B.9) podsektorov verejnej správy							
1. Verejná správa	S.13	-1 994,9	-2,8	-2,8	-2,8	-2,0	-1,3
2. Ústredná štátna správa	S.1311	-2 210,5	-3,1	-3,0	-2,9	-2,1	-1,5
3. Regionálna štátna správa	S.1312	-	-	-	-	-	-
4. Miestna štátna správa	S.1313	169,3	0,2	0,0	0,1	0,1	0,2
5. Fondy sociálneho zabezpečenia	S.1314	46,2	0,1	0,1	0,0	0,0	0,0
Verejná správa (S13)							
6. Celkové príjmy	TR	25 926	35,9	35,2	33,7	32,9	32,8
7. Celkové výdavky	TE ^[1]	27 921	38,7	38,0	36,5	34,9	34,0
8. Čisté pôžičky poskytnuté / prijaté	EDP B.9	-1 995	-2,8	-2,8	-2,8	-2,0	-1,3
9. Úrokové náklady	EDP D.41	1 413	2,0	1,8	1,8	1,8	1,7
10. Primárne saldo	^[2]	-582	-0,8	-1,0	-1,0	-0,2	0,5
11. Jednorazové a dočasné efekty	^[3]	240	0,3	0,6	0,0	0,0	0,0
Vybrané zložky príjmov							
12. Celkové dane (12=12a+12b+12c)		11 739	16,3	16,3	15,9	15,7	15,4
12a. Dane z produkcie a dovozu	D.2	7 518	10,4	10,1	9,9	9,7	9,5
12b. Bežné dane z dôchodkov, majetku atď.	D.5	4 221	5,9	6,1	5,9	6,0	5,9
12c. Dane z kapitálu	D.91	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
13. Príspevky na sociálne zabezpečenie	D.61	9 932	13,8	13,3	13,1	13,1	13,0
14. Dôchodky z majetku	D.4	662	0,9	0,9	0,7	0,7	0,7
15. Ostatné	^[4]	3 593	5,0	4,7	4,0	3,5	3,6
16=6. Celkové príjmy	TR	25 926	35,9	35,2	33,7	32,9	32,8
p.m.: Daňové zaťaženie (D.2+D.5+D.61+D.91-D.995)	^[5]	21 671	30,0	29,6	29,0	28,8	28,5
Vybrané zložky výdavkov							
17. Odmeny zamestnancov + Medzispotreba	D.1+P.2	8 807	12,2	11,6	11,0	10,5	10,0
17a. Odmeny zamestnancov	D.1	5 488	7,6	7,0	6,7	6,4	6,2
17b. Medzispotreba	P.2	3 319	4,6	4,6	4,3	4,0	3,9
18. Celkové sociálne transfery		13 661	18,9	18,4	17,9	17,7	17,4
z toho: dávky v nezamestnanosti	^[6]	174	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2
18a. Naturálne sociálne transfery	D.6311, D.63121, D.63131	3 664	5,1	5,0	4,9	4,9	4,8
18b. Sociálne dávky okrem naturálnych soc. transferov	D.62	9 996	13,9	13,4	13,0	12,8	12,5
19.=9. Úrokové náklady	EDP D.41	1 413	2,0	1,8	1,8	1,8	1,7
20. Subvencie	D.3	812	1,1	1,0	0,9	0,8	0,8

21. Tvorba hrubého fixného kapitálu	P.51	1 497	2,1	2,1	2,1	1,9	2,1
22. Kapitálové transfery	D.9	457	0,6	0,6	0,7	0,3	0,3
23. Ostatné	[7]	1 273	1,8	2,4	2,2	1,9	1,8
24=7. Celkové výdavky	TE [1]	27 921	38,7	38,0	36,5	34,9	34,0
p.m.: Spotreba vlády (nominálna)	P.3	13 224	18,3	18,2	17,3	16,8	16,3

[1] Upravené o čisté toky týkajúce sa swapov tak, aby TR-TE=EDP B.9

Zdroj: Ministerstvo financií SR

[2] Primárne saldo je počítané ako (EDP B.9, položka 8) plus (EDP D.41, položka 9)

[3] Kladné znamienko predstavuje pozitívny vplyv jednorazového opatrenia na saldo VS

[4] P.11+P.12+P.131+D.39+D.7+D.9 (okrem D.91)

[5] Vráťane vybraných EÚ

[6] Zahrňa hotovostné dávky (D.621 a D.624) a naturálne dávky (D.631) súvisiace s dávkami v nezamestnanosti

[7] D.29+D4 (okrem D.41)+ D.5+D.7+P.52+P.53+K.2+D.8

* Tabuľka ukazuje bilanciu východísk rozpočtu verejnej správy na roky 2015 až 2017. Výsledné saldá verejnej správy sa odlišujú od cieľov vlády. Na dosiahnutie stanovených rozpočtových cieľov bude potrebné prijať dodatočné opatrenia.

Tabuľka 2b - Scenár bez zmien politik

	2013	2013	2014	2015	2016	2017
	mil. eur	% HDP	% HDP	% HDP	% HDP	% HDP
1. Celkové príjmy za predpokladu scenára bez zmien politik	25 926	35,9	35,2	33,4	32,5	32,3
2. Celkové výdavky za predpokladu scenára bez zmien politik	27 918	38,7	38,0	37,1	35,8	35,4

Pozn.: Pre účely scenára bez zmien politik sa vychádzalo z aktuálneho odhadu roku 2014. Za rok 2013 sa uvádza skutočnosť za výdavky a príjmy. NPC scenár neobsahuje EÚ fondy a spolufinancovanie. Údaje za 2014 predstavujú očakávanú skutočnosť.

Zdroj: MF SR

Tabuľka 2c - Výdavky vylúčené z výdavkového agregátu

	2013	2013	2014	2015	2016	2017
	mil. eur	% HDP	% HDP	% HDP	% HDP	% HDP
1. Výdavky na programy EÚ plne kryté príjmami z fondov EÚ	818	1,1	1,9	1,8	1,3	1,6
2. Výdavky na dávky v nezamestnanosti nesúvisiace s opatreniami vlády (cyklická zložka)	60	0,1	0,1	0,1	0,0	0,0
3. Zmena príjmov z titulu opatrení	1219	1,7	0,5	-0,1	0,1	0,0
4. Automatická zmena príjmov z dôvodu uplatňovania legislatívy	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Zdroj: MF SR

Tabuľka 3 - Výdavky verejnej správy (% HDP)

	COFOG kód	2012	2017*
1. Všeobecné verejné služby	1	6,0	
2. Obrana	2	1,0	
3. Verejný poriadok a bezpečnosť	3	2,4	
4. Ekonomická oblasť	4	3,5	
5. Ochrana životného prostredia	5	0,9	
6. Bývanie a občianska vybavenosť	6	0,8	
7. Zdravotníctvo	7	6,2	
8. Rekreačia, kultúra a náboženstvo	8	1,0	
9. Vzdelávanie	9	3,8	
10. Sociálne zabezpečenie	10	12,1	
11. Celkové výdavky	TE	37,8	

*Vzhľadom na skorú fázu rozpočtového procesu ešte nie sú k dispozícii údaje za rok 2017 v klasifikácii COFOG.

Zdroj: ŠÚ SR, MFSR

Tabuľka 4 - Vývoj dlhu verejnej správy (% HDP)

	ESA kód	2013	2014	2015	2016	2017
1. Hrubý dlh		55,4	55,2	56,2	54,9	53,4
2. Zmena hrubého dlhu		2,8	-0,2	1,0	-1,3	-1,5
Príspevky k zmene hrubého dlhu						
3. Primárne saldo		-0,8	-0,9	-0,7	0,2	1,2
4. Úroky	EDP D.41	2,0	1,8	1,8	1,8	1,7
5. Zosúladenie dlhu a deficitu		0,8	-1,2	0,9	-0,2	0,8
z toho:						
- Rozdiely medzi cash a akruálom		-0,3	0,3	0,2	0,3	0,3
- Čistý nárast finančných aktív		1,3	-1,3	0,7	-0,5	0,2
z toho: príjmy z privatizácie		0,0	0,0	-1,3	0,0	0,0
- Efekty zhodnotenia a iné		-0,3	-0,2	-0,1	-0,1	0,3
p.m. Implicitná úroková miera		3,8	3,4	3,3	3,4	3,3
Iné relevantné faktory						
6. Likvidné finančné aktíva		6,0	4,9	6,6	5,8	5,8
7. Čistý finančný dlh (1-6)		49,4	50,3	49,6	49,0	47,6
8. Splátky dlhu (existujúce dlhopisy) od konca predchádzajúceho roka		3,6	5,1	4,8	5,8	6,2
9. Podiel dlhu denominovaného v zahraničnej mene		3,9	4,2	3,4	2,9	2,8
10. Priemerná splatnosť*		6,5	6,7	-	-	-

* Ide o splatnosť štátneho dlhu

Zdroj: MF SR

** Primárne saldo za rok 2014 vychádza zo schváleného rozpočtu na rok 2014.

**Tabuľka 3: Výdavky verejnej správy
(% HDP)**

	COFOG kód	2012	2017*
			#ODKAZ!
1. Všeobecné verejné služby	1	6.0	
2. Obrana	2	1.0	
3. Verejný poriadok a bezpečnosť	3	2.4	
4. Ekonomická oblasť	4	3.5	
5. Ochrana životného prostredia	5	0.9	
6. Bývanie a občianska vybavenosť	6	0.8	
7. Zdravotníctvo	7	6.2	
8. Rekreačia, kultúra a náboženstvo	8	1.0	
9. Vzdelávanie	9	3.8	
10. Sociálne zabezpečenie	10	12.1	
11. Celkové výdavky	TE	37.8	

*Vzhľadom na skorú fázu rozpočtového procesu ešte nie sú k dispozícii údaje za rok 2017 v klasifikácii COFOG.

Zdroj: ŠÚ SR

Tabuľka 5 - Cyklický vývoj

(% HDP)	ESA kód	2013	2014	2015	2016	2017
1. Reálny rast HDP (%)		0,9	2,3	3,0	3,2	3,4
2. Čisté pôžičky verejnej správy	EDP B.9	-2,8	-2,6	-2,5	-1,6	-0,5
3. Úrokové náklady	EDP D.41	2,0	1,8	1,8	1,8	1,7
4. Jednorazové a dočasné opatrenia	[1]	0,3	0,6	0,0	0,0	0,0
5. Rast potenciálneho HDP (%)		2,1	2,0	2,0	1,8	1,9
príspevky:						
- pracovná sila		-0,2	-0,2	-0,2	-0,3	-0,3

- kapitál	0,0	0,1	0,2	0,2	0,2
- celková produktivita faktorov	2,3	2,1	2,0	2,0	2,0
6. Produkčná medzera	-3,5	-3,2	-2,2	-0,9	0,5
7. Cyklická zložka rozpočtu	-1,2	-1,1	-0,7	-0,3	0,2
8. Cyklicky upravené saldo (2 - 7)	-1,6	-1,6	-1,8	-1,3	-0,7
9. Cyklicky upravené primárne saldo (8 + 3)	0,4	0,3	0,0	0,5	1,0
10. Štrukturálne saldo (8 - 4)	-1,9	-2,2	-1,8	-1,3	-0,7

[1] Kladné znamienko predstavuje pozitívny vplyv jednorazového opatrenia na saldo VS

Zdroj: MF SR

Tabuľka 6 - Porovnanie predchádzajúcej a aktualizovanej prognózy

	ESA kód	2013	2014	2015	2016	2017
Reálny rast HDP (%)						
Predchádzajúca aktualizácia*		1,2	2,9	3,3	3,6	-
Skutočnosť a súčasná aktualizácia		0,9	2,3	3,0	3,2	3,4
Rozdiel		-0,3	-0,6	-0,3	-0,4	-
Saldo verejnej správy (% HDP)						
	EDP B.9					
Predchádzajúca aktualizácia*		-2,9	-2,6	-2,0	-1,3	-
Skutočnosť a súčasná aktualizácia		-2,8	-2,6	-2,5	-1,6	-0,5
Rozdiel		0,1	0,0	-0,5	-0,3	-
Hrubý dlh verejnej správy (% HDP)						
Predchádzajúca aktualizácia*		54,8	56,3	56,7	55,9	-
Skutočnosť a súčasná aktualizácia		55,4	55,2	56,2	54,9	53,4
Rozdiel		0,6	-1,1	-0,5	-1,0	-

Pozn.: * Program stability SR na roky 2013 - 2016

Zdroj: MF SR

Tabuľka 7 - Dlhodobá udržateľnosť verejných financií (% HDP)*

	2010	2020	2030	2040	2050	2060
Výdavky celkom	42,9	44,1	46,1	49,1	54,0	60,5
Z toho: Výdavky ovplyvnené starnutím populácie	17,8	18,0	18,7	19,8	21,6	23,3
A. Výdavky na starobné dôchodky	8,0	8,0	8,1	8,5	9,5	10,6
1. Dôchodky zo systému sociálneho zabezpečenia	8,0	8,0	8,1	8,5	9,5	10,6
a) Starobné a predčasné starobné dôchodky	6,1	6,0	5,8	6,1	7,0	8,0
b) Ostatné dôchodky (invalidné, pozostalostné)	1,9	2,0	2,2	2,4	2,4	2,6
2. Zamestnanecké dôchodky (ak sú v sektore VS)	-	-	-	-	-	-
B. Zdravotná starostlivosť	6,2	6,8	7,5	8,2	8,9	9,2
C. Dlhodobá starostlivosť	0,3	0,3	0,4	0,5	0,5	0,7
D. Školstvo	3,1	2,8	2,7	2,5	2,6	2,7
E. Ostatné výdavky ovplyvnené starnutím populácie	0,2	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
Z toho: Úroky**	1,3	2,3	3,6	5,5	8,6	13,5
Príjmy celkom	32,4	32,4	32,2	32,3	32,4	32,6
Z toho: Príjmy z majetku (D.4)	1,4	1,0	0,9	0,9	0,8	0,8
Z toho: Zo sociálnych odvodov	12,6	13,0	12,9	13,0	13,2	13,4
Rezervy dôchodkových fondov	-	-	-	-	-	-
Z toho: konsolidované rezervy dôch. fondov VS	-	-	-	-	-	-
Systémové dôchodkové reformy						
Príspevky sociálneho zabezpečenia odvedené do dobrovoľnej súkromnej schémy	1,1	0,6	0,6	0,4	0,2	0,2
Výdavky na dôchodky vyplatené prostredníctvom dobrovoľnej súkromnej schémy	-	-	-	-	-	-
Predpoklady						
Rast produktivity práce	5,5	2,7	2	2	1,8	1,5
Reálny rast HDP	4	3,1	1,9	1,3	0,9	1
Miera participácie mužov (vek 15-64)	76,4	77,4	75,8	75	76,5	77,6
Miera participácie žien (vek 15-64)	61,4	65	65,5	64,1	65,1	66,5
Celková miera participácie (vek 15-64)	68,9	71,2	70,7	69,6	70,8	72,1
Miera nezamestnanosti (vek 15-64)	14,4	13,1	8,1	7,5	7,3	7,3
Populácia vo veku 65+ na celkovej populácii (v %)	12,3	16,4	20,7	24,4	29,9	33,5

* Výdavky spojené so starnutím ako aj makroekonomické predpoklady boli aktualizované po vydaní správy Ageing report 2012

Zdroj: MF SR

** Základný scenár 2015

Tabuľka 7a - Podmienené záväzky

	2012	2013*
	% HDP	% HDP
Verejné záruky	2,88	
z toho: spojené s finančným sektorom	0,0	

*Odhady na rok 2013 nie sú k dispozícii

Zdroj: MF SR

Tabuľka 8 - Základné predpoklady

	2013	2014	2015	2016	2017
Krátkodobá úroková miera (ročný priemer, %)	0,22	0,27	0,37	0,99	1,99
Dlhodobá úroková miera (ročný priemer, %)	2,58	2,83	3,46	4,03	4,39
Výmenný kurz USD/€ (ročný priemer) (eurozóna a krajiny ERM II)	1,33	1,29	1,23	1,22	1,22
Svet okrem EU, rast HDP (%)	3,60	4,10	4,40	4,40	4,40
Rast HDP EU (%)	0,10	1,51	1,97	1,97	1,97
Rast dôležitých zahraničných trhov (%)	-0,10	1,40	1,80	1,80	1,80
Objem svetového importu, okrem EU (%)	3,50	5,40	6,10	6,10	6,10
Cena ropy (Brent, USD/barel)	108,76	109,58	111,98	114,14	116,77

Zdroj: Common external assumptions, MF SR

Tabuľka 9 - Rozpočtové predpoklady pre hodnotenie konvergenzie k strednodobému rozpočtovému cieľu

(v % HDP)	ESA kód	2013	2014	2015	2016	2017
1. Čisté pôžičky verejnej správy *	S.13 (EDP B.9)	-2,8	-2,6	-2,5	-1,6	-0,5
2. Štrukturálne saldo VS		-1,9	-2,2	-1,8	-1,3	-0,7
3. Cyklická zložka rozpočtu		-1,2	-1,1	-0,7	-0,3	0,2
4. Jednorazové a dočasné opatrenia		0,3	0,6	0,0	0,0	0,0
5. Čisté pôžičky verejnej správy	S.13 (EDP B.9)	-2,8	-2,6	-2,5	-1,6	-0,5
6. Celkové príjmy		35,9	35,2	33,7	32,9	32,8
6a. Celkové príjmy za predpokladu nezmenených politík od roku 2014		-	35,2	33,4	32,5	32,3
7. Celkové výdavky		38,7	38,0	36,5	34,9	34,0
7a. Úrokové náklady	EDP D.41	2,0	1,8	1,8	1,8	1,7
7b. Výdavky na programy EÚ plne kryté príjmami z fondov EÚ		1,1	1,9	1,8	1,3	1,6
7c. Dávky v nezamestnanosti nesúvisiace s opatreniami vlády		0,2	0,2	0,2	0,2	0,2
7d. Zmena príjmov z titulu opatrení (medziročná zmena)		1,7	0,5	-0,1	0,1	0,0
7e. Príjmy z dôvodu uplatňovania legislatívy		0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
7f. Tvorba hrubého fixného kapitálu (aktuálna)		2,1	2,1	2,1	1,9	2,1
7g. Tvorba hrubého fixného kapitálu (priemer za t-3 až t)		2,3	2,2	2,0	1,9	1,9
8. Daňové záťaženie		30,0	29,6	29,0	28,8	28,5
9. Hrubý dlh		55,4	55,2	56,2	54,9	53,4

* Tabuľka ukazuje ciele vlády na na roky 2014 až 2017. Celkové výdavky nezahŕňajú dodatočné opatrenia na dosiahnutie cieľov.

Zdroj: MF SR

Príloha 2 - Konsolidačné balíčky pre roky 2013 až 2017

1.1 Konsolidačný balíček 2013

Za predpokladu nezmenených politík deficit verejnej správy v roku 2013 dosiahol 4,9 % HDP. Rozdiel medzi úrovňou deficitu za predpokladu nezmenených politík a notifikovanou skutočnosťou za rok 2013 predstavuje 2,2 % HDP, t. j. 1 557 mil. eur. Vďaka týmto opatreniam bol deficit verejnej správy SR v roku 2013 nižší než stanovený cieľ 2,9 % HDP. Priamy vplyv na HDP majú opatrenia vo výške **512 mil. eur, čo predstavuje 0,7 % HDP**. Z prepočtov vplyvu balíčka na HDP boli vynechané konsolidačné opatrenia, ktoré nemajú priamy vplyv na HDP. Do tejto kategórie patria mimoriadne príjmy zo zmeny v druhom pilieri dôchodkového systému a iné nedaňové príjmy.

Na základe notifikovaných údajov pre rok 2013, dodatočné **prijmové opatrenia** s priamym vplyvom na HDP boli **vo výške 927 mil. eur** (1,3 % HDP). Vyššie príjmy rozpočtu plynuli najmä z daní príjmov a odvodov pre domácnosti a podnikový sektor. Zvyšovali sa sadzby príjmových daní, ako aj odvody pre samostatne zárobkovo činné osoby a osoby pracujúce na dohodu. Ďalej bol uzákonený výber osobitného odvodu z podnikania pre vybrané finančné inštitúcie (najmä banky) a regulované odvetvia. Medzi ostatnými príjmovými opatreniami priniesli najvyšší dodatočný príjem daň z registrácie motorových vozidiel, zvýšenie daní a odvodov z hazardných hier a zvýšenie spotrebnej dane z tabaku. Prijmové opatrenia vplývali na ekonomiku cez mierne zvýšenie cien a zníženie kompenzácií a podnikových ziskov v ekonomike.

Výdavky s priamym vplyvom na HDP sa zvýšili o **415 mil. eur** (0,6 % HDP). Ide najmä o zvýšenie bežných transferov (187 mil. eur) a medzispotreby (121 mil. eur). Opatrenia na strane výdavkov vplývali na ekonomiku prostredníctvom vyššej vládnej spotreby, investícií a mzdových výdavkov verejnej správy. Na druhej strane, došlo k zníženiu výdavkov v zdravotníctve (74 mi.eur).

Tabuľka 1 - Rozpočtové opatrenia s vplyvom na HDP (mil. eur, ESA 95, rozdiely oproti NPC)

	Katégorie	Makroekonomické vplyvy	2013
Zvýšenie príjmov s priamym vplyvom na HDP celkom (1.-4.) (v % HDP)	P	Kompenzácie, ceny	927 1,3
1. Zvýšenie odvodov pre SZČO a dohodárov	P	Kompenzácie	331
2. Zvýšenie progresivity DPPO	P	Kompenzácie, ceny	283
3. Osobitný odvod pre finančné inštitúcie a regulované odvetvia	P	Kompenzácie, ceny	171
4. Ostatné nedaňové príjmové opatrenia (napr. poplatok pri registrácii motorových vozidiel a ďalšie položky)	P	Ceny	135
Zvýšenie výdavkov s priamym vplyvom na HDP celkom (5.-8.) (v % HDP)	V	Kompenzácie, G, I	-415 -0,6
5. Vyššie výdavky na bežné transfery	V	Kompenzácie	-187
6. Vyššie výdavky na medzispotrebu štátnej správy	V	G	-121
7. Zvýšenie osobných výdavkov štátneho rozpočtu	V	Kompenzácie	-89
8. Zvýšenie investícií verejnej správy	V	I	-17
A. Celkové zmeny s priamym vplyvom na HDP (v % HDP)	P+V		512 0,7
B. Opatrenia bez priameho vplyvu na HDP (v % HDP)	P+V		1045 1,4
C. Celkové zmeny (príjmy + výdavky) (v % HDP)	P+V		1557 2,2

Pozn.: ide o vplyv na saldo VS, t.j. (+) znamená zlepšenie a (-) zhoršenie salda.

skratky: P - príjmy, V - výdavky I - fixné investície, G - spotreba verejnej správy, kompenzácie - vplyv na zamestnanosť a mzdy

1.2 Konsolidačný balíček 2014

V scenári nezmenených politík sa v roku 2014 predpokladá saldo verejnej správy vo výške 3,8 % HDP. Stanovený fiškálny cieľ by sa mal dosiahnuť celkovými opatreniami vo výške **vo výške 1,0 % HDP, teda 749 mil. eur**. Priamy vplyv na HDP majú opatrenia vo výške **787 mil. eur, čo predstavuje 1,1 % HDP**. Do opatrení bez vplyvu na HDP v celkovej výške 0,1 % HDP patrí hlavne pokles v grantoch a transferoch, u ktorých sa predpokladá, že sa jedná hlavne o príjmy zo zahraničia.

Príjmové opatrenia s priamym vplyvom na HDP dosahujú **výšku 342 mil. eur (0,5 % HDP)**. Najväčší vplyv majú pokračovanie odvodu v regulovaných odvetviach (256 mil. eur) a daňové licencie a iné zmeny v daniach z príjmov (91 mil. eur). Podobne ako v roku 2013, príjmové opatrenia by mali vplývať na ekonomiku cez mierne zvýšenie cien a zníženie kompenzácií a podnikových ziskov v ekonomike.

Výdavkové opatrenia s priamym vplyvom na HDP zahŕňajú **šetrenie výdavkov o 445 mil. eur (0,6 % HDP)**. Ide najmä o zníženie mzdových výdavkov (279 mil. eur), medzispotreby (184 mil. eur) a investícií (89 mil. eur). Opatrenia na strane výdavkov budú vplývať na ekonomiku prostredníctvom nižšej vládnej spotreby, investícií verejnej správy a kompenzácií zamestnancov.

Tabuľka 2 - Rozpočtové opatrenia s vplyvom na HDP (mil. eur, ESA 95, rozdiely oproti NPC)

	Katégorie	Makroekonomické vplyvy	2014
Zvýšenie príjmov s priamym vplyvom na HDP celkom (1.-2.) (v % HDP)	P	Kompenzácie, ceny	342 0,5
1. Osobitný odvod v regulovaných odvetviach	P	Kompenzácie, ceny	256
2. Daňové licencie a iné zmeny v daniach z príjmov	P	Kompenzácie, ceny	91

3. Ostatné zmeny v nedaňových príjmoch	P	Kompenzácie, ceny	-5
Zníženie výdavkov s priamym vplyvom na HDP celkom (5.-8.)	V	Kompenzácie, G, I	445
(v % HDP)			0,6
4. Zníženie osobných výdavkov štátneho rozpočtu	V	Kompenzácie	279
5. Úspory v medzispotrebe štátnej správy	V	G	184
6. Úspory v investíciách verejnej správy	V	I	89
7. Vyššie výdavky na bežné transfery	V	Kompenzácie	-146
A. Celkové zmeny s priamym vplyvom na HDP	P+V		787
(v % HDP)			1,1
B. Opatrenia bez priameho vplyvu na HDP	P+V		-38
(v % HDP)			-0,1
C. Celkové zmeny (príjmy + výdavky)	P+V		749
(v % HDP)			1,0

Pozn.: ide o vplyv na saldo VS, t.j. (+) znamená zlepšenie a (-) zhoršenie salda.

skratky: P - príjmy, V - výdavky I - fixné investície, G - spotreba verejnej správy, kompenzácie - vplyv na zamestnanosť a mzdy

1.3 Konsolidačné balíčky pre roky 2015 až 2017

V prvom scenári pre roky 2015 až 2017, ktorý predpokladá **dosiahnutie cieľových deficitov**, je odhadnutá potreba konsolidačných opatrení vo výške 1,2 % HDP v roku 2015, 1,7 % HDP v 2016 a 2,5 % HDP. Ide o kumulatívnu potrebu opatrení voči scenáru nezmenených politik, čo znamená, že v prípade prijatia trvalých opatrení sa potreba dodatočných opatrení v nasledujúcich rokoch znižuje o objem už prijatých opatrení. **Za predpokladu trvalých opatrení by celková potreba opatrení dosiahla 904 mil. eur (1,2 % HDP) v roku 2015, 482 mil. eur (0,5 % HDP) v roku 2016 a 748 mil. eur (0,8 % HDP) v roku 2017.**

Tabuľka 3 - Veľkosť konsolidačných opatrení (ESA 95, % HDP) – porovnanie scenárov

	2015	2016	2017
1. Veľkosť opatrení prvý scenár	1,2	1,7	2,5
- potreba dodatočných opatrení (medziročná zmena)	1,2	0,5	0,8
2. Veľkosť opatrení druhý scenár	0,9	1,3	1,7
- potreba dodatočných opatrení (medziročná zmena)	0,9	0,4	0,4

¹ Zohľadňuje plnenie národných rozpočtových pravidiel ² NPC zahŕňa vplyv zmeny úrokových nákladov z dôvodu horšieho salda VS, ale neuvažuje s prípadnými zmenami v rizikových prémiech dlhu

V rokoch 2015 až 2017 sa konsolidácia v prvom scenári skladá z troch skupín opatrení:

- Opatrenia špecifikované v návrhu východísk RVS pre roky 2015 až 2017 popísané a kvantifikované v časti III.3.2
- Ostatné zmeny zahrnuté v návrhu východísk RVS voči NPC vo výške 0,4 % HDP v roku 2015, 0,7 % HDP v 2016 a 1,2 % v 2017 kumulatívne voči NPC
- Opatrenia nad rámec návrhu východísk RVS na dosiahnutie cieľov rastúce z 0,3% HDP v 2015 až na 0,7 % v roku 2017 kumulatívne voči NPC

Vzhľadom na prekročenie hranice 55 % HDP hrubého dlhu a aktivovanie sankcií ústavného zákona (viac v Boxe 3) tretia skupina opatrení zahŕňa prevažne výdavkové opatrenia. Keďže k tejto skupine opatrení nie sú k dispozícii bližšie informácie, predpokladá sa proporčné rozloženie výdavkových škrtov medzi medzispotrebu, mzdové výdavky verejnej správy a úsporu v kapitálových výdavkoch.

Tabuľka 4 - Scenár 1: Potreba dodatočných rozpočtových opatrení voči NPC (mil. eur)

	2015	2016	2017
SPOLU	904	482	748
(v % HDP)	1,2	0,5	0,8
Vládna spotreba	359	157	374
Medzispotreba vlády	139	59	149
Kompenzácie zamestnancov	220	99	224
Investície	96	88	142
Vládne	48	31	70
Zvyšok	48	57	73
Domácnosti	48	113	75
Inflacia	324	123	157
Iné	76	0	0

Zdroj: MF SR

V druhom scenári pre roky 2015 až 2017 sa modelujú ekonomické vplyvy dosiahnutia deficitov podľa návrhu východisk RVS. Rozdiel deficitov v návrhu východisk oproti NPC je vo výške 0,9 % HDP v roku 2015, 1,3 % HDP v 2016 a 1,7 % HDP. Za predpokladu trvalých opatrení by celková potreba opatrení dosiahla 686 mil. eur (0,9 % HDP) v roku 2015, 387 mil. eur (0,4 % HDP) v roku 2016 a 435 mil. eur (0,4 % HDP) v roku 2017. Narozdiel od prvého scenára neobsahuje tretiu skupinu konsolidačných opatrení na dosiahnutie cieľových deficitov.

Tabuľka 5 - Scenár 2: Potreba dodatočných rozpočtových opatrení voči NPC (mil. eur)

	2015	2016	2017
SPOLU	686	387	435
(v % HDP)	0,9	0,4	0,4
Vládna spotreba	176	78	110
Medzispotreba vlády	68	28	46
Kompenzácie zamestnancov	108	50	64
Investície	62	73	92
Vládne	13	16	20
Zvyšok	48	57	73
Domácnosti	48	113	75
Inflacia	324	123	157
Iné	76	0	0

Zdroj: MF SR

2. Vplyv konsolidácie na HDP v rokoch 2013 až 2017

V tejto časti je vyčíslený celkový dopad konsolidácie na hlavné makroekonomické veličiny slovenskej ekonomiky. Vplyv opatrení spolu s ich sekundárnymi efektmi bol vypočítaný prostredníctvom makroekonomického modelu IFP pre strednodobé prognózovanie.

V roku 2013 konsolidačný balíček s priamymi makroekonomickými vplyvmi v objeme 0,7 % zníži HDP o 0,2 p. b. Fiškálny multiplikátor dosahuje 0,2 a je nižší v porovnaní s multiplikátorom konsolidačného balíčka v roku 2011 odhadnutom na úrovni 0,3. V porovnaní viacerých modelových prístupov uvedených v časti 1, je výsledok na dolnej hranici intervalu odhadnutých multiplikátorov. V súlade s očakávaniami, najvýznamnejší pozitívny vplyv je na spotrebu verejnej správy, kvôli vyšším výdavkom. Najmä dôsledkom zvýšenia odvodov SZČO a zavedenia odvodov pre dohodárov poklesne disponibilný dôchodok domácnosti, kým vplyv na priemernú mzdu je minimálny vďaka zvýšeniu mzdových výdavkov vo verejnej správe. Zamestnanosť sa prakticky nezmení. Vplyv na cenový vývoj prostredníctvom príjmových opatrení je mierny.

Konsolidačný balíček v objeme 1,0 % HDP v roku 2014 zníži HDP o 0,4 p. b. Fiškálny multiplikátor vo výške 0,4 je vyšší ako v roku 2013 a odzrkadľuje vyšší podiel výdavkových konsolidačných opatrení. Multiplikátor je na hornej hranici intervalu odhadnutých multiplikátorov pre Slovensko popísaných v časti 3. Najvýznamnejší vplyv je na spotrebu verejnej správy, mzdy a investície. Na druhej strane vplyv na zamestnanosť a ceny je len mierny.

V prvom scenári pre roky 2015 až 2017 obsahujúcom opatrenia vo výške 1,2 % HDP v roku 2015, 0,5 % HDP v roku 2016 až na 0,8 % HDP v roku 2017 je vplyv na HDP vo výške 0,4 p. b. v roku 2015, 0,2 p. b. v roku 2016 a 0,3 p. b. v roku 2017. V súlade s očakávaniami je najvýznamnejší vplyv na investície prostredníctvom poklesu tvorby hrubého fixného kapitálu vlády a medzispotrebu vlády. Miernejšie je zhoršenie situácie na trhu práce, ktoré vyústi do poklesu spotreby domácností. Spomalenie spotreby domácností je výrazné najmä v rokoch 2016 a 2017. V roku 2015 je dopad na cenový vývoj mierny, avšak v ďalších rokoch sa zvyšuje kvôli slabšiemu domácomu dopytu. Implikované fiškálne multiplikátory dosahujú 0,3 v roku 2015 a 0,4 v ďalších dvoch rokoch stredného horizontu. Pri zohľadnení štruktúry opatrení sú odhady multiplikátorov na hornej hranici výsledkov v literatúre.

Tabuľka 6 - Vplyv opatrení na HDP (v p. b.) podľa makromodelu IFP - prvý scenár					
	2013	2014	2015	2016	2017
opatrenia s priamym vplyvom na HDP	0,7	1,0	1,2	0,5	0,8
príspevok k zmene CPI	0,2	-0,1	-0,1	-0,3	-0,4
zamestnanosti	0,0	-0,1	-0,2	-0,2	-0,2
nominálnej mzdy	0,3	-1,0	0,0	-0,4	-0,7
spotreby domácností	-0,4	-0,5	-0,1	-0,4	-0,5
spotreby vlády	0,7	-1,6	-0,9	-0,2	-0,6
investícií	0,3	-0,7	-1,3	-1,0	-1,5
importu	0,0	-0,2	-0,2	-0,2	-0,3
príspevok k medziročnej zmene HDP	-0,2	-0,4	-0,4	-0,2	-0,3

zdroj: MF SR

Druhý scenár pre roky 2015 až 2017 predstavuje pomalšie tempo konsolidácie, bez splnenia národných rozpočtových cieľov. **Konsolidačné opatrenia** vo výške 0,9 % HDP v roku 2015, 0,4 % HDP v roku 2016 a 0,4 % HDP v roku 2017 majú vplyv na HDP 0,2 p. b. v roku 2015, 0,2 p. b. v roku 2016 a 0,2 p. b. v roku 2017. V rámci štruktúry HDP je vplyv na ekonomiku podobný ako v prvom scenári, avšak relatívne menšia je reakcia trhu práce a spotreby domácností. Dopad na cenový vývoj je taktiež pomalší oproti prvému scenáru. Fiškálne multiplikátory vo všetkých troch rokoch dosahujú rovnaké hodnoty ako v prvom scenári

Tabuľka 7 - Vplyv opatrení na HDP (v p. b.) podľa makromodelu IFP – druhý scenár					
	2013	2014	2015	2016	2017
opatrenia s priamym vplyvom na HDP	0,7	1,0	0,9	0,4	0,4
príspevok k zmene CPI	0,2	-0,1	-0,1	-0,2	-0,3
zamestnanosti	0,0	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1
nominálnej mzdy	0,3	-1,0	0,2	-0,3	-0,3
spotreby domácností	-0,4	-0,5	0,1	-0,3	-0,3
spotreby vlády	0,7	-1,6	-0,5	0,0	-0,1
investícií	0,3	-0,7	-0,8	-0,8	-1,0
importu	0,0	-0,2	-0,1	-0,2	-0,2
príspevok k medziročnej zmene HDP	-0,2	-0,4	-0,2	-0,2	-0,2

zdroj: MF SR

3. Fiškálne multiplikátory na Slovensku

Multiplikátor konsolidačného balíčka pre rok 2013 sme porovnali aj s **odhadmi fiškálnych multiplikátorov podľa existujúcich analýz** na slovenských dátach. V tejto podkapitole zhrnieme hlavné výsledky štúdie Pécsyovej (2013)⁵⁰ na základe SVAR modelu, materiálu OECD⁵¹ a analýzy IFP pomocou DSGE modelu QUEST⁵².

Fiškálny multiplikátor zjednodušene hovorí, **o koľko eur sa zmení HDP, ak vláda zmení výdavky alebo príjmy o jedno euro**. Veľkosť multiplikátora závisí od množstva faktorov. Všeobecne sa predpokladá, že multiplikátory sú v malých a otvorených ekonomikách menšie kvôli únikom časti fiškálneho impulzu cez dovoz. V recesii, alebo pri vyššom sklone k spotrebe sa očakávajú naopak vyššie multiplikátory. Vplyv trvalých konsolidačných opatrení na ekonomiku je v porovnaní s dočasnými opatreniami výraznejší, keďže pri dočasných opatreniach môžu ekonomickí agenti tlmiť sekundárne vplyvy na úkor svojich úspor či ziskov.

Jedno euro ušetrené na výdavkoch spôsobuje podľa teórie výraznejšie sekundárne vplyvy v HDP oproti dodatočnému euru vybranom na príjmoch rozpočtu. Je to preto, že časť počiatočného fiškálneho impulzu v prípade daňových opatrení je tlmená súkromnými úsporami, kým vládne výdavky predstavujú bezprostredný impulz do HDP. Ďalej, zvyšovanie daní z príjmov domácností či firiem obmedzuje motiváciu ekonomických agentov k dodatočným výkonom. Z tohto dôvodu by mal byť multiplikátor týchto opatrení vyšší v porovnaní so zmenami spotrebnej dane alebo DPH. Z výsledkov spomenutých analýz vyplýva, že **konsolidácia prostredníctvom výdavkov má oproti príjmovej konsolidácii vyššie náklady v podobe strateného rastu HDP v krátkodobom horizonte. Na druhej strane, v strednodobom až dlhodobom horizonte je menej bolestivá, keďže pôsobí pozitívne na potenciálny rast ekonomiky.**

Odhady fiškálnych multiplikátorov pre slovenskú ekonomiku sú v súlade s konsenzom v zahraničnej literatúre. Tabuľka 8 zhrňa odhady kumulatívneho multiplikátora v prvom roku pre rôzne druhy opatrení. Najvýraznejší vplyv na ekonomiku majú zmeny vo vládných investíciách a v bežných výdavkoch verejnej správy. Daňové opatrenia vplyvajú na rast HDP v o niečo menšej miere. Podľa niektorých odhadov má najmenší dopad na ekonomiku zmena nepriamych daní. **Vážený multiplikátor konsolidačného balíčka roku 2013** vyrátaný podľa tabuľky 8 vychádza v rozmedzí **0,03 až 0,29**.

Tabuľka 8 - Odhady ročných multiplikátorov pre Slovensko

(na základe modelov SVAR a DSGE, a štúdie OECD)

	min	max	SVAR	DSGE	OECD
Výdavkové opatrenia	0,25	0,70	0,39		
Bežné výdavky	0,25	0,30	0,29	0,25	0,30
Kapitálové výdavky	0,46	0,70	0,46	0,58	0,70
Príjmové opatrenia	0,10	0,30	0,15		
Priame dane	0,10	0,30		0,19	0,10-0,30
Nepriame dane	0,10	0,20		0,20	0,10

⁵⁰ Autorka odhaduje vplyv niektorých výdavkových a príjmových konsolidačných opatrení na slovenský HDP pomocou SVAR modelu. Blížšie viď Pécsyová, M., (2013). „Odhad vplyvu fiškálnej konsolidácie na rast HDP v SR“, [BIATEC 4/2013](#), Národná banka Slovenska.

⁵¹ Viď OECD Economic Outlook 2012

⁵² QUEST III je štruktúrálly DSGE model vyvinutý Európskou komisiou, ktorý bol kalibrovaný aj na Slovenskú ekonomiku. Model sa v prvom rade používa na kvantifikáciu vplyvov štruktúrállych reforiem, ale dá sa použiť aj na analýzu vplyvu väčšiny konsolidačných opatrení. Analýza konsolidácie cez model QUEST bude zverejnená v najbližšej dobe.

Príloha 3 - Výbor pre makroekonomické prognózy

V snahe o vyššiu transparentnosť a objektívnosť makroekonomických prognóz MF SR pravidelne oslovuje členov Výboru pre makroekonomické prognózovanie. Po zasadnutí Výboru vo februári 2014 hodnotila väčšina členov strednodobú makroekonomickú prognózu MF SR ako **realistickú až konzervatívnu**:

Hodnotenie februárovej prognózy MF SR vo Výbore pre makroekonomické prognózy	
Člen výboru	Charakteristika prognózy
NBS	realistická
Infostat	realistická
VÚB	realistická
Tatrabanka	realistická
SLSP	realistická
UNICREDIT Bank	konzervatívna
ČSOB	realistická
Sberbank	realistická
SAV	-

Zdroj: Výbor pre makroekonomické prognózy

Priemerná prognóza vybraných indikátorov vývoja ekonomiky SR členov Výboru pre makroekonomické prognózovanie (okrem MF SR) a prognóza MF SR									
v %, ak nie je uvedené inak	2013	2014		2015		2016		2017	
		Výbor	MFSR	Výbor	MFSR	Výbor	MFSR	Výbor	MFSR
Hrubý domáci produkt; reálny rast	0,9	2,2	2,3	3,0	3,0	3,2	3,2	3,3	3,4
Hrubý domáci produkt v bežných cenách; mld. eur	72,1	74,5	74,5	77,8	77,8	81,7	81,7	85,8	86,2
Konečná spotreba domácností; reálny rast	-0,1	1,2	1,2	1,8	2,2	2,1	2,4	2,3	2,9
Konečná spotreba domácností; nominálny rast	1,2	2,3	2,0	3,9	4,3	4,4	4,7	4,5	5,4
Priemerná mesačná mzda; reálny rast	1,0	1,7	1,7	1,4	1,5	1,6	1,8	1,7	2,1
Priemerná mesačná mzda; nominálny rast	2,4	2,6	2,5	3,5	3,5	4,0	4,1	4,2	4,5
Rast zamestnanosti (štatistické zisťovanie)	-0,7	0,2	0,3	0,4	0,6	0,5	0,7	0,6	0,9
Index spotrebiteľských cien; priemerný rast; CPI	1,4	0,7	0,8	2,1	2,1	2,3	2,3	2,5	2,4
Bilancia bežného účtu; podiel na HDP	2,2	3,1	4,5	3,2	5,3	2,8	6,1	2,9	6,9

Zdroj: Výbor pre makroekonomické prognózovanie

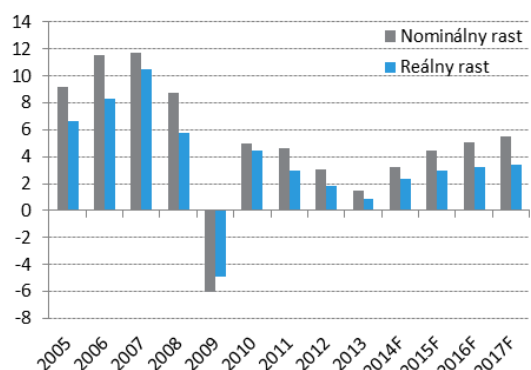

Príloha 4 - Výbor pre daňové prognózy

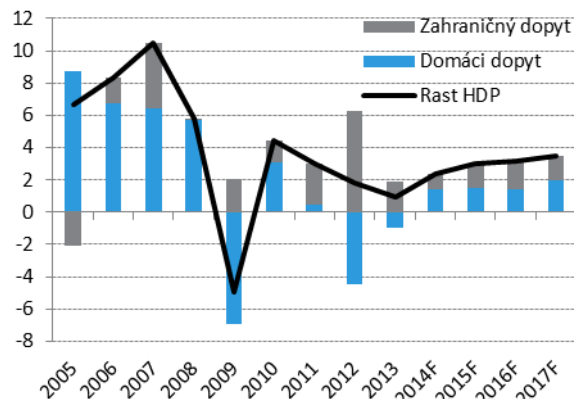
Po zasadnutí Výboru pre makroekonomické prognózy sa uskutočnilo dňa 12. februára 2013 aj zasadnutie Výboru pre daňové prognózy. MF SR na tomto zasadnutí prezentovalo svoju aktualizovanú strednodobú prognózu daňových príjmov na roky 2013 – 2017. Strednodobá prognóza daňových príjmov a sociálnych odvodov MF SR bola všetkými členmi výboru označená ako realistická.

Hodnotenie prognózy MF SR vo Výbore pre daňové prognózy	
Člen výboru	Charakteristika prognózy
NBS	realistická
Infostat	realistická
ING Bank	realistická
Tatra banka	realistická
ČSOB	realistická
SLSP	realistická
UniCredit Bank	realistická

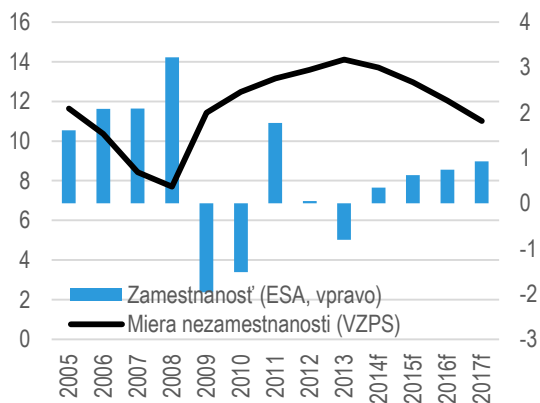
Zdroj: Výbor pre daňové prognózy

Príloha 5 – Grafy
Rast hrubého domáceho produktu (v %)

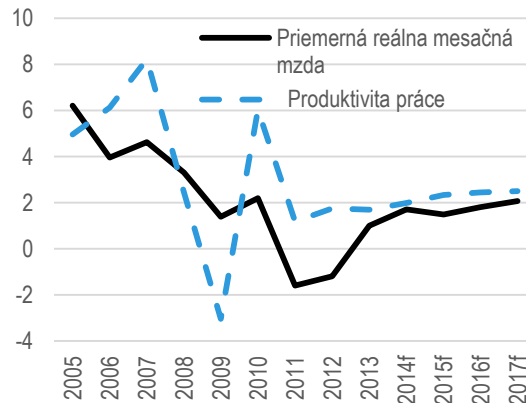
Zdroj: ŠÚ SR, MF SR

Príspevky k rastu HDP (v p. b.)

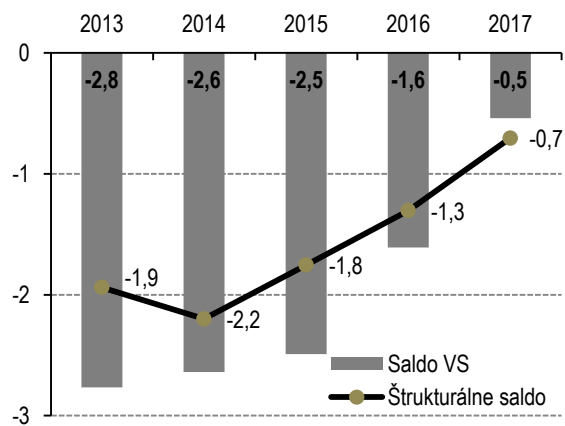
Zdroj: ŠÚ SR, MF SR

Ekonomická aktivita podľa VZPS v %

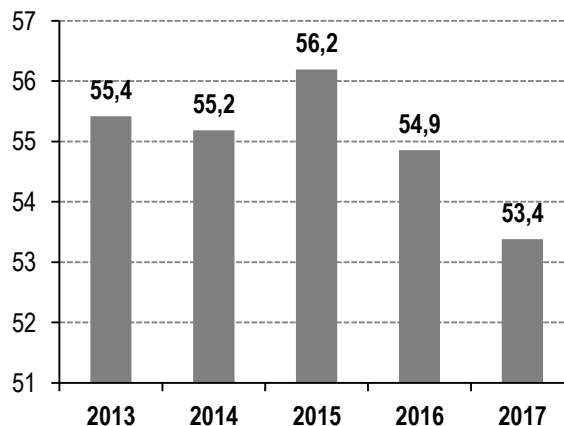
Zdroj: ŠÚ SR, MF SR

Rast reálnej mzdy a produktivity práce v %

Zdroj: ŠÚ SR, MF SR

Deficit verejnej správy (% HDP)

Zdroj: MF SR

Hrubý dlh verejnej správy (% HDP)

Zdroj: MF SR